ANEXĂ LA HCL NUMĂRUL 3 DIN 30.01.2014

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ

A ORAȘULUI ALEȘD

JUDEŢUL BIHOR

2014 / 2020

Datele de contact ale autorităţilor locale:

Oraşul Aleşd

Str. Bobâlna nr. 3,
Cod 415100, Aleşd, jud. Bihor

Tel/Fax: 0259-342.589
Email: primarie@alesd-bihor.ro
Site: www. Aleşd-Bihor.ro

Primar: Zeno Tipter
Viceprimar: Zoltan Karoly Letai
Secretar: Nicoleta Lauran
Contabil şef: Nicolae Cureu
Ofiţer implementare proiecte: Bogdan Pantea

Cuprins:

Noţiuni introductive 4
Capitolul I. AUDIT TERITORIAL....7
1. PREZENTARE GENERALĂ....7
2. CARACTERIZARE TERITORIALĂ.... 10
2.1. Localizare geografică.... 10
2.2. Caracterizare administrativ-teritorială 11
2.3. Patrimoniul natural 13
2.3.1 Relieful 13
2.3.2. Reţeaua hidrografică 14
2.3.3. Resursele solului şi ale subsolului.... 15
2.3.4. Clima 15
2.3.5. Flora şi fauna.... 15
2.3.6. Zone naturale valoroase 16
2.4. Calitatea mediului înconjurător şi gestiunea deşeurilor 16
2.4.1. Poluarea aerului.... 16
2.4.2. Poluarea solului 17
2.4.3. Poluarea apei 17
2.4.4. Poluarea sonoră.... 17
2.4.5. Gestionarea deşeurilor 18
2.5. Zone cu risc natural şi antropic 18
3. CARACTERIZAREA SOCIO – DEMOGRAFICĂ.... 19
3.1. Structura şi evoluţia populaţiei 19
3.1.1. Structura pe vârste şi sexe.... 20
3.1.2. Mişcarea naturală a populaţiei.... 23
3.1.3. Mişcarea migratorie a populaţiei 25
3.1.4. Structura pe etnii 26
3.1.5. Apartenenţa religioasă 27
3.1.6. Structura pe nivel de educaţie a populaţiei.... 27
3.2. Calitatea locuirii 28
3.3. Gradul de dezvoltare a societăţii civile 30
4. INFRASTRUCTURA 31
4.1. Infrastructura de transport 31
4.1.1. Transport rutier 31
4.1.2. Transport feroviar.... 32
4.1.3. Transport în comun 32
4.2. Infrastructura de telecomunicaţii 33
4.3. Gospodărirea complexă a apelor.... 33
4.3.1. Reţeaua de apă potabilă.... 33
4.3.2. Sistemul de canalizare 34
4.3.3. Sistemul de epurare.... 34
4.4. Alimentarea cu energie electrică 35
4.5. Sistemul de alimentare cu gaz metan şi sursele de încălzire.... 35

4.6. Infrastructura socio - educaţională 36
4.6.1. Infrastructura educaţională 36
4.6.2. Infrastructura de sănătate publică 38
4.6.3. Infrastructura culturală 38
4.6.4. Infrastructura cultelor 40
4.6.5. Infrastructura sportivă 41
4.6.6. Infrastructura de asistenţă socială 41
4.6.7. Infrastructura de siguranţă publică 42
4.6.8. Infrastructura de agrement. Gestiunea spaţiilor verzi. Obiective turistice 43
5. CARACTERIZAREA ECONOMICĂ 46
5.1. Gradul de dezvoltare economică 46
5.2. Caracterizarea sectorului primar 50
5.2.1. Industria extractivă 50
5.2.2. Exploatarea lemnului 51
5.2.3. Agricultura 51
5.3. Caracterizarea sectorului secundar 54
5.4. Caracterizarea sectorului terţiar 56
6. MANAGEMENT URBAN 58
6.1. Caracterizarea generală a Primăriei 58
6.2. Resurse Umane 59
6.3. Capacitatea generală de management 60
6.4. Rolurile Autorităţilor Publice Locale în comunitate. Comunicare şi asociere administrativă 61
7. ANALIZA SWOT 63
Capitolul II. CONSULTAREA PUBLICĂ A COMUNIŢĂŢII 70
1. Procesul de consultare publică 70
2. Observaţii şi concluzii în urma consultării publice în oraşul Aleşd 73
2.1. Interviurile cu persoanele cheie din comunitate 73
2.2. Chestionarele aplicate elevilor de liceu 81
Capitolul III. PLANIFICAREA DEZVOLTĂRII STRATEGICE A ORAŞULUI 86
1. Viziune 86
2. Obiective 86
2.1. Obiective generale 86
2.2. Obiective strategice 86
3. Matricea domeniilor cheie de intervenţie 87
3.1. Componenta SOCIETATE 90
3.2. Componenta ECONOMIE 93
3.3. Componenta HABITAT 96
4. Planul de acţiune 99
4.1. Componenta SOCIETATE 99
4.2. Componenta ECONOMIE 112
4.3. Componenta HABITAT 122

Noţiuni introductive

Începând cu al doilea război mondial, **noţiunea de dezvoltare** devine un concept larg utilizat în diverse contexte ale modernizării. Există multe teorii care se concentrează asupra celei mai bune metode de a realiza dezvoltarea, însă cheia dezvoltării durabile constă în satisfacerea necesităţilor pe care cetăţenii le percep şi în soluţionarea problemelor care le afectează direct sau indirect viaţa. Ca atare, dacă prin definiţie **dezvoltarea durabilă este aceea care face legătura între generaţii** înseamnă că **generaţiile de azi vor hotărî viitorul celor ce urmează**, iar ceea ce doresc oamenii pentru urmaşii lor nu putem realiza decât cu consultarea lor, cu colaborarea lor şi mai ales cu acceptul lor.

În anul 1987 Comisia Mondială de Dezvoltare Economică şi Mediu Ambiant a Naţiunilor Unite, reprezentată prin **Comisia Brundtland**, atrage atenţia pentru prima dată că, adesea, creşterea economică duce în mod paradoxal la o deteriorare a calităţii vieţii oamenilor, şi nu la o îmbunătăţire a acesteia, considerând că a devenit imperios necesară ***„o formă de dezvoltare durabilă care să îndeplinească nevoile prezente fără a compromite capacitatea generaţiilor viitoare de a-şi îndeplini propriile nevoi”***. La doar 5 ani de la această atitudine, în cadrul **Summitului Mondial de la Rio de Janeiro din 1992** a fost elaborată şi adoptată **Agenda Locală 21**, document identificat ca un instrument de promovare a dezvoltării durabile, care caută să stabilească un echilibru între creşterea economică, echitatea socială şi protecţia mediului.

Toate acestea au condus la conturarea, în timp, a unor principii de referinţă în planificarea strategică şi alcătuirea strategiilor de dezvoltare durabilă. Astfel, în cadrul celei de-a **12-a sesiuni a Conferinţei Europene a Ministerelor Responsabile pentru Planificare Regională**, organizate în **anul 2000 la Hanovra**, au fost adoptate de către ţările EU15 politicile de dezvoltare spaţială ce îşi propun atingerea obiectivelor de coeziune socio-economică la nivel comunitar, între ţările membre. Aceste politici înglobează cele **9 principii ale dezvoltării** strategice durabile, principii ce fac referire la:

- ✓ cunoaşterea profundă a teritoriului de administrat şi a contextului general, macro-economic, politic şi social;
- ✓ alocarea optimă de resurse (financiare, umane şi instituţionale) şi a instrumentelor de implementare şi evaluare necesare;
- ✓ implicarea actorilor locali şi a comunităţii în dezvoltarea lor urbană;
- ✓ orientarea acţiunilor de management către piaţă, astfel încât strategiile să dezvolte şi să menţină o corespondenţă reală între obiectivele şi resursele unei comunităţi; şi
- ✓ orientarea acţiunilor către posibilităţile rentabile de specializare şi oportunităţile din mediul înconjurător, astfel încât să se creeze un mediu atractiv şi de calitate pentru locuitori, prin intermediul unor servicii corespunzătoare, care să conducă la o forţă de muncă calificată, la dezvoltarea sectorului privat şi îmbunătăţirea productivităţii, la creşterea standardului de viaţă şi protecţia identităţii culturale.

Fiind un concept care trebuie să se regăsească în toate acţiunile de dezvoltare ale unei comunităţi, nu doar în relaţia dezvoltare-mediu, planificarea strategică a generat o serie de noi considerente ale managementul

strategic: modelul şi principiile managementul urban, aflate în strânsă legătură cu principiile directoare ale Uniunii Europene pentru realizarea coeziunii teritoriale şi principiile şi metodologia planificării spaţiale, respectiv a documentaţiei de amenajare a teritoriului şi urbanism.

Experienţa internaţională a arătat că proiectele şi programele operaţionale funcţionează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent şi când există o coordonare la nivel strategic. Astfel că, orice comunitate modernă trebuie să asimileze şi să promoveze o viziune strategică în ceea ce priveşte dezvoltarea sa viitoare. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă descentralizată şi ineficientă, în cadrul căreia se pot rata oportunităţi şi se pot consuma iraţional resurse preţioase.

Considerente metodologice

Principiile ce stau la baza procesului de planificare strategică sunt asigurarea validităţii ştiinţifice, implicarea comunităţii, transparenţa, obiectivitatea, coerenţa şi continuitatea demersului. Acestea sunt totodată elementele esenţiale ale operaţionalizării Fondurilor Structurale, fiind incluse în pregătirea planurilor multianuale de dezvoltare, care se realizează pe baza deciziilor luate în parteneriat cu Statele Membre UE printr-o serie de etape succesive, în urma cărora, planurile se realizează de jos în sus pentru a cuprinde necesităţile reale, identificate obiectiv.

Procesul de planificare strategică vizează în general **definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunităţii pe o perioadă de 5 până la 10 ani**, având ca etape metodologice principale: *realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunităţii, analiza sectorială a domeniilor strategice principale şi articularea documentului strategic în maniera evidenţierii planului de acţiune şi a proiectelor prioritare ce se impun a fi derulate.*

Pentru a da roade, însă, planificarea strategică trebuie însoţită de promovarea, la nivelul administraţiei publice, a unui management strategic integrat, performant la toate nivelurile, capabil să identifice şi să fructifice oportunităţile apărute pentru beneficiul comunităţii.

Analiza realităţilor şi evoluţiilor la nivel zonal, regional, naţional şi european arată fără dubiu că supravieţuirea şi dezvoltarea colectivităţilor locale, mai ales ale celor mici şi medii cum este şi cazul oraşului Aleşd, depinde aproape exclusiv şi în egală măsură de capacitatea Primăriei şi a Consiliului Local:

- ✓ de a înţelege contextele economic, legislativ şi cel privind fenomenului de globalizare;
- ✓ de a identifica obiectivele şi priorităţile de acţiune şi dezvoltare;
- ✓ de a implementa proiecte concrete şi de a angaja reformele necesare;
- ✓ de a atrage şi a motiva societatea civilă;
- ✓ de a reabilita şi a dezvolta infrastructurile publice;
- ✓ de a crea un cadru instituţional şi un mediu de afaceri stimulant pentru întreprinzătorii şi investitorii privaţi,

- ✓ de a proteja şi a valoriza mediul şi resursele locale şi zonale;
- ✓ de a amenaja spaţiul comunitar pentru a-i spori calităţii ambientale, şi
- ✓ de a se integra în structuri asociative intercomunitare (între consilii locale limitrofe).

Responsabilitatea de a elabora, adopta şi respectiv de a aplica o strategie de dezvoltare pentru Oraşul Aleşd revine Consiliului Local, şi respectiv Primarului, ca instituţie executivă, în conformitate cu atribuţiile lor legale.

Ca urmare a procesului de descentralizare, creşterea nivelului de autonomie locală măreşte atât libertatea de decizie a Consiliului Local cât şi responsabilităţile sale de mediator şi catalizator al vieţii economice şi sociale în care este chemat să joace un rol esenţial, în strâns parteneriat cu societatea civilă şi cu mediul antreprenorial.

Procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare durabilă a oraşului Aleşd a fost iniţiat ca răspuns la interesul exprimat de către Consiliului Local al oraşului Aleşd pentru elaborarea unui demers strategic. În cadrul acestui proces au fost luate în calcul toate dimensiunile şi caracteristicile factorilor cu care comunitatea se află în relaţii de interdependenţă, au fost efectuate analize ale teritoriului şi s-au consultat documente strategice sectoriale, iar rezultatele obţinute au fost corelate cu date statistice, sondaje de opinie şi analize efectuate în teren.

Instrumentele de cercetare folosite in procesul metodologic au fost:

a. *Interviuri*, desfăşurate în teren, care au vizat în principal lideri ai comunităţi, susceptibili de a influenţa în sens pozitiv bunul mers al acesteia, respectiv şefii direcţiilor aparatului administrativ, precum şi lideri informali ai comunităţii, cunoscuţi pentru implicarea, motivarea şi gradul de multiplicare al ideilor în comunitate;

b. *Focus-grupuri*, desfăşurate de asemenea în oraş, care au avut ca scop stabilirea cadrului strategic de dezvoltare în domeniul turismului;

c. *Date şi documente relevante* (detaliate sub titlul „surse documentare”).

Capitolul I. AUDIT TERITORIAL

1. PREZENTARE GENERALĂ

Oraşul Aleşd este situat în vestul României, la o distanţă de 50 de kilometri de graniţa cu Ungaria şi în partea Estică a judeţului Bihor pe D.N.1 (E.60), la 38 kilometri Est faţă de oraşul reşedinţă de judeţ, Oradea, şi la 112 kilometri Vest faţă de municipiul Cluj - Napoca. De asemenea, judeţul Bihor, şi implicit oraşul Aleşd, face parte din Regiunea de Dezvoltare Nord - Vest din România alături de judeţele Satu Mare, Sălaj, Maramureş, Bistriţa Năsăud şi Cluj.

Unitatea administrativ - teritorială Aleşd este oraş de rangul III, trecerea la statutul de oraş datând încă din 27 mai 1968, atunci când a fost adoptată Hotărârea Consiliului de Miniştri numărul 1.106. Astfel, din anul 1968 şi până în anul 1988 oraşul Aleşd a avut în subordinea sa o comună, Aştileu, compusă din patru aşezări: Aştileu, Calatea, Chistag şi Peştera, însă, de atunci şi până în prezent, în componenţa administrativă a oraşului au intrat 4 aşezări: Aleşd, Peştiş, Tinăud şi Pădurea Neagră.

Încadrarea oraşului Aleşd în judeţul Bihor

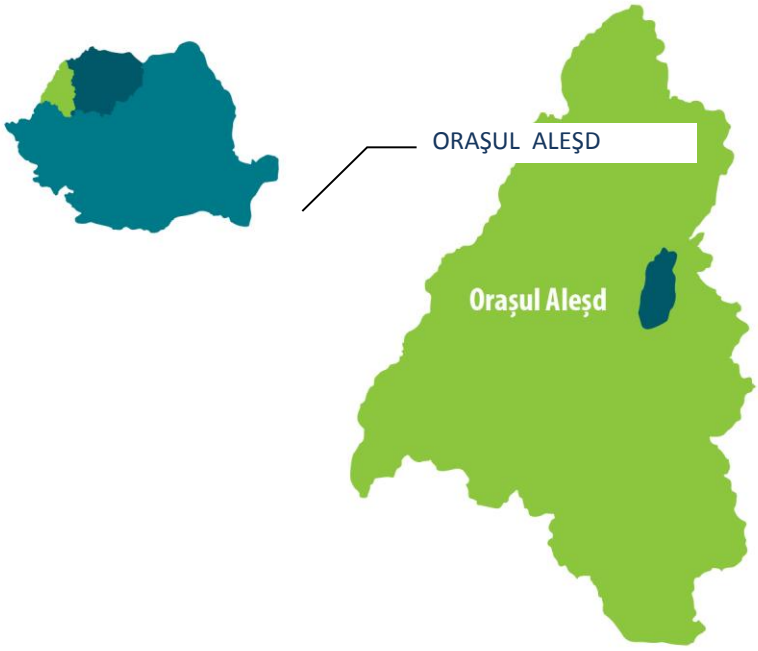

Sursa: Planul Urbanistic General al oraşului Aleşd, 2010

Începuturile localităţii Aleşd sunt legate de domeniul Cetăţii Piatra Şoimului, căreia i-a aparţinut, iar faptul că oamenii au fost prezenţi în această zonă încă din cele mai vechi timpuri este cunoscut datorită vestigiilor arheologice importante descoperite în peştera Igrit (oase de *Ursus Spaeleus*), pe Valea Şoimului (ceramica

pictată din neolitic), în comuna Aştileu (monede romane datate din secolul II înaintea erei noastre), în plus, fiind descoperit şi faptul că în epoca romană pe aici trecea drumul care făcea legatura între cetăţile *Aquincum* (în prezent Budapesta) şi *Porolissum* (localizat în jud. Sălaj, la 8 km de Zalău).

Cu toate acestea, prima atestare documentară a localităţii Aleşd datează din secolul al XIII-lea, mai exact din anul 1291, atunci când apare într-un document scris cu numele de ***Elusd***, pe atunci fiind o aşezare de mărime medie, iar mai apoi, în 1332, apare sub denumirea de ***Willa Elesd***, intrând de această dată în categoria aşezărilor mici. Însă, oraşul a cunoscut de-a lungul timpului diferite denumiri, astfel, începând cu anul 1406 Aleşdul apare în documente sub denumirea de ***Willa hungaricales Eleesd***, în 1688 ***Elezd***, în 1699 de ***Illesd***, iar în secolul următor sub denumirea ***Elesd/Aleşd***, în toată această perioadă localitatea trecând în proprietatea mai multor nobili.

Localitatea Aleşd a fost constituită în lunca Crişului Repede, la dreapta acestuia şi în imediata apropiere a zonei colinare a Pădurii Negre, fiind întemeiată prin colonizare de către primii stăpâni ai cetăţii Piatra Şoimului. Din cauza faptului că la început Aleşdul era aşezat pe malul stâng al Crişului, în lunca inundabilă a acestuia, în prima jumătate a secolului XVIII populaţia oraşului a fost nevoită să se mute pe celălalt mal pentru a scăpa de inundaţii, acolo unde a rămas până în prezent. Victoriile repurtate de turci asupra regatului maghiar la Mohács, din anul 1526, au făcut ca în anul 1541 să fie constituit paşalâcul de la Buda care cuprindea Ungaria Centrală, iar Transilvania, din care făcea parte şi Bihorul, a devenit principat autonom, vasal sultanului. Mai mult, în anul 1660 turcii au ocupat Oradea şi toate zonele învecinate, înfiinţând Paşalâcul de la Oradea, care a existat până în anul 1692, atunci când înfrângerea turcilor şi desfiinţarea paşalâcului de la Oradea au dus la ieşirea Aleşdului şi a tuturor localităţilor din zonă de sub stăpânirea otomană, aceasta fiind înlocuită cu cea habsburgică.

Până în secolul XIX, principala ocupaţie a locuitorilor din Aleşd, Peştiş şi Tinăud era agricultura (cultivarea cerealelor, viticultura, pomicultura şi creşterea animalelor), iar veniturile mai importante erau realizate din meşteşuguri (fiind vestiţi în împrejurimi blănarii, cojocarii, rotarii, fierarii), însă, de la această dată situaţia s-a schimbat radical. Astfel, secolul XIX a adus schimbări importante în structura populaţiei pe domenii de activitate, majoritatea locuitorilor câştigându-şi existenţa din ramurile de activitate neagricole: activităţi industriale, economice, exploatarea şi prelucrarea lemnului. În plus, în Aleşd existau deja mulţi comercianţi şi mici meseriaşi (zidari, tâmplari, dulgheri, rotari, croitori, fierari, cismari), iar în localităţile Peştiş şi Tinăud oamenii trăiau din agricultură, pe când cei din Pădurea Neagră trăiau din veniturile pe care le realizau la fabrica de sticlă din localitate.

Localitatea Peştiş a apărut pentru prima dată în documente în anul 1302 sub denumirea de ***Pestus***, iar în 1406 aceasta a fost menţionată în documente precum *Possesio Walachis Barathpestese* şi *Possesio Walakalis Kelemenkenezpestese*, dar şi *Alsopestes* (Pestişul de Jos) şi *Felsöpestes* (Peştişul de Sus), de asemenea, tot în anul 1406 apare şi aşezarea *Possesio Walachalis Solyomtew* (Piatra Şoimului). În ceea ce priveşte aşezarea spaţială şi geografică a localităţilor se credea că Peştişul de Jos era amplasat pe Valea Morii, Peştişul de Sus pe Valea Peştişului (spre actualul Pestiş), iar Piatra Şoimului pe Valea Şoimului, în jurul şi în apropierea cetăţii cu acelaşi nume, spre sfârşitul secolului al XVII-lea aşezările rămase din fostul *Pestus* contopindu-se într-o singură aşezare, numită Pestişul de Piatra Şoimului (*Solyomköpestes*).

Între 1660 şi 1692 această localitate făcea parte din Sângeacul de Aleşd, iar în 1713 aceasta aparţinea Fiscului Regal, cuprinzând 25 de familii de iobagi. De asemenea, pe raza acestei aşezări, în partea de vest, în munţii

Plopişul, pe Valea Şoimului, aproape de hotarul cu Lugaşul de Sus, s-a construit, în a doua jumatate a secolului al XIII-lea, Cetatea Piatra Şoimului, numită impropriu de unii Cetatea Şinteu. Cetatea a fost construită în timpul regilor arpadieni, pe un pinten de calcar, care domina zona din jur şi care asigura condiţii bune de vizibilitate, spre vest până spre Brusturi şi Tileagd, spre est până spre Şuncuiuş şi Negreni, astfel, povârnişurile prăpăstioase ofereau condiţii favorabile apărătorilor.

Localitatea Tinăud este una dintre cele mai vechi aşezări cu atestare documentară scrisă de pe Valea Crişului Repede, fiind amintită încă din anul 1214 în Registrul de la Oradea. Apoi, în anul 1219, aceasta a apărut în documente sub denumirea de ***Villa Tinod***, iar în 1406 sub numele de ***Thynod,*** ca localitate locuită de români, localitatea Tinăud, făcând parte, alături de Aleşd şi Pestiş, din domeniul Cetăţii Piatra Şoimului.

În 1623 aşezarea era stapanită de Gavris Movilă, cel care a avut un rol important în timpul prezenţei pe aceste meleaguri a domnitorilor români Constantin Şerban şi Gheorghe Ştefan (1658-1660), acestora datorânduli-se construcţia unei biserici cu ziduri de piatră în această zonă, ca semn al faptului că aceată aşezare avea un rol important în cadrul domeniului Cetăţii Piatra Şoimului. Primul slujitor al acestei biserici a fost preotul Popa Pătru, care a făcut parte din suita ce i-a insoţit pe aceşti doi domnitori şi care a fost în acelaşi timp şi protopopul scaunului românesc din părţile Aleşdului. De asemenea, trebuie amintit faptul că până în secolul al XVII-lea, Tinăud a fost în proprietatea unor nobili, pentru ca, după cucerirea otomană, alături de Aleşd şi Peştiş, să intre în componenţa Sângeacului de Aleşd.

Localitatea Pădurea Neagră este aşezată pe valea Bistrei, în Munţii Plopişului, la o distanţă de 20 kilometri de Aleşd. Aceasta a apărut o dată cu construirea fabricii de sticlă, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, iar în a doua jumătate a secolului fabrica se afla în proprietatea băncii de credit „Magyar Föld" din Budapesta. Fabrica de sticlă din Pădurea Neagră era aşezată în mijlocul unei păduri seculare, pe valea Bistrei, acolo unde se afla mult „cvart”, materie primă necesară pentru producerea sticlei. De asemenea, până la înfiinţarea raioanelor şi desfiinţarea plăşilor, din anul 1950, această localitate a aparţinut de plasa Marghita.

2. CARACTERIZARE TERITORIALĂ

2.1. Localizare geografică

Oraşul Aleşd este situat în Nord - Vestul ţării şi în partea de Est a judeţului Bihor, la o distanţă de 38 kilometri de Oradea şi 112 kilometri Vest de municipiul Cluj-Napoca. De asemenea, oraşul este aşezat în depresiunea Vad-Borod, pe Crișul Repede, la o altitudine medie de 224 metri, la poalele Munților Plopiș în partea de Nord - Est și la poalele Munților Pădurea Craiului în partea de Sud a orașului.

Aleşdul este situat de-o parte şi de alta a drumului european E60, pe o lungime de aproximativ 7 kilometri, ceea ce a favorizat o dezvoltare şi o deschidere a oraşului. Teritoriul său administrativ mai este străbătut de drumul naţional DN 1H, care face legătura între Aleşd şi satul Pădurea Neagră, precum şi de drumul judeţean DJ 764, care face legătura între Aleşd şi Beiuş.

Comunele cu care se învecinează oraşul Aleşd sunt:

- Comuna Popeşti la Nord;
- Comuna Şinteu la Nord - Est;
- Comunele Auşeu la Est;
- Comunele Măgeşti şi Aştileu la Sud;
- Comunele Lugaşu de Jos şi Brusturi la Vest.

Localizarea oraşului Aleşd

Sursa: Oraşul Aleşd

2.2. Caracterizare administrativ-teritorială

Suprafaţa totală a oraşului Aleşd este de 7.245 hectare, reprezentând aproximativ 1% din întraga suprafaţă a judeţului, oraşul situându-se pe locul 42 din cele 101 oraşe şi comune ale judeţului. Aproximativ 65% din suprafaţa totală a oraşului este reprezentată de terenuri neagricole, fapt ce îl poziţionează pe locul 15 în judeţ, în timp ce aproximativ 35% din suprafaţa este acoperită de terenuri agricole.

Suprafaţa oraşului Aleşd pe tipuri de terenuri, 2011

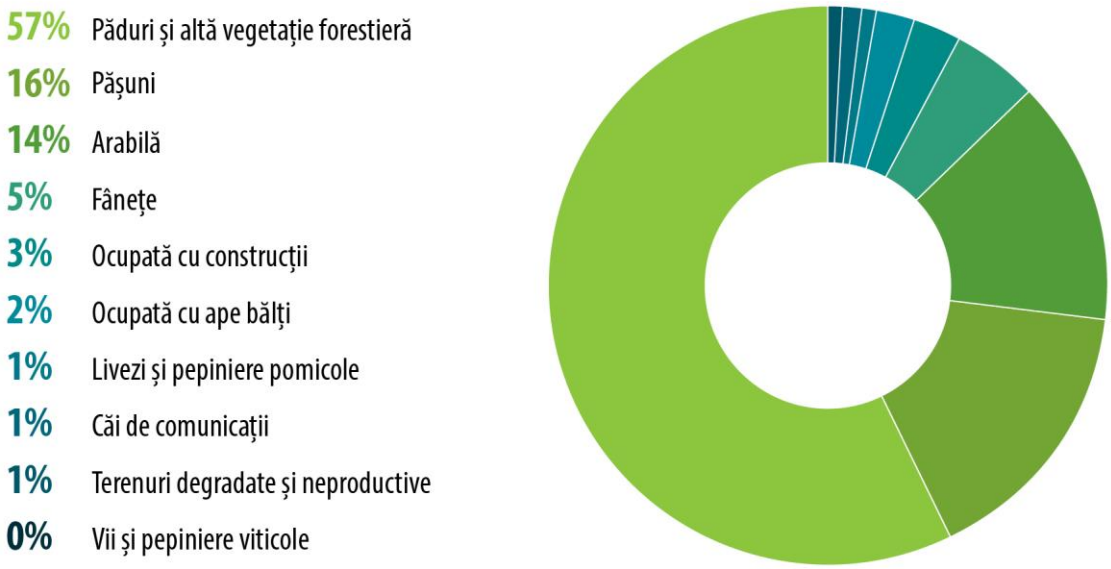

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, calcule proprii

Partea cea mai mare a terenurior neagricole este acoperită de păduri, care ocupă o suprafaţă de 4.131 hectare, respectiv 57% din totalul suprafeţei oraşului şi 2,1% din întreaga suprafaţă împădurită a judeţului, plasând Aleşdul pe locul 13 în Bihor şi reflectând astfel posibilitatea ca pe viitor să se poată dezvolta avantaje competitive importante ale oraşului din punctul de vedere al exploatării forestiere şi a prelucrării lemnului, prin aceasta putând fi pusă în valoare înzestrarea naturală a acestuia. Celelalte suprafeţe neagricole sunt ocupate de construcţii (247 hectare), de ape şi bălţi (125 hectare), de căi de comunicaţii (110 hectare) şi de terenuri degradate şi neproductive (90 hectare).

Pe de altă parte, la nivelul teritoriului administrativ al oraşului Aleşd, terenurile agricole ocupă o suprafaţă totală de 2.542 hectare, adică puţin peste 35% din suprafaţa oraşului. Cea mai mare parte din suprafaţa terenurilor agricole este ocupată de păşuni, adică 1.128 hectare, reprezentând aproximativ 15,6 % din întrega suprafaţa a oraşului, şi 0,9% din păşunile din judeţ, situând Aleşdul pe locul 49 în Bihor din acest punct de vedere. De asemenea, în ierarhia suprafeţelor ocupate de terenurile agricole ale Aleşdului, păşunile sunt urmate de terenurile arabile, care se întind pe o suprafaţă de 1.016 hectare, adică 14,2% din suprafaţa oraşului, apoi, urmând fâneţele cu 345 hectare şi mai puţin de 5% din întreaga suprafaţă a Aleşdului.

În ciuda potenţialului agricol pe care îl deţine oraşul, la nivelul UAT Aleşd se practică cu precădere o agricultură de subzistenţă, datorită fărâmiţării suprafeţelor, care împiedică posibilitatea existenţei unei agriculturi eficiente din punct de vedere economic, în general, datorită volumului mic de terenuri arabile, al fertilităţii medii a acestuia şi a împărţirii sale în loturi de mici dimensiuni.

Modul de folosinţă a terenurilor în oraşul Aleşd, 2011

Tipuri de teren	Suprafaţa (ha)	% din suprafaţa oraşului	Locul în judeţ	% în suprafaţa pe tipuri de teren a judeţului
Terenuri agricole	2.542	35,09%	94	0,5%
Arabil	1.016	14,02%	92	0,3%
Păşune	1.128	15,57%	49	0,9%
Fâneţe	345	4,76%	57	0,8%
Vii şi pepiniere viticole	1	0,01%	51	0,0%
Livezi şi pepiniere pomicole	52	0,72%	16	1,3%
Terenuri neagricole	4.703	64,91%	15	1,8%
Păduri	4.131	57,02%	13	2,1%
Ape, bălţi	125	1,73%	39	0,9%
Construcţii	247	3,41%	42	0,8%
Căi de comunicaţii	110	1,52%	53	0,8%
Terenuri degradate şi neproductive	90	1,24%	37	0,9%
Total	7.245	100%	42	1,0 %

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, calcule proprii

Localităţile aparţinătoare ale oraşului sunt: Aleşd, Peştiş, Tinăud şi Pădurea Neagră. Primele trei aşezări se află în partea sudică a unităţii administrativ teritoriale Aleşd, în timp ce în zona împădurită dinspre nordul oraşului se află doar localitatea Pădurea Neagră.

Localităţile componente ale oraşului Aleşd

Sursa: Oraşul Aleşd

2.3. Patrimoniul natural

2.3.1 Relieful

Oraşul Aleşd este situat în Nord – Vestul ţării, într-o zonă deluroasă pe terasa a II-a de pe malul drept al Crişului Repede, fiind înconjurat de dealuri cu înălţimea cuprinsă între 235-320 metri. De asemenea, este amplasat în Depresiunea Vad-Borod, pe Crişul Repede, la o altitudine medie de 224 m, la poalele Munţilor Plopiş în partea nord-estică şi la poalele Munţilor Pădurea Craiului la sud de oraş.

Localitatea Pădurea Neagră este aşezată în partea Nord - Vestică a Munţilor Apuseni, mai exact, în zona montană a Munţilor Plopiş, la o altitudine de 300 metri, pe Valea Bistrei, în timp ce localităţile Peştiş şi Tinăud sunt aşezate în zona deluroasă a Munţilor Plopiş. Astfel, pe teritoriul oraşului Aleşd, vârful Arsura din Munţii Plopişului atinge înălţimea de 705 metri.

Depresiunea Vad - Borod este încadrată la nord de Munţii Plopişului, iar la sud de Munţii Pădurea Craiului, reprezentând un grabem tipic, iar după aspectele geomorfologice aceasta este împărţită în două compartimente: Borod, situat în partea de est, la ieşirea din defileul Crişul Repede şi Vad, în partea de vest, care face legătura cu Depresiunea Oradiei. Compartimentul depresionar Vad continuă spre vest pe cel al Borodului, iar apoi, şesul aluvial (luncă şi terase) ajunge spre sud, direct în contact cu Munţii Pădurea Craiului, iar spre nord, Dealurile Lugaşului formează o treaptă intermediară către Munţii Plopişului. Astfel conformată depresiunea are un caracter asimetric, în cadrul ei putându-se distinge şi cele două trepte de relief amintite: şesul aluvial, dispus sub forma unui culoar în lungul Crişului Repede şi Dealurile Lugaşului. Lăţimea compartimentului depresionar Vad este de aproximativ 4 kilometri, depresiunea având ca şi caracteristică principală dezvoltarea mare a aluviunilor Crişului Repede, prin deplasarea acestuia mult către nord (formând un adevărat semicerc între localităţile Vad şi Aleşd), printr-o luncă relativ dezvoltată şi prin două terase extinse pe stânga râului.

În perimetrul administrativ al oraşului Aleşd se remarcă existenţa terasei de luncă care are 2 - 4 metri altitudine şi o lăţime deosebită, atingând, în unele locuri, chiar şi 3 - 4 kilometri. Până în perimetrul localităţii Groşi are o scădere de altitudine, după care terasa de luncă se dezvoltă atât pe dreapta cât şi pe stânga Crişului Repede, această simetrie fiind văzută ca una deosebită, având în vedere poziţia total asimetrică a tuturor celorlalte terase.Terasa de luncă se dezvoltă pe toţi afluenţii de pe partea dreaptă a Crişului Repede şi fragmentează atât zonele deluroase cât şi pe cele muntoase, pe când, terasa a doua se constituie ca un fragment de terasă care se situează în intravilanul oraşului Aleşd şi are o altitudine cuprinsă între 6-10 metri. În plus, este de menţionat şi faptul că pârâul din partea vestică, care traversează şi intravilanul şi are o porţiune întubată, a depus pe podul terasei material aluvionar formând un con de dejecţie, acest lucru explicând altitudinea mai mare a zonei şi grosimea mai mare a orizontului argilos.

Dealurile Lugaşului sunt situate sub Munţii Plopişului la altitudini de 400 - 500 metri şi constitue treapta cea mai înaltă a depresiunii. Acestea sunt constituite din conglomerate, gresii, marne nisipoase şi calcare cretacice fisurate şi au fost generate de acţiunea erozională a văilor, creând astfel culmi cu diferite poziţii în spaţiu. Spre vest acestea scad treptat în altitudine şi se continuă cu Dealurile Oradiei, în acelaşi timp limita dintre zona dealurilor şi zona muntoasă nefiind tranşantă şi fiind greu de decelat.

Munţii Plopişului apar în ansamblu ca un horst alungit la nord de Crişul Repede şi sunt constituiţi din şisturi cristaline, la care se adaugă subordonat, roci eruptive şi sedimente cretacice. Aspectul lor general este acela de culmi netede situate cam la aceiaşi altitudine, fapt ce le dă un uşor caracter de podiş. Culmea principală se menţine, cu mici oscilaţii, în jur de 700 metri, din ea prelungindu-se principalele vîrfuri: Poiana Florilor, Arsura, Secătura etc. În plus, se remarcă faptul că locuitorii din Tinăud şi Peştiş au folosit de-a lungul timpului diverse denumiri pentru dealurile Plopişului din aceste localităţi, printre care Secătura, Chicera, Viţalari, Tacob, Huşia, Bogdan, Coşeri, Ivan, Uliu sau Picleu.

2.3.2. Reţeaua hidrografică

Cursurile de apă care străbat aşezările care compun oraşul Aleşd sunt:

- **Crişul Repede** - izvorește din Nord - Estul Munților Apuseni (Muntii Gilăului) şi traversează depresiunea Huedin, trecătoarea Ciucea, depresiunea Vad - Barod, Dealurile de Vest, Câmpia de Vest, străbătând orașele Huedin și Ciucea din județul Cluj, Aleșd și Oradea, din județul Bihor și vărsânde-se în Tisa pe teritoriul Ungariei.
- **Valea Morii** - denumit şi Pârâul Morii sau Râul Peștiș, este un afluent al râului Crișul Repede, iar cursul inferior al acestuia, în aval de localitatea Peștiș este uneori numit Valea Șoimului.
- **Valea Şoimului şi afluenţii săi**;
- **Valea Peştişului**;
- **Valea de Tinăud**;
- **Valea Bistrei**.

În timpul formării teraselor, sub aspect hidrografic, s-a semnalat deplasarea Crişului Repede spre dreapta, concomitent cu generarea reţelei hidrografice secundare. Astfel, pâraiele dinspre partea deluroasă au fost generate ca urmare a sculptogenezei acestora, probabil concomitent cu formarea teraselor.

În ceea ce priveşte albia minoră a **Crişului Repede** se constată că aceasta este destul de sinuoasă şi instabilă, malurile sunt joase, iar la viiturile mari au loc schimbări de poziţie, care variază între 100 şi 400 metri. Pe de altă parte, în cazul albiei majore, aceasta se extinde la viituri pe o lăţime de 200 - 300 metri, iar în privinţa inundaţiilor trebuie menţionat că în urma îndiguirilor Crişului Repede şi a lucrărilor hidrotehnice executate în amonte şi în aval, efectele inundaţiilor au fost înlăturate parţial din Aleşd.

Cel mai important afluent al Crişului Repede, este pârâul Şoimul, care este situat pe partea dreaptă a acestuiaşi care pe teritoriul localităţii Peştiş, Crişul Repede îşi adună apele în văile: Şodrom, Marghitei şi Morii, continuându-şi drumul în aval sub denumirea de pârâul Şoimul. Pe de altă parte, Valea Morii are mai mulţi afluenţi, dintre care cei mai importanţi pe dreapta: Vâlceaua Şipot şi Valea Lion. De asemenea, în partea vestică a oraşului Aleşd este prezentă Valea Otraş care traversează şi intravilanul, iar din zona clădirii dispensarului este întubată până la vărsarea în pârâul Şoimul.

2.3.3. Resursele solului şi ale subsolului

Solul corespunzător caracteristicilor reliefului reprezintă solurile silvestre, în zona montană, silvestre şi pozolice în zona delurosă şi premontană - cu extinderea cea mai mare şi cernoziomurile care ocupă o fâşie în partea vestică.

Aleşdul beneficiază de importante resurse ale subsolului folosite în industria materialelor de construcţii, de pe teritoriul oraşului putându-se exploata pietriş, nisip, material balastier, argilă refractară sau calcar folosit la fabricarea cimentului. Astfel, resursele importante de pe teritoriul Aleşdului au dus la dezvoltarea industriei materialelor de construcţii din zonă, în apropierea Aleşdului funcţionând firma Holcim (România) SA, care face parte din grupul Holcim, unul dintre liderii mondiali in furnizarea de ciment, betoane, agregate (nisip si pietriş) şi alte servicii conexe.

În plus, printre cele mai importante resurse naturale, care încă nu sunt utilizate şi apreciate la adevărata lor valoare, se numără apa geotermală în Aleşd şi apa minerală cu un conţinut ridicat de fier, care izvorăşte în Pădurea Neagră. În acest caz, în ciuda potenţialului pe care îl are Aleşdul în exploatarea apelor termale, acestea sunt folosite, în prezent, doar la ştrandul din localitate.

2.3.4. Clima

Clima specifică zonei Aleşdului este cea temperat – continentală, cu slabe influenţe mediteraneene, aceasta fiind influenţată de relieful reprezentat de dealuri şi munţi, precum şi de poziţia geografică. Conform atlasului meteorologic, temperatura medie anuală este de + 9°C - 10°C, cele mai ridicate temperaturi înregistrându-se în lunile iunie, iulie, august, iar cele mai scăzute în decembrie, ianuarie şi februarie. De asemenea, în oraşul Aleşd se înregistrează o temperatutra maximă anuală este de + 38°C, pe când cea minimă este de -25° C, iar direcţia vântului dominant este sud - vest şi nord-vest.

În ceea ce priveşte precipitaţii, media anuală din localitatea Aleşd se încadrează în intervalul 700-800 mm, evidenţiindu-se şi faptul că iarna se înregistrează în mod deosebit un nivel scăzut al precipitaţiilor, pe când cele mai mari cantităţi de precipitaţii se înregistrează vara, iar primăvara şi toamna nivelul precipitaţiilor se repartizează în mod egal.

2.3.5. Flora şi fauna

Flora întâlnită pe suprafaţa oraşului Aleşd prezintă o mare varietate de arbori, plante şi flori, această diversitate fiind datorată reliefului variat şi climei blânde. Astfel, vegetaţia este reprezentată în principal de **floră perenă** specifică păşunilor, de **păduri de foioase** pe dealuri: fag (*fagus sylvatica*), paltin (*Acer platanoides*), carpen (*Carpinus betulus*), mesteacăn (*Betula pendula*), frasin (*Fraxinus excelsior*); şi de **păduri de conifere** în zona de munte: brad (*Abies alba*) şi molid (*Picea abies*). De asemenea, pe dealuri creşte şi alunul (*Corylluc avellana*), iar în luncile apelor curgătoare este prezentă vegetaţia specifică de luncă (pajişti de luncă şi zăvoaie – pădurile de luncă – cu specii de copaci precum salcia, răchita şi plopul; de arbuşti precum socul negru şi de plante agăţătoare precum murul şi hameiul, dar şi o serie de specii de iarbă).

Flora şi vegetaţia din zonă au o importanţă deosebită atât din punct de vedere ecologic, cât şi economic (scop furajer, medicinal, industrial şi chiar decorativ). Astfel, pe teritoriul UAT Aleşd se găsesc, ca specii alimentare sau culinare: fragi, zmeură, mure, soc, cireş de pădure, ciuperci şi altele, iar ca plante medicinale: arnica de munte, brânduşe de primavară, angelica, degetar galben, ventrilica, etc.

În plus, pe lângă vegetaţia specifică zonelor împădurite, pe teritoriul oraşului Aleşd există şi o **floră protejată** care se găseşte în zona Poiana Florilor. Principalele principalele specii protejate se numără: săbiuţa (*Gladiolus Imbricatus*), bulbucii de munte (*Trollus Eurapeus*) şi crinul de pădure (*Lilium Martagon.*

Fauna este condiţionată în special de vegetaţie, astfel, dintre animalele specifice zonei amintim vulpea (*Vulpes vulpes*), mistreţul (*Sus scrofa*), veveriţa (*Sciurius vulgaris*), căprioara (*Capreolus capreolus*), iepurele (*Oryctalogus cuniculus*), lupul (*Canis lupus*). Dintre cele mai răspândite păsări amintim uliul (*Accipiter gentilis*), răpitoarele de noapte, rândunica (*Hirudo rustica*), vrabia (*Passer montanus*), cocostârcul (*Ciconia ciconia*), ciocănitoarea (familia *Dendrocopos*), piţigoiul (*Parus montana*) şi graurul (*Sturnus vulgaris*). Astfel, existenţa pădurilor din jurul Aleşdului care sunt pline de vânat: mistreţi, căprioare, iepuri, fazani a favorizat organizarea unor partide de vânătoare de către Ocolul Silvic.

2.3.6. Zone naturale valoroase

Pe teritoriul oraşului Aleşd se află o parte a sitului ***Natura 2000*** generat de râul Crişul Repede în amonte de Oradea. Acesta este desfăşurat în partea de Sud a oraşului, de-a lungul râului Crişul Repede şi deţine o suprafaţă de 196,56 hectare pe teritoriul oraşului Aleşd.

Flora protejată pe care o găsim în zona Poiana Florilor este: săbiuţa (*Gladiolus Imbricatus*), bulbucii de munte (*Trollus Eurapeus*) şi crinul de pădure (*Lilium Martagon*).

2.4. Calitatea mediului înconjurător şi gestiunea deşeurilor

2.4.1. Poluarea aerului

Calitatea aerului din oraşul Aleşd este afectată de poluanţii emişi de sursele de tipul industrial şi urban, la niveluri ce nu depăşesc protecţia receptorilor: populaţia, mediul natural şi mediul construit. Astfel, una dintre principalele surse de poluare din oraş este cea din domeniul industrial, rezultată în urma activităţiilor desfăşurate de firmele de profil pe aria oraşului.

În plus, pe lângă poluarea industrială, oraşul se confruntă şi cu o poluare urbană, care afectează calitatea atmosferei şi care este cauzată, în special, de traficul rutier intens (oraşul fiind străbătut de drumul E60) şi de arderea materialului lemnos (sisteme proprii şi centrale termice) necesare încălzirii rezidenţiale, instituţionale şi industriale, precum şi de emisiile de la rampa de deşeuri menajere.

2.4.2. Poluarea solului

În Aleşd există un serviciu de salubritate care asigură colectarea centralizată şi transportul la zona de depozitare amenajată, iar depozitarea gunoiului menajer şi a rezidurilor industriale se face pe o platformă de gunoi menajer, împrejmuită, în care are loc o sortare a ambalajelor de plastic (pet-uri), ce sunt depozitate apoi într-o incintă din plasă de sârmă. Astfel, evoluţia compoziţiei deşeurilor depozitate nu diferă foarte mult, înregistrându-se scăderi la materialele cum ar fi hârtia şi metalul şi creşterea procentului de materie organică, ceea ce ar trebui să ducă pe viitor la o mai bună manageriere a deşeurilor cu accent pus pe colectarea selectivă şi valorificarea materialelor refolosibile.

2.4.3. Poluarea apei

În privinţa poluării apelor din oraşul Aleşd şi satele aparţinătoare se observă o poluare la nivelul **apelor freatice** cauzată în principal de deşeurile lichide care ajung în subteran datorită latrinelor neimpermeabile şi datorită şanţurilor arterelor stradale; de transformarea fântânilor în latrine şi de astuparea fostelor fântâni cu deşeuri. Pe de altă parte, există şi nişte cauze secundare care contribuie la poluarea apelor subterane, cum sunt depozitările gunoielor de grajd şi depozitările de îngrăşăminte şi pesticide direct pe sol.

În ceea ce priveşte **apele de suprafaţă**, se constată că Aleşdul beneficiază de două staţii de epurare, care necesită însă lucrări de modernizare având în vedere gradul lor de uzură. Astfel, din cauza vechimii staţiilor de epurare, care nu mai funcţionează la capacitate maximă, sunt întâlnite şi situaţii în care apele uzate orăşeneşti, neepurate sau cele deversate de agenţii economici sunt evacuate direct în Crişul Repede prin nişte guri de vărsare.

2.4.4. Poluarea sonoră

Principala sursă de poluare sonoră în Aleşd este traficul rutier intens de pe drumul european E60 care trece direct prin oraş şi prin localitatea Tinăud şi care, în lipsa unei centuri ocolitoare, este utilizat pentru traficul greu de marfă, dar şi pentru traficul de călători, fiind principalul drum de legătură între Oradea şi Cluj Napoca şi făcând legătura între cele mai importante oraşe din Transilvania şi ieşirea din ţară către Ungaria şi vestul Europei.

În aceste condiţii, traseul de traversare al E60 prin cele 2 localităţi, dar mai ales prin localitatea urbană, constituie o sursă de poluare sonoră şi a aerului, de aglomeraţie şi de pericole generate de traficul rutier, astfel că, pentru reducerea poluării de la nivelul oraşului este nevoie să se construiască cât mai curând centura ocolitoare a oraşului.

De asemenea, o altă sursă de poluare sonoră este activitatea industrială din oraş, fără a fi însă considerată la fel de importantă ca traficul rutier.

2.4.5. Gestionarea deşeurilor

Principalele categorii de deşeuri prezente pe teritoriul oraşului Aleşd sunt:

- deşeurile menajere provenite din locuinţele populaţiei;
- deşeuri lemnoase provenite de la activitatea de exploatare şi prelucrare a lemnului;
- deşeuri provenite din activităţile desfăşurate în domeniul construcţiilor.

În ceea ce priveşte **deşeurile menajere** se remarcă faptul că vechea rampă de gunoi a oraşului a fost închisă şi înlocuită în anul 2010 cu un spaţiu de depozitare amenajat la standarde moderne, în prezent deşeurile fiind colectate centralizat şi transportate de către societatea de salubritate. Mai mult, în partea de Sud – Vest a oraşului, lângă staţia de epurare, a fost înfiinţată şi o staţie de sortare şi de transfer a deşeurilor.

Deşeurile lemnoase din industria lemnului, cum ar fi rumeguşul, rezultat din prelucrarea brută a lemnului, fie este depozitat temporar în incinte, fie este transportat de proprietari în zonele cu cavităţi rezultate în urma eroziunii cauzate de exces de umiditate şi acoperit cu un strat de pământ.

2.5. Zone cu risc natural şi antropic

Amplasarea localităţilor componente ale oraşului Aleşd în apropierea cursului râului Crişului Repede a făcut ca de-a lungul timpului populaţia din aceste zone să fie afectată de inundaţii. Chiar dacă, de-a lungul timpului, riscul de inundaţii a fost redus prin anumite lucrări de îndiguire făcute de-a lungul Crişului Repede şi a afluenţilor săi, se impune luarea unor măsuri de apărare împotriva inundaţiilor. Astfel, printre cele mai urgente probleme care ar trebui soluţionate în această privinţă se numără nevoia reabilitării malurilor Crişului şi Văilor Izvor şi Bistra.

3. CARACTERIZAREA SOCIO – DEMOGRAFICĂ

3.1. Structura şi evoluţia populaţiei

Conform datelor furnizate de Institutul Naţional de Statisticã se constată că la data de 1 ianuarie 2012 oraşul Aleşd avea o populaţie totală de 10.655 locuitori, număr ce reprezenta aproximativ 3,6% din populaţia urbană a judeţului şi 1,8% din întreaga populaţie a acestuia. Astfel, oraşul se situează pe locul 6 între unităţile administrativ teritoriale ale judeţului, fiind în acelaşi timp şi cel de-al şaselea oraş al judeţului după numărul de locuitori.

În acelaşi timp, conform rezultatelor definitive ale Recensământului Populaţiei şi al Locuinţelor din octombrie 2011, populaţia totală a oraşului a fost de 10.066 locuitori, în timp ce rezultatele preliminare înaintau un număr total de 9.619 de locuitori. Diferenţele între cele trei valori sunt generate de diferenţa de metodologie de culegere şi procesare statistică a datelor, dar şi de momentul diferit de culegere a datelor.

Prin urmare, din motive de relevanţă şi consistenţă a datelor utilizate, pentru scopul analizei în evoluţie a indicatorilor socio-demografici am utilizat informaţiile din baza de date a Institutului Naţional de Statistică la 1 ianuarie sau 1 iunie, după caz, iar pentru analiza statică a indicatorilor am utilizat rezultatele de la RPL 2011, cu menţiunea că datele necesare calculului indicatorilor de calitate a locuirii au fost disponibile la nivel de oraş doar în rezultatele provizorii ale RPL 2011, fără a fi fost făcute publice şi în cadrul rezultatelor finale.

Populaţia stabilă din judeţul Bihor şi din oraşul Aleşd la 1 ianuarie 2012

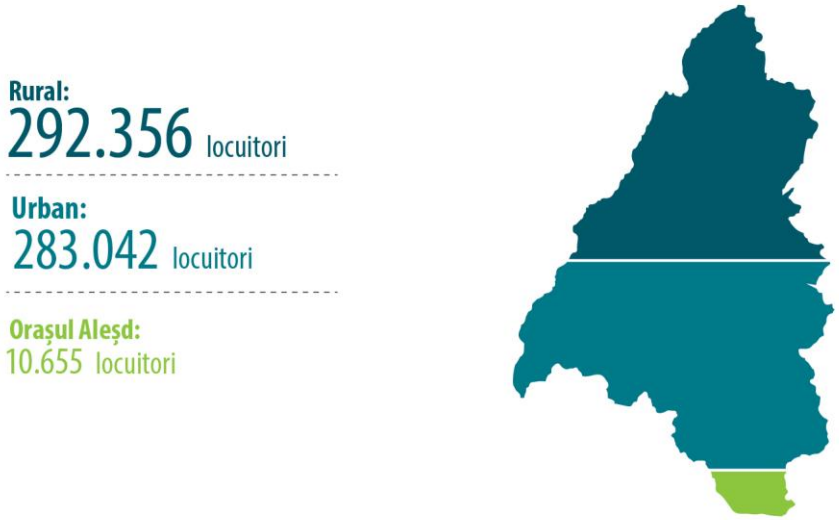

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

În ultimii ani populaţia din oraşul Aleşd a înregistrat o evoluţie descendentă care însă a manifestat un fenomen de temperare în ultima perioadă. Astfel, în perioada 2002 – 2012 populaţia stabilă a oraşului s-a diminuat cu 30 locuitori reprezentând 0,28% din întreaga populaţie, însă, pe perioade de 3 ani populaţia a

înregistrat un ritm de creştere, variind între 0,01% în perioada 2005 – 2008 şi 0,002% între 2008 – 2011. Între 1 ianuarie 2011 şi 1 ianuarie 2012 populaţia a scăzut cu 0,62%, respectiv 67 de locuitori.

Populaţia stabilă a oraşului Aleşd la 1 ianuarie, 2002 – 2012

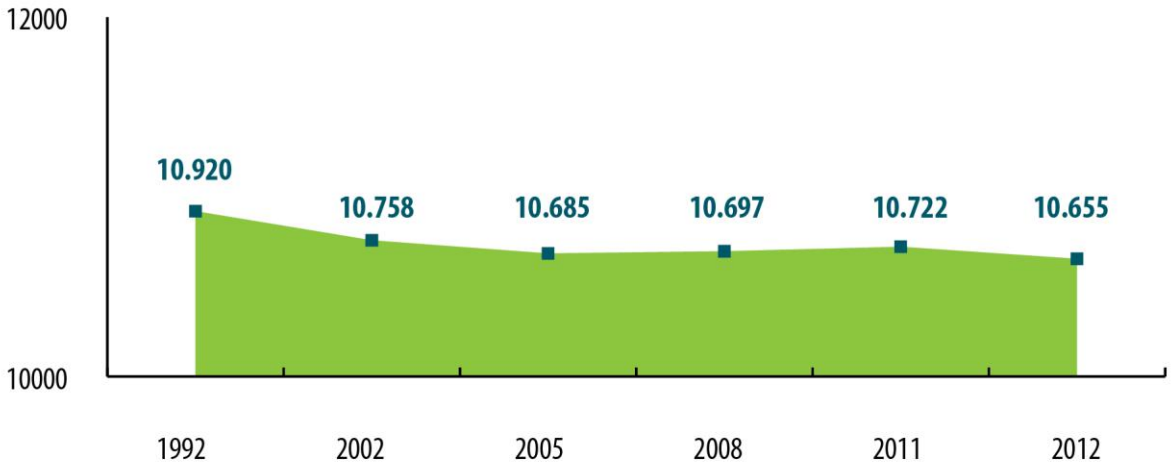

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

3.1.1. Structura pe vârste şi sexe

În urma analizării rezultatelor parţiale RPL 2011 se evidenţiază faptul că populaţia oraşului Aleşd este echilibrată din punct vedere al vârstei locuitorilor, cea mai bine reprezentată categorie de vârstă a populaţiei find cea între 20 – 44 ani, care totaliza 40,6% din populaţia oraşului (4.333 persoane), urmată de grupa 0 – 20 ani cu 24,1% din populaţie (2.568) şi grupa persoanelor între 45 – 64 ani cu 2.538 persoane, adică 23,8% din întreaga populaţie a oraşului. De asemenea, în oraş mai locuiau 1.216 persoane cu vârsta de peste 65 de ani, reprezentând un procent de 11,4% din totalul locuitorilor, dar cu toate acestea, procesul de îmbătrânire a populaţiei este mai puţin accentuat.

Astfel, la nivelul oraşului Aleşd categoria populaţiei în vârstă de muncă cuprinde majoritatea locuitorilor, adică un procent de 70,5% din totalul acesteia (7.512 persoane), fiind urmată apoi de locuitorii cu vârstă între 0 – 15 ani, care reprezintă un procent de aproximativ 18% (1.927 persoane) din populaţia oraşului, iar apoi de categoria vârstnicilor, ce cuprinde locuitorii de peste 65 de ani, cu 1.216 persoane.

Structura populaţiei oraşului Aleşd pe sexe şi vârstă

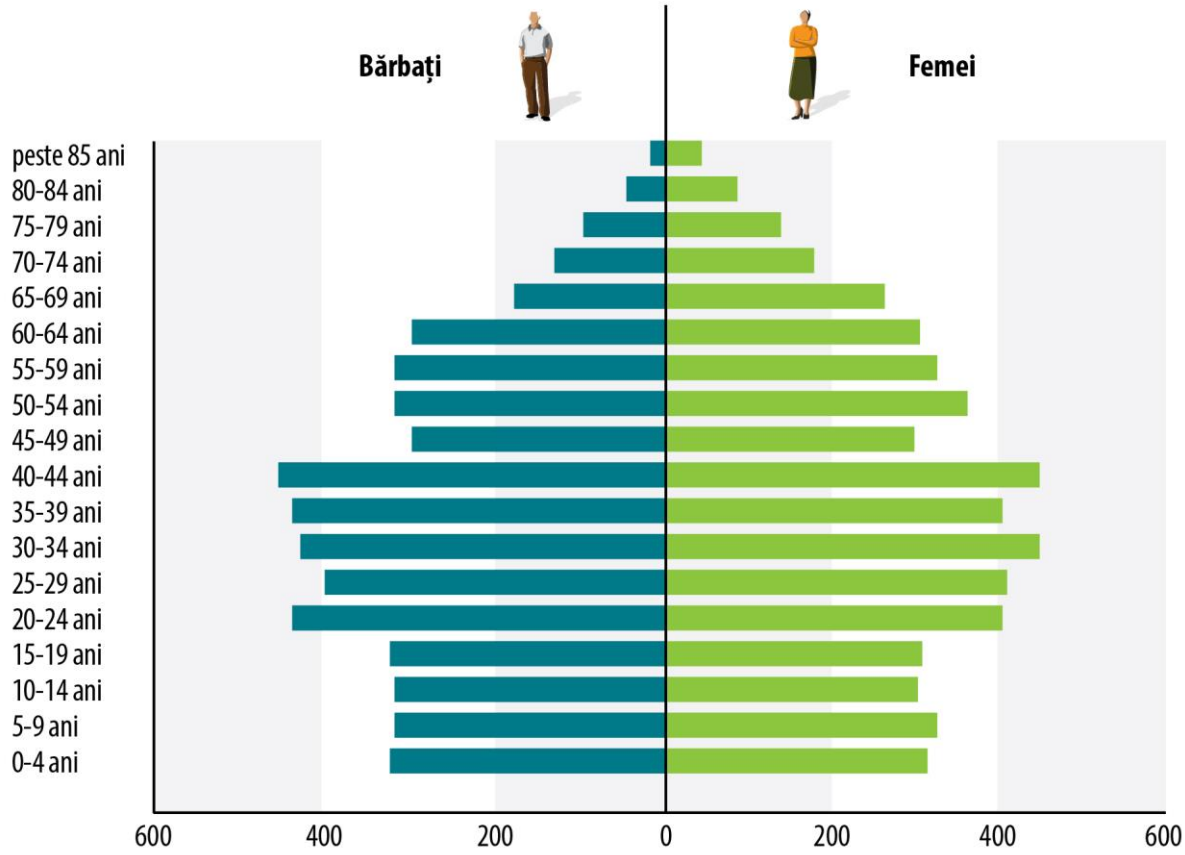

Sursa: Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor – rezultate parţiale 2011

Analizând piramida vârstelor reiese faptul că în oraşul Aleşd se manifestă o tendinţă de scădere demografică, caracteristică natalităţii scăzute şi îmbătrânirii populaţiei, însă aceasta nu este la fel de accentuată ca în cazul altor localităţi din România.

În ceea ce priveşte **raportul de dependenţă demografică**, repectiv coeficientul rezultat prin raportarea numărului de persoane „dependente" (copii sub 15 ani şi persoane cu o vârstă mai mare de 65 de ani) la numărul de persoane cu vârsta legală de muncă (15-65 ani), oraşul Aleşd înregistra la 1 ianuarie 2012 o valoare de 42. Acest lucru înseamnă că unui număr de 100 de persoane cu vârstă legală de muncă (indiferent dacă au sau nu un loc de muncă), le revin 42 de persoane dependente, respectiv care nu au vârsta legală de muncă (chiar dacă unele din acestea sunt încadrate în muncă), ceea ce reliefează povara economică potenţială pe care populaţia productivă o poartă. Din acest punct de vedere situaţia este mai bună decât cea înregistrată la nivel naţional şi judeţean, adică 43 de persoane dependente la 100 de persoane în vârstă de muncă. Totuşi, acest raport nu ţine cont de numărul şomerilor sau al persoanelor fără un loc de muncă din rândul populaţiei adulte, iar în condiţiile în care numărul acestora este relativ ridicat la nivelul oraşului în Aleşd, o parte dintre vârstnicii din zonă care beneficiază de pensii se transformă în principalii susţinători ai familiilor. Ţinând cont de speranţa de viaţă medie din România, această situaţie este îngrijorătoare şi constituie premisele pentru probleme sociale importante pentru aceste familii şi pentru autorităţile locale în viitor.

Din prisma evoluţiei în timp a raportului de dependenţă demografică, valoarea acestuia scade treptat în intervalul anilor 2002-2012, astfel încât în 2002 valorea raportului era 43, în 2005 şi în 2008 a rămas acelaşi, 40, iar în 2011 era 41. Deşi valoarea raportului înregistrează în 2012 un maxim faţă de anii precedenţi, aceasta se menţine totuşi superioară mediei naţionale şi judeţene.

Structura populaţiei oraşului Aleşd pe sexe şi vârstă

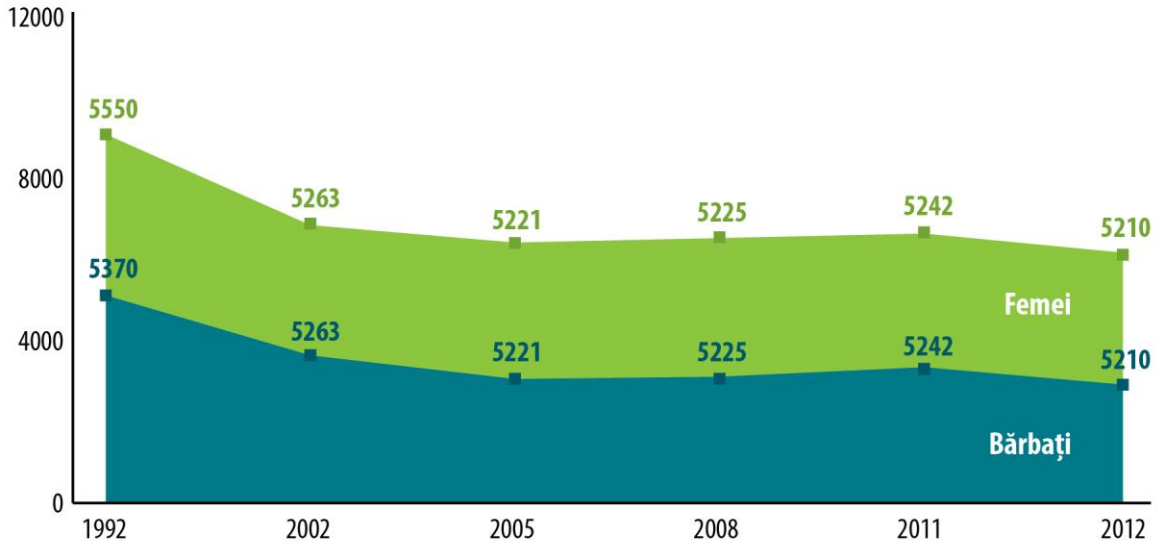

Sursa: Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor – rezultate parţiale 2011

Referitor la structura populaţiei pe sexe, la data de 1 ianuarie 2012 oraşul Aleşd se caracteriza printr-un echilibru relativ, balanţa înclinându-se uşor în favoarea sexului feminin, care reprezenta 51,1% din totalul populaţiei, iar populaţia masculină 48,9%. De asemenea, şi **raportul de masculinitate** este un indicator utilizat în studiile demografice, cu ajutorul căruia se analizează comparativ raportul populaţiei masculine şi a celei feminine (numărul bărbaţilor/numărul femeilor *100). Astfel, se remarcă faptul că în oraşul Aleşd raportul de masculinitate are valoarea medie de 96, ceea ce înseamnă că la 96 de bărbaţi corespund 100 de femei, valoare egală mediei judeţene şi superioară celei naţionale. Astfel, la nivel judeţean acest raport este de 96 de bărbaţi la 100 de femei, iar la nivel naţional este de 95 de bărbaţi la 100 de femei, conform datelor de la Institutul Naţional de Statistică de la 1 ianuarie2012.

Pe grupe de vârstă acest raport fluctuează, astfel încât pentru grupa de vârstă 0 - 4 ani ia valoarea 103, ceea ce înseamnă că la 100 de fete corespund 103 băieţi, acesta scăzând la grupa de vârstă 5 - 9 ani la valoarea de 98. După această scădere are loc o creştere a acestui raport, astfel încât pentru vârsta 10 - 4 de ani acesta atinge valoarea maximă, şi anume 109, reprezentând 109 de bărbaţi la 100 de femei. După scăderea raportului pentru vârsta 25 - 34 de ani (97 de bărbaţi la 100 de femei), acesta creşte pentru grupa de vârstă 35 - 39 ani, scăzând apoi o dată cu grupa 40 - 44 ani la 103 şi pentru grupa de 44 - 49 ani la 101, până la 87 la 54 de ani.

De la vârsta de 60 de ani se observă o accentuare puternică a diferenţelor între populaţia masculină şi feminină, precum şi o scădere constantă a raportului de masculinitate, datorată, în special, speranţei de viaţă mai mari a femeilor manifestată în general şi modelelor de mortalitate diferite la bărbaţi şi la femei.

Astfel, raportul de masculinitate ajunge să ia valoarea de 95, pentru vârstele 55 - 59 de ani, scăzând până la 69 la vârstele 65 - 69 ani, apoi apreciindu-se puţin pentru intervalul vârstelor cuprinse între 70 - 74 ani, până la 74, pentru ca apoi să se afle într-o depreciere continuă, ajungând la valoarea de 24 pentru vârstele de peste 85 de ani.

3.1.2. Mişcarea naturală a populaţiei

Mişcarea naturală a populaţiei este unul dintre mecanismele principale ale creşterii demografice şi este alcătuită din rata de natalitate şi cea de mortalitate care, împreună, generează rata de spor natural.

Rata de natalitate reprezintă numărul născuţilor - vii la 1.000 de locuitori într-un an de referinţă. În cazul oraşului Aleşd, această rată variază între 11,4‰ şi 14,5‰ în anii 1990 - 2011, ultimul an pentru care există date disponibile. Astfel, maximul ratei de natalitate a fost înregistrat în anul 2008, când a atins valoarea de 14,5‰, iar minimul ratei a fost înregistrat în anul 2007, când a avut valoarea de 11,4‰. Comparând rata de natalitate din anul 1990 la nivelul oraşului Aleşd cu cea la nivel naţional sau judeţean, putem observa că aceasta este superioară celei naţionale şi inferioară celei judeţene, această diferenţă menţinându-se pe tot intervalul anilor 1990 - 2011. Astfel, la nivelul anului 2011 natalitatea înregistrată în Aleşd era de 11,7‰, în timp ce în judeţul Bihor era de 10‰, iar la nivel naţional de 9,2‰.

Rata de mortalitate reprezintă numărul de decedaţi la 1.000 de locuitori într-un an de referinţă. Din anul 1990 până în 2011, în oraşul Aleşd ratele au fluctuat între 8,4‰ şi 13,1‰. Astfel, cea mai mare valoare a ratei s-a atins în anul 1997 cu 13,1‰ şi cea mai mică în anii 1990 şi 2008 cu 8,4‰. La nivelul oraşului nu există o tendinţă evidentă de creştere sau scădere a ratei, această rată fluctuând diferit de la an la an. Analizând rata de mortalitate din 2011 din oraşul Aleşd comparativ cu cele la nivel naţional şi judeţean, se observă că această rată este mai mare faţă de cea judeţeană şi mai mică faţă de cea naţională. Astfel, rata de mortalitate înregistrată în 2011 în Aleşd era egală cu 11,1‰, în timp ce în Bihor rata era de 5,4,‰, iar cea a României era de 11,8‰.

Comparând rata de natalitate cu cea de mortalitate la nivelul oraşului Aleşd, reiese că rata de natalitate a fost superioară celei de mortalitate pe tot intervalul dintre anii 1990 - 2011, aceasta variind până la cel mult 5 procente. Însă, o excepţie de la aceasta evoluţie pozitivă s-a înregistrat doar în anii 2001, în care rata de natalitate a fost de 12‰, iar cea de mortalitate de 12,6‰, şi în 1997, atunci când situaţia a fost aproape echilibrată, însă cu 0,1‰ în plus pentru rata mortalităţii faţă de cea a natalităţii. Astfel, in intervalul 1990 - 2011, rata superioară a natalităţii faţă de cea a mortalităţii din Aleşd arată tendinţa de creştere demografică a populaţiei, în special, datorită unui proces diminuat de îmbătrânire a populaţiei şi a reprezentării majoritare a categoriei tinere şi adulte de la nivelul oraşului.

Rata de natalitate şi rata de mortalitate în oraşul Aleşd, 1990 - 2011

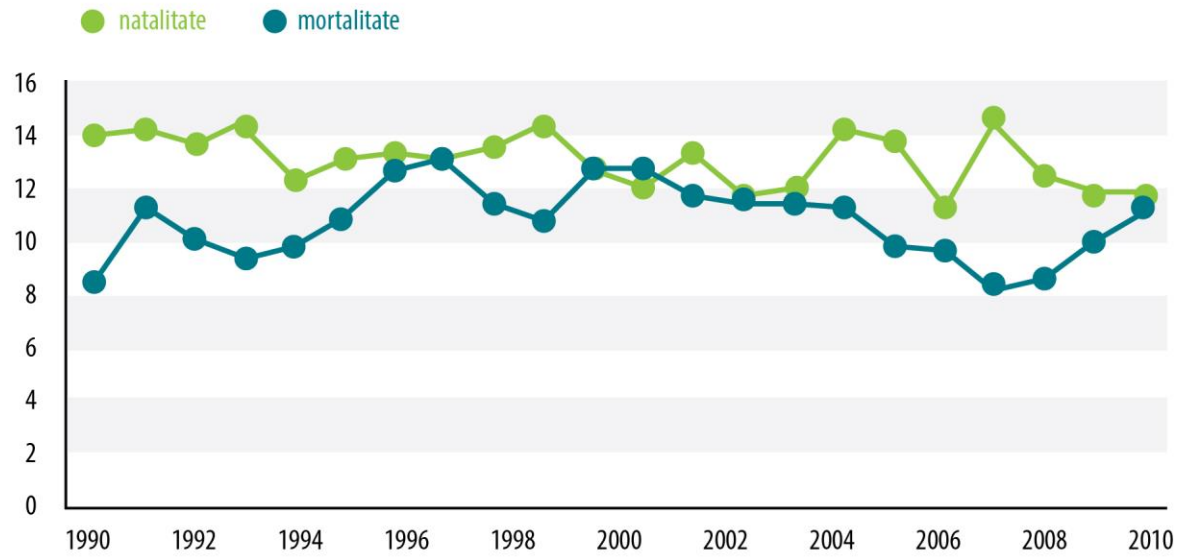

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

La nivel sintetic, relaţia dintre natalitate şi mortalitate este ilustrată de **rata de spor natural**, care măsoară intensitatea creşterii/descreşterii unei populaţii din cauza unui excedent/deficit de naşteri în comparaţie cu decesele dintr-un an de referinţă. Din acest punct de vedere, oraşul Aleşd a înregistrat valori pozitive aproape pe întregul interval dintre anii 1990 – 2011, excepţie făcând doar anii 1997, în care sporul natural a fost de -0,09‰ şi anul 2001 în care s-a înregistrat o valoare de -0,65‰ a acestuia. Pe tot intervalul anilor 1990 – 2011 se remarcă faptul că valorile pozitive au variat între 0,19‰ (valoarea minimă înregistrată în anul 2000) şi 6,10‰ (valoarea maximă înregistrată în 2008).

Astfel, din 1990 şi până în prezent evoluţia ratei de spor natural a înregistrat valori pozitive, însă, se observă şi că din 2003 până în 2006 aceasta a fost în creştere, în 2007 a scăzut brusc, revenindu-şi în anul 2008, pentru ca de atunci să se afle într-o scădere continuă. Astfel, printre principalele cauze care ar putea dezechilibra într-un ritm accelerat situaţia şi care ar transforma valoarea sporului natural din pozitivă în negativă, se numără migraţia tinerilor către alte centre urbane din judeţ sau în străinătate în căutarea unui loc de muncă, lipsa oportunităţilor economice de la nivelul oraşului şi scăderea generală a nivelului de trai care determină amânarea momentului de aducere pe lume a copiilor şi care limitează numărul de copii din familie.

Comparativ cu situaţia la nivel judeţean şi naţional, rata sporului natural din Aleşd din ultimii 20 de ani a cunoscut o evoluţie mai fluctuantă, cu variaţii ce au luat valori în intervalul -0,65‰ şi 6,10‰ (aproximativ 6,5 puncte). La nivel naţional intervalul de variaţie a fost de aproximativ 6 puncte (de la -3‰ până la 3‰), iar cel de la nivel judeţean a fost de 4,6 puncte (de la 0,30‰ la 4,90‰), neînregistându-se decât două în care au existat valori negative ale sporului natural, mai exact, în 1997 (-0,09%) şi 2001 (-0,65). De asemenea, conform graficului de mai jos, se constată că încă din anul 1990, rata sporului natural în Aleşd a fost superioară celei şi naţionale şi relativ apropiată de cea judeţeană. În prezent, rata sporului natural atât la nivelul oraşului cât şi la nivelul judeţean se află în zona pozitivă, aflându-se astfel într-o situaţie mai bună decât rata naţională care s-a aflat aproape permanent în regres şi în zona valorilor negative. La nivelul

anului 2011, rata sporului natural a înregistrat în Aleşd valoarea de 0,56‰, în Bihor fiind de 4,6‰, iar în ţară de -2,6‰.

Rata sporului natural în oraşul Aleşd, judeţul Bihor şi România, 1990 - 2011

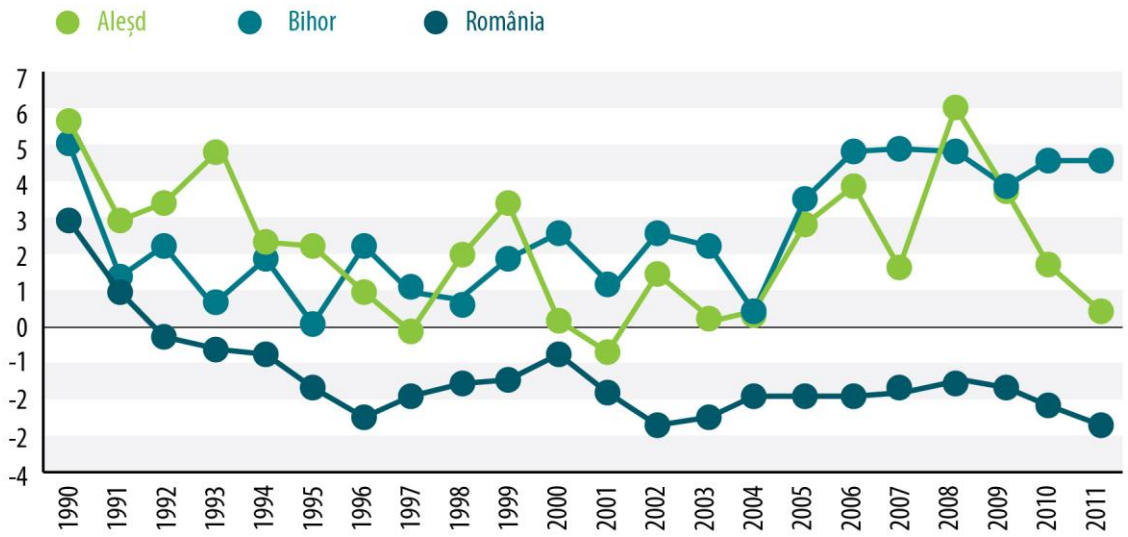

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

3.1.3. Mişcarea migratorie a populaţiei

Mişcarea migratorie a populaţiei în oraşul Aleşd, 1992 - 2012

Migraţia populaţiei	1992	2002	2005	2008	2011	2012
Stabiliri de reşedinţă	143	81	173	144	117	80
Plecări cu reşedinţă	205	138	200	198	144	153
Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	183	142	99	158	N/A	N/A
Plecări cu domiciliul (inclusiv migraţia externă)	136	144	138	204	N/A	N/A

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, calcule proprii

Din analiza elementelor care constituie mişcarea migratorie a populaţiei, respectiv stabilirea sau schimbarea reşedinţei sau a domiciliului, reiese că Aleşdul este un oraş sursă şi nu un oraş de destinaţie. Astfel, la nivelul Aleşdului se petrec două fenomene distincte: pe de-o parte, aici se stabilesc locuitori din satele limitrofe în căutarea locurilor de muncă, iar pe de altă parte, locuitorii oraşului pleacă spre alte centre urbane mai mari (mai ales Oradea) sau în străinătate, considerând oportunităţile economice şi nivelul veniturilor din oraş limitate şi nesatisfăcătoare.

Astfel, în intervalul anilor 1992 - 2005 s-a înregistrat o diferenţă totală de 146 între plecările cu reşedinţă, pe când în 1992 diferenţa era de 62 de persoane, în 2002 de 57 oameni, iar în 2005 de 27 persoane,

remarcându-se totodată şi o scădere a diferenţelor pe parcursul anilor. Însă, din anul 2008, pe fondul crizei economice, diferenţa dintre plecările cu reşedinţă şi stabilirile cu reşedinţă a început să crească până la 54, pentru ca mai apoi, în anul 2011 să scadă din nou, la 27, iar în 2012 să crească până la 73, aceasta fiind cea mai mare diferenţă înregistrată din 1992 şi până în prezent. Cu toate acestea, numărul celor plecaţi este dificil de estimat, datele analizate referindu-se doar la migraţia înregistată, şi neputând să cuprindă şi persoanele care nu îşi declară schimbarea de reşedinţă.

În ceea ce priveşte plecările permanente din Aleşd, situaţia este asemănătoare cu cea din cazul plecărilor temporare, şi anume, o diferenţă mare între plecări şi stabiliri. Astfel, în anul 1992 se înregistrează o diferenţă de 47 de persoane între plecări şi stabiliri, însă, în favoarea stabilirilor de persoane, iar la nivelul anului 2002 se înregistrează o situaţie echilibrată, numărul celor plecaţi fiind relativ egal cu numărul celor sosiţi. Însă, începând cu anul 2005 se remarcă faptul că diferenţa dintre plecările cu domiciliul şi stabilirile cu domiciliul creşte în defavoarea celei din urmă categorii, astfel, în anul 2005 se înregistra o diferenţă de 39 persoane, pe când în anul 2008 această diferenţă ajunsese deja la 46 de persoane.

Un element important al mişcării migratorii este reprezentat şi de migraţia externă, cu precădere în căutarea unui loc de muncă în ţări aparţinând Uniunii Europene, mai ales în contextul liberalizării forţei de muncă. Din păcate statisticile relevante la nivel naţional şi local sunt limitate având în vedere principiul liberei circulaţii a persoanelor în UE, dar şi faptul că o parte dintre emigranţii din România nu lucrează cu forme legale în ţara de destinaţie, lucrează doar sezonier sau nu îşi schimbă reşedinţa, figurând adesea în cadrul populaţiei stabile a localităţilor de origine. Din acest punct de vedere, Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor din 2011 a încercat să clarifice situaţia persoanelor plecate temporar sau permanent, dar nedeclarat, din ţară, un indiciu pentru migraţia externă fiind persoanele tempor absente sau plecate pe o perioadă îndelungată din ţară şi din localitate.

Conform rezultatelor preliminare ale RPL 2011, din populaţia stabilă de 10.655 de persoane a orşului au fost declarate temporar absente la nivelul lunii octombrie 2011 un număr de 203 persoane, respectiv 1,9% din totalul populaţiei de la momentul respectiv. Din totalul populaţiei temporar absente 83 de locuitoori au fost declaraţi ca fiind plecaţi în străinătate, cel mai probabil în căutarea unui loc de muncă. În ceea ce priveşte migraţia permanentă, s-au înregistrat un număr de 556 de persoane plecate pentru o perioadă îndelungată, respectiv 5,21% din totalul populaţiei, dintre care 384 sunt plecate în străinătate.

3.1.4. Structura pe etnii

Conform rezultatelor definitive ale Recensământului Populaţiei şi al Locuinţelor populaţia oraşului este formată în proporţie de 61% din români, 15,5% din maghiari şi 12% din rromi. În plus, la nivelul oraşului Aleşd există o comunitate însemnată de slovaci, care reprezintă un procent de 6,1% din populaţie (623 de persoane), şi un număr de 24 de germani, respectiv 0,23% din numărul total al populaţiei Aleşdului.

De asemenea, la nivelul oraşului Aleşd mai sunt înregistraţi 3 locuitori de origine evreiască şi alte persoane de alte etnii, care se regăsesc într-un număr mai mic de 3, turci, croaţi, greci, italieni, polonezi, iar despre 504 locuitori din Aleşd nu există informaţii disponibile referitoare la etnia de care aparţin.

Populaţia oraşului Aleşd pe etnii, 2011						
Numărul total al populaţiei	Etnia					
	Română	Maghiară	Romă	Slovacă	Germană	Informaţie nedisponibilă
10.066	6.134	1.559	1.213	623	24	504
100%	60,93%	15,48%	1,26%	6,18%	0,23%	5%

Sursa: Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor 2011 - rezultate definitive

3.1.5. Apartenenţa religioasă

După apartenenţa religioasă, populaţia oraşului Aleşd este în principal ortodoxă, un procent de 47,5% dintre locuitorii oraşului aparţinând acestei religii. Restul populaţiei aparţine religiilor romano - catolică (18,1%), reformată (10%), penticostală (9,2%), baptistă (7,8%) şi greco-catolică (0,8%). În plus, la nivelul oraşului se mai regăsesc 23 de persoane ce aparţin cultului religios Martorii lui Iehova, 10 unitarieni, 6 adventişti de ziua a şaptea, 4 musulmani, 3 creştini după evanghelie şi 3 locuitori ce aparţin cultului mozaic, iar mai puţin de 3 persoane se declară creştini de rit vechi sau evanghelişti lutherani.

De asemenea, un număr de 12 persoane s-au declarat atei şi 16 fără religie, în timp ce un număr de 38 de locuitori s-au încadrat în categoria altor religii. De asemenea, cu privire la un număr de 538 de persoane din Aleşd nu există informaţii disponibile referitoare la apartenenţa religioasă.

Populaţia oraşului Aleşd după apartenenţa religioasă, 2011								
Numărul total al populaţiei	Religia							
	Ortodoxă	Romano- catolică	Reformată	Penticostală	Baptistă	Greco - catolică	Unitariană	Informaţii nedisponibile
10.066	4.779	1.828	1.012	932	782	76	10	538
100%	47,47%	18,16%	10,05%	9,25%	7,76%	0,75%	0,09%	5,34%

Sursa: Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor 2011 - rezultate definitive

3.1.6. Structura pe nivel de educaţie a populaţiei

În ceea ce priveşte nivelul de educaţie din oraşul Aleşd, rezultatele finale ale RPL 2011 relevă faptul că ultima formă de învăţământ absolvită de majoritatea locuitorilor aparţine învăţământului secundar (64,27% din populaţia stabilă de peste 10 ani), urmată de învăţământul superior (13,06%), învăţământul primar (12,37%) şi învăţământul postliceal (4,95%). În acelaşi timp, 5,10% din locuitorii oraşului sunt fără şcoală, dintre care 3,14% sunt analfabeţi (276 persoane). La nivelul oraşului se înregistrau astfel 1.148 persoane cu studii superioare finalizate, dintre care 994 până la nivel de licenţă şi 435 de persoane cu studii postliceale sau de maiştri. De asemenea, dintre cei 5.646 de locuitori care au terminat o formă de învăţământ secundar, cei mai mulţi au absolvit liceul, adică 2.347 locuitori, după care urmează locuitorii care au terminat doar gimnaziul (2.008 persoane), în timp ce 1.291 de persoane au absolvit o şcoală profesională sau o şcoală de arte şi meserii. Pe lângă aceştia, 1.087 de persoane au finalizat doar 4 clase, însă aici este

inclusă şi populaţia şcolară cu vârste între 10 şi 14 ani care nu puteau finaliza încă ciclul gimnazial (650 de persoane).

Aşadar, aceste date reflectă un nivel destul de ridicat de educaţie al populaţiei oraşului, concentrat mai ales în zona învăţământului secundar, având în vedere existenţa colegiului tehnic şi a şcolilor gimnaziale din oraş. Pe de altă parte, şi ciclul superior este mai puţin bine reprezentat, în oraş ne-existând nicio facultate, studenţii trebuind să se deplaseze în oraşele mai mari (Oradea, Timişoara, Cluj Napoca) pentru a urma cursurile unei astfel de unităţi de învăţământ, ceea ce presupune costuri mai mari şi ar putea cauza dificultăţi pentru unele familii cu posibilităţi materiale reduse. Însă, în acelaşi timp se remarcă că faptul că ponderea persoanelor fără şcoală în populaţie este una importantă, ce depăşeşte uşor pragul de 5%, iar rata analfabetismului, se ridică la 3,14% din populaţie (276 persoane), fiind cu mult mai mare decât media judeţeană (1,77%) şi cea naţională (1,36%). Aceasta situaţie se datorează în parte existenţei unei comunităţi extinse de etnie romă, care în trecut nu a pus accentul pe învăţământul instituţional formal pentru membrii săi, şi mai ales pentru populaţia de sex feminin, copiii nefiind încurajaţi să frecventeze şcoala sau să finalizeze cursurile.

Împărţirea populaţiei din oraşul Aleşd în funcţie de nivelul de educaţie, 2011

Populaţia stabilă de 10 ani şi peste	Nivelul instituţiei de învăţământ absolvite									
	Superior		Post-liceal şi de maiştri	Secundar			Primar	Fără şcoala absolvită	
Total	Total	din care: universitar de licenţă		Total	Superior		Inferior (gimnazial)		Total	din care: Persoane analfabete
					Liceal	Profesional şi de ucenici				
8.784	1.148	994	435	5.646	2.347	1.291	2.008	1.087	468	276
100%	13,06%	11,31%	4,95%	64,27%	26,71%	14,69%	22,85%	12,37%	5,10%	3,14%

Sursa: Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor 2011 - rezultate definitive

3.2. Calitatea locuirii

În ceea ce priveşte calitatea locuirii din oraşul Aleşd, conform rezultatelor preliminare ale Recensământului Populaţiei şi al Locuinţelor din 2011, aici erau înregistrate un număr total de 3.499 gospodării la o populaţie stabilă de 9.619 locuitori. În plus, acestor gospodării le corespundea un număr de 4.453 locuinţe convenţionale, cu o suprafaţă locuibilă de 159.479 mp. Prin urmare, fiecare gospodărie avea un număr mediu de 2,72 persoane care dispuneau de o suprafaţă medie locuibilă de 45,6 mp/gospodărie, iar fiecare persoană în parte dipunea de 16,6 mp locuibili/ persoană.

Dacă comparăm situaţia numărului de persoane/gospodărie a oraşului cu cea de la nivel judeţean şi naţional, se observă cu uşurinţă că în cazul Aleşdului acesta este aproape egală cu media judeţului Bihor (2,71 locuitori/gospodărie) şi mai mare decât media naţională, care este de 2,66 locuitori/gospodărie.

Indicatori de locuire, oraşul Aleşd, 2011

Localitate	Nr. gospodării	Număr locuinţe onvenţionale	Suprafaţa locuibilă (mp)	Număr locuitori	Persoane / gospodărie	Mp locuibili / gospodărie	Mp locuibili / persoană
Aleşd	3.499	4.453	159.479	9.619	2,72	45,6	16,6

Sursa: Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor 2011, rezultate preliminare

Cu privire la aspectul caselor din Aleşd se poate spune că pe teritoriul oraşului acestea sunt în general în stare medie şi bună, însă se manifestă două fenomene distincte: existenţa clădirilor construite cu mai mult timp în urmă, a blocurilor şi a caselor şi exitenţa unui grup de clădiri noi, construite în ultimii 10-15 ani. Primul grup de clădiri se caracterizează prin utilizarea preponderentă a unor materiale durabile (cărămidă, BCA), cu arhitectură convenţională, pe când grupul construcţiilor recente (case de locuit şi pensiuni turistice în special în zona localităţii Pădurea Neagră) sunt relativ mari, construite dintr-o combinaţie de materiale convenţionale si moderne, şi au o arhitectură mai degrabă modernă.

Conform rezultatelor preliminare ale Recensământului Populaţiei şi al Locuinţelor din 2011, indicatorii de calitate a locuirii în oraş sunt superiori mediei judeţene şi naţionale atât în ceea ce priveşte racordarea locuinţelor la apă cât şi în ceea ce priveşte procentul de locuiţe care dispun de baie şi bucătărie în locuinţă şi inferiori atât mediei judeţene cât şi celei naţionale în ceea ce priveşte racordarea la curent electric şi procentul de locuinţe care dispun de încălzire centrală. Astfel, din cele 4.453 de locuinţe convenţionale din oraşul Aleşd, un procent de 91,4% aveau bucătărie în locuinţă, în timp ce 83,1% aveau şi baie în interiorul locuinţei, iar 86% erau racordate la apă (662 de locuiţe nu erau racordate).

În privinţa electrificării din oraşul Aleşd se observă că un procent de 94,9% din locuinţe erau racordate la curent electric, adică 227 de locuinţe nu aveau curent electric, fiind astfel necesară extinderea reţelei de distribuţie electrică. De asemenea, în ceea ce priveşte procentul locuinţelor cu încălzire centrală, acesta înregistrează cele mai mici procente, comparativ cu ceilalţi indicatori, lipsa gazului metan şi accesibilitatea lemnului ca şi sursă de încălzire făcând încălzirea centralizată relativ rară în Aleşd (sub 19% din locuinţe faţă de aproape 43,1% la nivel judeţean şi 44,4% la nivel naţional).

Calitatea locuirii Aleşd, judeţul Bihor, România, 2011

Indictor/ Unitate adminstrativ teritorială	Nr. locuinţe convenţionale	% locuinţe cu instalaţie electrică	% locuinţe cu instalaţie de apă	% locuinţe cu încalzire centrală	% locuinţe cu bucătăria în locuinţă	% locuinţe cu baia în locuinţă
Romania	8,450,942	96.6%	66.7%	44.4%	84.6%	61.9%
Judeţul Bihor	241.464	96,8%	73,2%	43,1%	87,6%	67,5%
Oraş Aleşd	4.453	94,9%	86%	18,9%	91,4%	83,1%

Sursa: Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor 2011, rezultate preliminare

3.3. Gradul de dezvoltare a societăţii civile

Termenul de **societate civilă** se referă la toate formele asociative de tip apolitic care nu sunt părţi ale unei instituţii fundamentale ale statului sau ale sectorului de afaceri, respectiv organizaţiile nonguvernamentale (asociaţii sau fundaţii), sindicatele şi uniunile patronale. Fiecare dintre aceşti actori ai societăţii civile, aceste organizaţii sunt formate din cetăţeni asociaţi benevol sub diferite forme, care au aceleaşi interese şi care îşi dedică timpul, cunoştinţele şi experienţa pentru a-şi promova şi apăra drepturile şi interesele personale.

La nivelul oraşului Aleşd societatea civilă este reprezentată de „***Fundaţia RUHAMA***", înfiinţată în anul 1996, şi două asociaţii: „***Asociaţia Creştină de Caritate Samariteanul***" din Peştiş şi „***Asociaţia Castrum***", cu sediul în localitatea Aleşd.

Totodată, din anul 2007 au fost înfiinţate **Centrul de Zi pentru Persoane Vârstnice** şi **Cantina Socială** din Aleşd**,** care, în parteneriat cu Primaria oraşului, acţionează în scopul creşterii calităţii vieţii persoanelor şi comunităţilor care se află într-o situaţie de risc social. Această fundaţie are ca grup ţintă rromii în risc de excluziune socială, persoanele defavorizate pe piaţa muncii şi persoanele dependente fizic sau vârstnicii, astfel, prin activităţile desfăşurate fundaţia îşi propune să vină în întâmpinarea celor expuşi exluziunii sociale şi să contribuie la construirea unei societăţi echitabile, în care oamenii se respectă unii pe alţii şi duc o viata bună şi demnă.

„***Asociaţia Creştină de Caritate Samariteanul***" sau „Fundaţia Samariteanul Peştiş" a fost înfiinţată în anul 1991 şi are ca principal scop îmbunătăţirea stării în care se află societatea românească prin diverse proiecte precum înfiinţarea şi subvenţionarea de grădiniţe pentru copii, orfelinate, şcoli speciale, azile de batrâni, acceptând autoritatea Cultului Penticostal din România.

„***Asociaţia Castrum***", cu sediul în localitatea Aleşd, a fost înfiinţată în anul 2001, are ca activitate principală cultura şi vizează inventarierea sistemelor instituţionale ale minorităţilor naţionale din România şi întocmirea unei baze de date online care să ofere informaţii generale, uşor accesibile, care să permită contactarea instituţiilor şi a liderilor acestora, propunându-şi, totodată, să creeze un cadru propice dezvoltării relaţiilor interetnice în rândul minorităţilor din România.

Pe lângă activitatea fundaţiei şi asociaţiil de pe teritoriul UAT Aleşd, aici funcţionează şi o iniţiativă în parteneriat public – privat, astfel, sub forma consultaţiilor gratuite acordate de firma ***SC Fiziograti SRL*** unui număr limitat de persoane care frecventează Centrul de Zi pentru Persoane Vârstnice Aleşd.

De asemenea, ca o iniţiativă de asociere a localităţilor din zonă în vederea dezvoltării regionale coerente, în Aleşd funcţionează şi „***Asociaţia Crişul Repede***" care este o asociaţie de dezvoltare regioanală, scopul acesteia fiind dezvoltarea comunităţilor prin promovarea cooperării pentru rezolvarea unor probleme comune prin conceperea şi implementarea proiectelor şi accesarea fondurilor europene.

4. INFRASTRUCTURA

4.1. Infrastructura de transport

4.1.1. Transport rutier

Infrastructura de transport rutier de pe teritoriul oraşului Aleşd este reprezentată de:

- ✓ **Drumul European E60** - străbate de-o parte şi de alta oraşul, pe o lungime de aproximativ 7 km;
- ✓ **Drumul Naţional DN 1** - constituie un ax E-V de-a lungul căruia s-a dezvoltat strada principală, cu dotările mai importante şi face legătura între Aleşd şi Nuşfalău (Şinteu);
- ✓ **Drumul judeţean DJ 108H** - trece prin localitatea componentă Pădurea Neagră şi se îndreaptă spre Voivozi.
- ✓ **Drumul Judeţean DJ 764** - face legătura în sud, între Aleşd şi Aştileu.

De asemenea, în ceea ce priveşte relaţionarea Aleşdului cu celelalte oraşe din judeţul Bihor, accesul se realizează în felul următor :

- cu Beiuş şi Ştei - prin DJ 764;
- cu Marghita prin DJ 108H - Aleşd - Pădurea Neagră - Marghita, Săcuieni şi Valea lui Mihai.

Pe de altă parte, în privinţa infrastructurii locale, conform Planului Urbanistic General al oraşului, din 2010, Aleşdul dispunea de 46 km de străzi si trotuare, dintre care asfaltate 41 km, restul de 5 km fiind pietruite, astfel:

- ➢ în Aleşd - 24 km (22 asfaltate şi 2 pietruite);
- ➢ în Peştiş - 14 km (13 asfaltate şi 1 pietruite);
- ➢ în Tinăud - 4 km de străzi asfaltate;
- ➢ în Pădurea Neagră - doar 4 km, 2 străzi fiind asfaltate şi 2 pietruite.

Pe lângă toate acestea se mai adăugau:

- drumul comunal DC 145, Poiana Florilor: 8,4 km pietruit ;
- drumul comunal DC 168, Lugaşu de Sus – Poiana Florilor: 0,7 km pietruit;
- drumul comunal DC 171, Tinău - Ortiteag: 1,10 km asfalt;

Infrastructura de acces la zonele cu potenţial turistic a UAT Aleşd este slab dezvoltată, din cauză că:

- drumurile sunt de pământ;
- capacitatea portantă a Drumului Naţional şi a Drumurilor Judeţene care străbat Aleşdul este depăşită;
- nu există trasee alternative pentru vehiculele de tracţiune animală, utilaje agricole sau biciclişti.

Principala arteră de trafic, drumul european E60 absoarbe tot traficul de tranzit dinspre centrul ţării (Cluj), spre vestul ţării (Banat: Oradea, Timişoara şi vama cu Ungaria), adică atât tranzitul de marfă, cât şi cel de bussines sau de turism (către şi dinspre Băile Felix, Băile 1 Mai sau Debrecen şi Hajduszoboszlo în Ungaria). Starea E60 este relativ bună, însă pe perioada derularii lucrărilor de reabilitare a drumului, traficul este şi

mai aglomerat şi mai problematic decât în mod normal, iar faptul ca lucrările sunt mult întârziate poate constitui, de asemenea, probleme şi în ceea ce priveşte finanţarea.

Referitor la drumurile locale reiese faptul că în fiecare an se doreşte reabilitarea unui număr de drumuri locale în funcţie de posibilităţile financiare. Cu toate acestea, reţeaua de străzi secundare a localităţii este formată din căi de acces parţial de pământ şi parţial împietruite, uliţele nefiind asfaltate. Starea acestora variază de la bună la mediocră şi până la rea, fiind necesare lucrări de modernizare concomitent cu introducerea reţelelor de apă şi de canalizare menajeră acolo unde nu există deja.

4.1.2. Transport feroviar

Chiar dacă reţeaua de cale ferată nu străbate efectiv teritoriul oraşului Aleşd, locuitorii acestuia au acces facil la transportul feroviar, cea mai apropiată haltă CFR situându-se la 2,4 km de oraş, iar cea mai apropiată staţie C.F.R la7 kilometri în Chistang.

4.1.3. Transport în comun

La nivelul oraşului Aleşd nu există o reţea publică de transport local. Astfel, transportul în comun către localităţile învecinate şi către centrele urbane din zonă se realizează integral de către operatori de transport privaţi, în oraş existând un singur operator de transport privat ***Trans Aleşd***, care face curse de transport persoane între localităţi.

Astfel, transportul care face legătura între oraşul Aleşd şi oraşul reşedinţă de judeţ, Oradea, este deservit de firme cunoscute, care asigură transportul pe direcţia Oradea – Iaşi, Oradea – Târgu Mureş, Oradea – Sibiu, Oradea – Horezu, Oradea – Piatra-Neamţ şi în mod excepţional există şi o cursă către Germania, care pleacă din Bârlad, trece prin Ungaria, Austria şi are ca destinaţie oraşul Kreisfreie Stadt Aachen din Germania.

Traseele de transport în comun cu punct de plecare, de destinaţie sau de trecere în Aleşd:

Nr. crt.	Firma	Traseu	Frecvenţa	Durata
1.	S.C. Luxrom S.R.L	Aleşd –Peştiş (dus - întors)	2 curse / zi (luni - sâmbătă)	0,25 ore
2.	Trans Aleşd S.R.L	Pădurea Neagră - Aleşd (dus – întors)	1 cursă / zi (luni - vineri)	0,32 ore
3.	AutoGenn	Aleşd - Oradea (dus – întors)	2 curse / zi (zilnic)	0,45 ore
4.	Irina Trans	Aleşd - Oradea (dus – întors)	1 cursă / zi (zilnic)	0,30 ore
5.	Voian Trans	Aleşd - Oradea (dus – întors)	1 cursă / zi (zilnic)	0,44 ore
6.	Alis Grup	Aleşd - Oradea (dus – întors)	1 cursă/zi (luni, miercuri, vineri, duminică)	0,60 ore
7.	Coţofana	Aleşd - Oradea (dus – întors)	1 cursă / zi (zilnic)	0,43 ore
8.	Fany	Aleşd - Oradea (dus – întors)	1 cursă / zi (zilnic)	0,20 ore
9.	Euro - Fratello	Aleşd – Oradea (dus)	1 cursă/zi (joi)	0,30 ore

Sursa: www.autogari.ro

Însă, deplasarea între localităţile componente ale oraşului (Peştis, Tinăud, Pădurea Neagră) este dificilă deoarece nu este asigurat nici un mijloc de transport între acestea - sau între ele şi staţia CFR care deserveşte oraşul.

4.2. Infrastructura de telecomunicaţii

Referitor la infrastructura de telecomunicaţii din Aleşd locuitorii oraşului Aleşd au acces la telefonie fixă şi mobilă, la televiziune prin cablu şi fibră optică şi la internet atât fix (prin fibră optică), cât şi mobil (prin modem, de la operatorii de telefonie mobilă).

Serviciile de telefonie fixă din Aleşd sunt asigurate de către operatorii Romtelecom şi RCS – RDS, iar serviciile de telefonie mobilă sunt furnizate de marii operatori din ţară: Orange, Vodafone, Cosmote şi RCS – RDS/Digi Mobil, aceştia asigurând şi servicii de internet mobil prin modem. Acestea au acoperire în toate localităţile oraşului, iar în zonele în care nu există semnal există posibilitatea instalării posturilor de telefonie fixă, astfel că nu există zone locuite izolate din acest punct de vedere.

Pe de altă parte, la nivelul lunii mai 2013, în Aleşd serviciul de televiziune prin cablu şi fibră optică, era asigurat de un operator care aveau licenţe de retransmisie de programe de radio și de televiziune în rețele de comunicații electronice: SC RCS – RDS SA. În plus, este necesară extinderea reţelei de fibră optică de la nivelul localităţii Pădurea Neagră.

4.3. Gospodărirea complexă a apelor

4.3.1. Reţeaua de apă potabilă

Oraşul Aleşd beneficiază de un sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă ce deserveşte 86% din gospodăriile din oraş. În ceea ce priveşte lungimea totală a reţelei simple de distribuţie a apei potabile se observă că aceasta este de 24,5 kilometri şi că s-a dublat, crescând cu 11,5 kilometri în ultimii 10 ani. Referitor la capacitateta de producere a apei potabile se constată că în 2011 acesta era de 4800 m^3/zi conform datelor statistice înregistrate de INS, iar în privinţa cantităţii de apă potabilă distribuită consumatorilor pentru uz casnic se înregistrau 240.000 m^3 în 2011, dintr-o cantitate totală distribuită de 316.000 $m^{3.}$

Sistemul de alimentare cu apă din oraş se bazează pe două surse de apă: Crişul Repede (în localitatea Aleşd) şi pârâul Bistra, în Pădurea Neagră. În plus, în oraş există un operator autorizat care oferă servicii de alimentare cu apă potabilă a locuinţelor şi gospodăriilor din oraşul Aleşd, localitatea Pădurea Neagră şi parţial localitatea Peştiş.

Astfel, la nivelul oraşului Aleşd zona de captare a a apei potabile este situată în partea dreaptă a râului Crişul Repede, în amonte de oraşul Aleşd, apa de aici fiind captată printr-un dren, de unde este dusă la un bazin colector, apoi la rezervoarele de înmagazinare (situate între localităţile Aleşd şi Peştiş), iar de aici apa ajunge gravitaţional la reţeaua de distribuţie din oraş. În cazul localităţii Pădurea Neagră zona de captare a

apei potabile este situată în partea dreaptă a pârâului Bistra, în amonte de Pădurea Neagră, apa fiind captată printr-un dren de unde este dusă la un bazin colector.

Reţelele de apă potabilă din Peştiş şi Tinăud au fost realizate în continuarea reţelei care alimentează şi oraşul Aleşd. Casele din zonele care nu dispun de alimentare cu apă potabilă în sistem centralizat se alimentează din surse subterane sau captări de izvoare şi reţele de distribuţie realizate pe plan local, fără amenajări pentru tratarea şi înmagazinarea apei potabile şi fără asigurarea zonelor de protecţie pentru captări.

Extinderea intravilanului oraşului atât cu zone destinate locuirii cât şi cu zone industriale se face fără a fi precedată de extinderea reţelelor de apă, astfel, datorită faptului că reţeau de apă potabilă nu acoperă decât oraşul Aleşd şi parţial localităţile Peştiş şi Pădurea Neagră, sunt necesare lucrări de reabilitare, extindere şi protecţie a surselor de apă potabilă: râul Crişul Repede pentru Aleşd şi Valea Bistra pentru localitatea Pădurea Neagră.

Indicatori privind infrastructura de alimentare cu apă în oraşul Aleşd, 2011

Indicator	2011
Lungimea totală a reţelei simple de distribuţie a apei potabile	24,5 km
Capacitatea instalaţiilor de producere a apei potabile	4.800 m³/zi
Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor	316 mii m³
din care pentru uz casnic	240 mii m³

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

4.3.2. Sistemul de canalizare

Reţeaua de canalizare menajeră din Aleşd a fost realizată în sistem unitar încă din anul 1978, însă deserveşte doar oraşul Aleşd şi parţial localitatea Pădurea Neagră, în localităţile Peştiş şi Tinăud ne-existând reţea de canalizare.

Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare este de 19,67 kilometri, conform Raportului privind Starea Economică, Socială şi de Mediu a oraşului Aleşd în anul, pe lângă acestea existând 12 kilometri de **reţea de canalizare pluvială.** Totuşi, reţeaua este foarte veche, cu vechimi de peste 35 de ani pe majoritatea conductelor care sunt construite din beton şi au diametrul de 150 – 400 mm, doar 0,25 kilometri având vechime de 4 ani sunt realizate din PVC şi au un diametru de 250 mm.

În aceste condiţii, este necesară extinderea şi modernizarea reţelei de canalizare, mai ales că până acum extinderea intravilanului oraşului s-a făcut fără a fi precedată de extinderea reţelelor de canalizare.

4.3.3. Sistemul de epurare

În oraşul Aleşd există două staţii de epurare: una în localitatea Aleşd, iar cealaltă în Pădurea Neagră. Cea din Aleşd se găseşte în partea dreapta a Crişului Repede, în amonte de localitatea Aleşd şi are 3 trepte de

epurare (mecanică, chimică şi biologică), făcând faţă actualei canalizări. În plus, în zona blocurilor, există şi o staţie de pompare a apelor uzate direct la staţia de epurare, pentru că zonă este mai joasă şi necesită pompare. În schimb, staţia de epurare din localitatea Pădurea Neagră, se află pe partea dreapta a pârâului Bistra, în aval de această localitate şi dispune doar de o treaptă de epurare mecanică.

Pe de altă parte, localităţile Peştiş şi Tinăud nu beneficiază de un sistem de canalizare propriu şi nici de staţii de epurare, ceea ce pune în pericol sănătatea oamenilor şi integritatea florei şi faunei de la nivelul oraşului, şi nu numai. Deversărilor diferitelor deşeuri în ape sau depozitarea lor pe suprafaţa solurilor pot afecta în mod ireversibil mediul, astfel, pentru stoparea poluării este necesară implementarea cât mai urgentă a unui proiect prin care să se aducă apă potabilă şi să se extindă reţeaua de canalizare a Aleşdului pentru a deservi şi locuitorii localităţilor Tinăud şi Peştiş. În plus, se remarcă faptul că este necesară şi extinderea şi modernizarea celor două staţii de epurare existente.

4.4. Alimentarea cu energie electrică

Alimentarea cu energie electrică a oraşului se face prin Sistemul Energetic Naţional, prin intermediul staţiei de transformare Chistag, de unde pleacă spre oraşul Aleşd doua reţele LEA de 20 KV.

Conform rezultatelor preliminare ale Recensământului Populaţiei şi al Locuinţelor din 2011 aria de acoperire energetică a oraşului cuprindea 4.226 de locuinţe convenţionale din totalul de 4.453. Astfel, rezultă că un procent de 94,9% din locuinţele convenţionale din Aleşd erau racordate la reţeaua de alimentare cu energie electrică, ceea ce înseamnă un procent inferior mediei judeţene (96,8%) şi naţionale (96,6%), fiind necesară extinderea sistemului de distribuţie a energiei electrice. Astfel, aria care nu este electrificată se datorează faptului că extinderea intravilanului oraşului, atât cu zone destinate locuinţelor familiale cât şi cu zone destinate industriei uşoare, depozitelor şi serviciilor, nu este însoţită de extinderea reţelelor de electricitate şi telefonie , acestea trebuind să fie asigurate de către beneficiarii construcţiilor.

4.5. Sistemul de alimentare cu gaz metan şi sursele de încălzire

Oraşul Aleşd nu dispune de un sistem centralizat de alimentare cu gaz metan, fiind însă poziţionat în apropierea capătului unei magistralei de gaze naturale. Deşi interesul pentru şi necesitatea alimentării cu gaz a locuitorilor şi agenţilor economici din oraşul Aleşd sunt importante, iar în trecut s-a avut în vedere extinderea magistralei de gaz şi pe teritoriul oraşului, până în prezent nu s-au demarat lucrări pe teritoriul unităţii administrativ teritoriale Aleşd.

În aceste condiţii, locuitorii oraşului şi satelor aparţinătoare şi agenţii economici utilizează ca sursă energetică şi de încălzire materialul lemnos, curentul electric sau buteliile de gaz metan. Faptul că fondul forestier din zonă este suficient şi uşor accesibil facilitează aprovizionarea locuitorilor cu material lemnos, însă soluţiile de depozitare a acestuia pe perioada iernii, mai ales în zona de blocuri unde s-au amenajat depozite improvizate, sunt inestetice şi presupun riscuri potenţiale de incendiu.

Conform rezultatelor preliminare ale Recensământului Populaţiei şi al Locuinţelor din 2011, doar 18,9% dintre locuitorii oraşului beneficiau de un sistem de încălzire în sistem centralizat prin montarea unor

centrale pe lemn sau curent electric, în restul locuinţelor practicându-se încălzirea la sobe. Din acest punct de vedere situaţia de la nivelul oraşului este mai puţin bună decât cea de la nivelul judeţean (43,3%) şi de la nivel naţional (44,4%).

Aşadar, racordarea oraşului şi satelor aparţinătoare la reţeaua naţională de alimentare cu gaz metan este una dintre cele mai necesare măsuri pentru dezvoltarea durabilă a unităţii administrativ teritoriale, aceasta contribuind atât la creşterea calităţii vieţii locuitorilor şi a competitivităţii agenţilor economici, cât şi la reducerea riscurilor de poluare şi de incendiu.

4.6. Infrastructura socio - educaţională

4.6.1. Infrastructura educaţională

În oraşul Aleşd infrastructura educaţională este reprezentată de cele 2 licee care exisă în oraş, cele 4 şcoli şi 8 grădiniţe (fie de sine stătătoare, fie aparţinând de şcoli) şi un club al copiilor, după cum urmează:

- Aleşd: creşă, 4 grădiniţe (dintre care una cu program normal, două cu program prelungit şi una privată), o şcoală cu clasele I – VIII, Liceul Teoretic „Constantin Şerban” şi Colegiul Tehnic „Alexandru Roman”, în oraş existând şi un Club al Copiilor şi Elevilor;
- Peştiş: grădiniţă cu program normal, şcoală cu clasele I – VIII;
- Tinăud: 2 gradiniţe (una cu program normal şi una privată) şi şcoală cu clasele I – IV;
- Pădurea Neagră: gradiniţă şi şcoală cu clasele I – IV.

Colegiul Tehnic „Alexandru Roman” asigură elevilor atât posibilitatea unei pregătiri teoretice, cât şi a uneia tehnice, filiera teoretică punând la dispoziţia elevilor studii cu profil real (matematică-informatică, ştiinţe ale naturii) şi cu profil uman (filologie intensiv - engleză), pe când filiera tehnologică asigură studii cu profil tehnic (tehnician electronist sau proiectant CAD), de servicii (tehnician în activităţi tehnice şi de comerţ) şi o şcoală profesională (ospătar, vânzător în unităţile de alimentaţie publică). În plus, liceul mai dispune şi de o filieră sportivă, având o grupă de handbal pentru începători şi avansaţi. De asemenea, **Colegiul Tehnic „Alexandru Roman”** oferă elevilor posibilitatea de a urma cursurile în învăţământ primar alternativ *Step by step,* în cadrul a 4 clase, câte una pe fiecare an de studiu. De asemenea, de Colegiul Tehnic aparţin şi grupa de grădiniţă de la Holcim (frecventată cu precădere de copiii salariaţilor Holcim) şi câte o clasă de învăţământ gimnazial.

Baza materială şi dotarea Colegiului Tehnic sunt satisfăcătoare, dispunând de: săli de clasă dotate cu bănci duble şi simple, scaune tapiţate, table de sticlă; săli de clasă *step by step* dotate cu mobilier specific achiziţionat de părinţi; o sală de sport într-o clădire reabilitată şi dotată cu materialele necesare pentru desfăşurarea orelor de sport; 3 laboratoare de informatică dotate cu câte 25 de calculatoare şi un videoproiector; câte un laborator chimie, fizică şi bilogie, care nu sunt dotate însă cu mobilier specific; un laborator electrotehnică şi o bibliotecă. În prezent Colegiul Tehnic beneficiază de conexiune la internet, însă aceasta este slabă. Pe viitor se consideră necesară dotarea claselor din clădirea nouă cu mobilier specific, videoproiectoare, achiziţionarea de calculatoare, soft educaţional pentru ştiinţe şi tehnologii şi a unui fond

de carte de actualitate, pe specialităţi. În plus, este necesară dotarea cu echipamente şi tehnologii moderne, astfel încât învăţământul tehnologic practic să se poată desfăşura la standarde actuale. De asemenea, o problemă de ordin tehnic şi material cu care se confruntă colegiul este instalaţia veche de încălzire care ar trebui înlocuită, alături de achiziţionarea a 2 noi pompe de recirculare pentru centrala termică.

În anul şcolar 2011 – 2012, Colegiul Tehnic a avut un număr de 950 de elevi organizaţi în 36 de clase, cărora le-au predat un număr de 75 de profesori, dintre care 17 suplinitori. În rândul acestora s-au înregistrat 11 cazuri de abandon şcolar, reprezentând sub 1,5% din populaţia şcolară.

Cel mai nou liceu din oraş este **Liceul Teoretic „Constantin Şerban”** care s-a transformat în anul 2013 din şcoală gimnazială în liceu, prin înfiinţarea, în anul şcolar 2013 - 2014, a 2 clase pe filiera teoretică: una cu profil uman -filologie bilingv engleză şi una cu profil real - ştiinţele naturii (chimie-biologie), fiecare cu un număr total de 29 de locuri. Liceul teoretic dispune de 2 corpuri de şcoală cu clasele I-VIII (I-XII din 2013), un corp unde funcţionează grădiniţa cu program normal şi unul pentru grădiniţa cu program prelungit din oraşul Aleşd, şi de şcolile cu clasele I-IV şi grădiniţele din Tinăud, Peştiş şi Pădurea Neagră. Baza materială şi dotările clădirilor sunt satisfăcătoare, şcoala dispunând de 75 de săli de clasă dotate cu mobilier specific, 2 săli de sport, 3 laboratoare, 49 de calculatoare cu conexiune la internet şi o bibliotecă şcolară cu aproximativ 19.700 de volume.

În anul şcolar 2011 - 2012, Liceul Teoretic a avut un număr de 1.343 de elevi, organizaţi în 75 de clase, cărora le-au predat un număr de 139 de profesori, dintre care 7 suplinitori. În rândul acestora nu s-a înregistrat niciun caz de abandon şcolar, însă, în anul anterior, s-au înregistrat 9 astfel de cazuri, reprezentând sub 1% din populaţia şcolară.

De asemenea, în oraş funcţionează şi **Clubul Copiilor şi Elevilor Aleşd** care este o unitate aflată sub tutela Inspectoratului Judeţean Şcolar Bihor şi care desfăşoară activităţi împărţite pe 3 domenii: cultural - artistic, ştiinţifico - tehnic şi sportiv, copiii care frecventează acest club având posibilitatea să participe la diferite concursuri.

Cele mai mari probleme cu care se confruntă învăţământul din oraşul Aleşd şi din satele aparţinătoare sunt:

- tendinţa generală de scădere a numărului de elevi în mediul rural, ceea ce generează clase cu număr mic de elevi şi chiar clase cu învăţământ simultan (cu câte 2 ani de studii într-o clasă, în Tinăud, şi cu întreg ciclul primar într-o clasă, în Pădurea Neagră), cheltuieli mari de întreţinere pentru clădiri utilizate sub capacitate şi costuri de şcolarizare per elev ridicate. În cazul în care tendinţa va continua se estimează, în viitor, desfiinţarea claselor din localităţile cu număr insuficient de elevi şi transportul centralizat al copiilor la şcolile din Aleşd, mai ales că distanţele între localităţi sunt rezonabile, iar drumurile practicabile.

- Riscul de abandon şcolar în comunităţile sărace, oraşul Aleşd având o comunitate importantă de rromi (12% din populaţie conform RGA 2011, respectiv puţin peste 1.200 de persoane) care, deşi în mare parte au locuri de muncă la unităţile de producţie din oraş, au venituri reduse şi nu pun accentul pe finalizarea studiilor (mai ales pentru populaţia feminină). Departe de a fi un fenomen generalizat, riscul de abandon şcolar se manifestă însă în oraş si poate pune probleme pe termen lung pentru dezvoltarea socială, dar şi economică a celor afectaţi.

4.6.2. Infrastructura de sănătate publică

Infrastructura de sănătate publică din Aleşd este reprezentată de:

- spitalul orăşenesc;
- două policlinici, dintre care una cu ambulatoriu de specialitate;
- 7 cabinete medicale individuale în Aleşd şi câte un cabinet medical cu medic de familie în fiecare din celelalte localităţi componente;
- mai multe farmacii.

Spitalul Orăşenesc Aleşd împreună cu Dispensarul Policlinic deservesc o zonă foarte mare ca suprafaţă, pe o rază de 40 - 80 de km în jurul oraşului, de la Remeţi la Tileagd şi de la Zece Hotare la Pădurea Neagră. Populaţia totală deservită este de aproximativ 60.000 de persoane, dintre care 10.000 provin din oraşul Aleşd, iar restul de 50.000 din localităţile rurale înconjurătoare. Având în vedere dotările şi serviciile bune ale spitalului, dar şi faptul că majoritatea populaţiei din zona deservită are o situaţie materială mai puţin bună şi este îmbătrânită, cu o stare de sănătate precară, o mare parte din aceasta apelează la Spitalul Aleşd pentru rezolvarea problemelor de sănătate.

Spitalul din Aleşd este dotat cu aparatură medicală modernă şi dispune de medici specialişti, cu o bună pregătire profesională, având 5 secţii (interne, pediatrie, chirurgie, obstetrică - ginecologie şi sanatoriu TBC). Astfel, conform datelor furnizate de Primăria Aleşd, la nivelul anului 2012 Spitalul Orăşănesc Aleşd dispunea de 135 de paturi şi a deservit peste 35.500 de pacienţi, cu 14% mai mulţi decât în 2011. Personalul spitalului era format din 13 medici (cu 6 mai puţini decât anul anterior), 49 de asistente (cu 3 mai putin decât în 2011) şi 31 de infirmiere (cu 3 mai puţin decât anul anterior).

4.6.3. Infrastructura culturală

În Aleşd infrastructura culturală este reprezentată de:

- Casa de Cultură din Aleşd;
- Căminele Culturale din localităţile Tinăud şi Peştiş;
- Clubului Copiilor şi Elevilor Aleşd;
- Biblioteca „Octavian Goga” din Aleşd.

Casa de Cultură din Aleşd este localizată într-o clădire construită în perioada postbelică, în zona centrală a oraşului (în apropiere de Primărie şi de Bibliotecă), având caracteristici arhitecturale specifice arhitecturii sovietice a anilor `60. În prezent aceasta se află într-o stare avansată de degradare, nefiind utilizată mai mulţi ani şi anterior aici funcţionând, pentru o perioadă, un club/discotecă (ceea ce a dus la degradarea accelerată a clădirii). Aceasta nu mai dispune de dotările necesare pentru activităţi culturale, iar cele care mai există sunt vechi, distruse sau defecte, impunându-se astfel renovarea şi reabilitarea clădirii şi dotarea sa cu elementele de mobilier şi tehnologie necesare desfăşurării de evenimente culturale.

Pe de altă parte, starea în care se află **Căminele Culturale** din localităţile Tinăud şi Peştiş este satisfăcătoare, acestea beneficiind de toate utilităţile publice necesare.

Clubul Copiilor şi Elevilor Aleşd este o unitate de învăţământ care se află sub tutela Inspectoratului Judeţean Şcolar Bihor şi are activităţi împărţite pe 3 domenii:

- domeniul cultural - artistic, alcătuit dintr-un cerc de dans modern şi contemporan şi unul de creaţie literară - teatru;
- domeniul ştiinţifico - tehnic, ce cuprinde cercurile de protecţie a mediului, floricultura - ikebana şi cercul de construcţii moderne - machete;
- domeniul sportiv - turistic, ce cuprinde activităţi ca tenis de masă, tenis de câmp şi şah.

Biblioteca orăşenească Aleşd a fost înfiinţată în anul 1952 cu un fond de carte enciclopedic de 5.000 de volume, ajungând până la aproape 10.000 de volume în prezent. În anul 1993 a avut loc festivitatea de investire a instituţiei cu numele de „Octavian Goga", cu această ocazie punându-se şi bazele unui eveniment cultural de durată, cu ritmicitate anuală „Zilele Octavian Goga". De asemenea, în perioada 2009 - 2010 clădirea bibliotecii a fost în totalitate renovată şi modernizată prin intermediul unui proiect european. Astfel, în urma renovării şi a schimbării arhitecturii, dar şi a lipsei unei Case de Cultură funcţionale, în prezent, mansarda clădirii găzduieşte majoritatea activităţilor culturale din oraş. În plus, biblioteca „Octavian Goga" din Aleşd beneficiază de serviciul *Biblionet*, punând astfel la dispoziţia utilizatorilor un număr de 5 calculatoare conectate la internet.

Monumente:

În Aleşd se regăseşte ***Monumentul Eroilor căzuţi în răscoala din 1904***, de pe Valea Crişului Repede, în urma căreia au avut de suferit aproximativ 4.000 - 5.000 de ţărani români şi maghiari din Aleşd care au luat parte la o puternică mişcare ţărănească împotriva măsurilor guvernului de la Budaesta, răscoala fiind reprimată sângeros de către autorităţi.

Moara *Weinberg* este o construcţie care se impune prin structura arhitecturală impresionantă şi care a fost inaugurată din anul 1925, când asigura curent electric pentru majoritatea locuinţelor din Aleşd, acesta devenind, astfel, prima localitate electrificată din zonă. Având în vedere unicitatea funcţională şi arhitecturală, Moara Weinberg din Aleşd are potenţialul de a fi înscrisă pe lista Monumentelor Istorice, la categoria de arhitectură industrială.

Activităţi culturale:

Zilele „Octavian Goga" sunt organizate de Biblioteca din Aleşd şi se desfăşoară în fiecare an pe parcursul unei săptămâni din luna mai, dedicată patronului spiritual al Bibliotecii Orăşeneşti din Aleşd, Octavian Goga, evenimentul ajungând în anul 2013 la a 19-a ediţie.

Târgul de vară Aleşd este o manifestare tradiţională care are tradiţii încă din vremea comunismului, fiind o acţiune ce adună la un loc toţi locuitorii de pe Valea Crişului. Acesta are loc în ultima săptămână a lunii august a fiecărui an şi este cel mai important eveniment care se desfăşoară în cadrul Zilelor Oraşului Aleşd.

4.6.4. Infrastructura cultelor

În Aleşd infrastructura cultelor cuprinde bisericile şi mănăstirile de pe teritoriul oraşului care, de-a lungul timpului, au avut nu numai un rol de centru al spiritualităţii locuitorilor, dar şi un important rol de centru cultural şi de învăţământ, în aceste lăcaşe apărând primele cărţi religioase şi pe lângă acestea funcţionând şi primele şcoli.

Având în vedere acest aspect, în oraş există mai multe biserici vechi, de o frumuseţe şi de o valoare arhitecturală deosebită. Astfel, **Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului" a mănăstirii Sfântul Ilie** din Poiana Florilor - Peştiş, datează din secolul al XVIII-lea şi a fost strămutată la schitul de aici, iniţial aparţinând localităţii Subpiatră. Aflată într-un cadru natural aparte, într-o pădure situată la aproximativ 15 kilometri nord de oraşul Aleșd, biserica își îndeplinește în continuare rolul important pentru care a fost edificată. De asemenea, în Peştiş se află şi **Biserica de lemn „Buna Vestire"**, construită în 1797, care este probabil o refacere a bisericii vechi de lemn din localitate, așa cum este menționat și în inscripția de pe portal. Modificări importante i-au fost aduse și în anul 1862, când turnul a fost refăcut, tot atunci fiind adaugată şi prispa ce înconjoară biserica, iar pictura iconostasului, cu o puternică influență barocă datează din anul 1810.

În Tinăud, una din aşezările cu atestarea documentară scrisă cea mai veche de pe Valea Crişului Repede - 1214, în cadrul domeniului Cetăţii Piatra Şoimului, este amplasată **Biserica „Sfântul Dumitru"**. Aceată biserică datează din secolul al XVII-lea, prezenţa domnitorilor români justificând construcţia primei biserici ortodoxe de zid din Bihor, cu hramul „Sfântul Mucenic Dumitru" între 1658-1659, iar în prezent aceasta este înscrisă pe Lista Monumentelor Istorice din ţară.

Pe lângă aceste 3 biserici menţionate, în Aleşd mai există încă 4 biserici care aparţin cultului ortodox, dintre care 2 în Aleşd (**Biserica „Adormirea Maicii Domnului"** şi **„Biserica Sfântul Ioan Botezătorul"**), una în Peştiş (**Biserica „Înălţarea Domnului"**) şi una în Pădurea Neagră.

În ceea ce priveşte prezenţa altor culte religioase pe teritoriul oraşului Aleşd se remarcă existenţa cultului romano - catolic, căruia îi corespund 2 biserici pe teritoriul oraşului, una în Aleşd şi una în Pădurea Neagră. **Biserica Catolică „Neprihănita Zămislire"** din Aleşd se remarcă prin arhitectura de inspiraţie neogotică propusă şi prin combinaţia elementelor compoziţionale neogotice, cu elemente decorative neoromanice, iar parohia acesteia a fost prima dată amintită în anul 1290. În plus, în localitatea Aleşd se mai regăseşte şi **Biserica „Izvorul Tămăduirii",** ce aparţine de cultul greco – catolic.

O altă comunitate religioasă importantă prezentă în Aleşd este şi cea reformată, căreia îi aparţin două biserici, una în Aleşd şi una în Pădurea Neagră. Astfel, **Biserica Reformată** este amplasată în zona centrală a Aleşdului, încadrându-se în întregime într-o stilistică neoclasică.

Pe lângă aceasta, trebuie menţionat şi cultul baptist din oraş căruia îi aparţin 5 biserici, dintre care 2 în Aleşd (una fiind **Biserica Baptistă „Sfânta Treime"**) şi câte una în fiecare din celelalte 3 localităţi. În plus, pe teritoriul oraşului Aleşd se mai regăsesc 3 biserici ale cultului penticostal şi câte una a Martorilor lui Iehova şi a Adventiştilor de Ziua a Şaptea, ambele în Aleşd.

De asemenea, la nivelul oraşului Aleşd există o asociaţie creştină care acţionează pe bază de voluntariat: **Asociaţia Creştină de Caritate „Samariteanul"** care îşi propune să participe activ la însănătoşirea şi

consolidarea climatului spiritual şi moral al societăţii româneşti prin diverse proiecte, precum înfiinţarea şi subvenţionarea de grădiniţe pentru copii, şcoli speciale, orfelinate, aziluri de bătrâni, toate acestea cu aport intern şi internaţional, asociaţia recunoscând în acelaşi timp autoritatea Cultului Penticostal din România.

În plus, pe teritoriul oraşului îşi mai desfăşoară activitatea şi **Fundaţia „Casa Copilului şi Tineretului Kajanto Maria”,** un centrul de plasament de tip rezidenţial fondat de către Eparhia Reformată de pe lângă Piatra Craiului, a cărei principală preocupare este legată de situaţiile de abandon, încercând, totodată, să sprijine şi să ocrotească copii şi tinerii lipsiţi de resurse proprii, de sprijinul părintesc, orfani sau abandonaţi.

4.6.5. Infrastructura sportivă

În Aleşd infrastructura sportivă este reprezentată de:

- baza sportivă din Aleşd;
- terenurile de sport şcolare de pe lângă şcolile din oraş.

Baza sportivă din Aleşd este reprezentată de sala se sport de aici, de terenurile de tenis din spatele Policlinicii şi cel al Clubului Copiilor şi de Arena Sportivă Aleşd, care are aproximativ 2.000 de locuri şi care cuprinde un teren de fotbal artificial, existenţa tuturor acestora permiţând desfăşurarea de competiţii sportive de interes local şi zonal. În general, aici se practică mai ales fotbalul, dar există şi posibilitate pentru practicarea tenisului sau chiar a handbalului, colegiul tehnic din oraş având şi o filieră sportivă şi punând la dispoziţia elevilor o grupă de handbal pentru începători şi avansaţi. Cu privire la starea în care se află baza sportivă din Aleşd, aceasta este medie, deţinând vestiare, însă tribunele necesită lucrări de reabilitare.

În plus, în oraş există o asociaţie sportivă de vânătoare şi pescuit - **Asociaţia Vânătorilor şi Pescarilor Sportivi „Gorunul”** Aleşd - care a fost înfiinţată în anul 1998.

Oraşul este reprezentat la nivelul competiţiilor sportive de 2 echipe de fotbal **„Crişul Aleşd”** care joacă în Liga a-IV-a şi **„Prietenia Tinăud”**.

4.6.6. Infrastructura de asistenţă socială

Nevoile de asistenţă socială ale locuitorilor oraşului Aleşd sunt asigurate de Primăria Oraşului Aleşd, prin **Serviciul de Asistenţă Socială**. Conform datelor oficiale, în anul 2012 în oraş se înregistra un număr de 268 persoane cu dizabilităţi care beneficiau de pensii de handicap, 650 de persoane într-o stare de sărăcie accentuată şi 350 de persoane care primeau ajutor social de la stat.

În plus, în anul 2005, tot Primăria Oraşului Aleşd a inaugurat ***Centrul de Zi pentru Persoane Vârstnice*** care a fost amenajat prin intermediul unei finanţări primite de la Ministerul Muncii, Solidarităţii Sociale şi Familiei. Acesta este destinat persoanelor vârstnice şi persoanelor cu dizabilităţi, conform *Raportului privind Starea Economică, Socială şi de Mediu a oraşului Aleşd* din anul 2012, aici erau înscrise 675 persoane, iar frecvenţa zilnică la centru în anul 2012 a fost de 60 - 80 persoane. Printre principalele servicii sociale puse la dispoziţie la centru se numără: cele de kinetoterapie, fizioterapie, consiliere psihologică, activităţi recreative,

întreţinere fizică sau excursii. Astfel, scopul acestui centru de zi este acela de creşte speranţa de viaţă a bătrânilor din centru, de a îmbunătăţii starea de sănătate şi viaţa vârstnicilor şi de a facilita accesul acestora la serviciile de întreţinere a sănătăţii.

De asemenea, în Aleşd există şi o ***Cantină socială*** care asigură servicii gratuite sau contra cost persoanelor aflate în situaţii economico - sociale deosebite prin pregătirea şi asigurarea hranei (prânz), în limita alocaţiei de 6 lei/zi persoană, hrana distribuindu-se o dată pe zi. Servirea hranei la acestă cantină se acordă pe bază de cerere şi acte doveditoare privind veniturile membrilor familiei, iar în anul 2012, conform *Raportului privind Starea Economică, Socială şi de Mediu a oraşului Aleşd* din acelaşi an, numărul abonaţilor a fost între 100 -120 persoane. Pe lângă aceste servicii, la cantină se pot organiza contra cost şi alte evenimente precum, nunţi, botezuri, mese festive, etc.

Referitor la ajutorarea celor nevoiaşi se remarcă şi prezenţa **Fundaţiei „Casa Copilului şi Tineretului Kajanto Maria”**, un centrul de plasament de tip rezidenţial fondat de către Eparhia Reformată de pe lângă Piatra Craiului, care funcţionează din anul 1997 şi care şi-a lărgit activitatea şi pentru tineret în anul 2002. Aceasta se ocupă de copiii cuprinşi între vârsta de 7 - 16 ani sau 17 - 18 ani şi se preocupă în principal de situaţiile de abandon, încercând să ofere servicii de reîntregire a familiei, găzduire pe perioadă nedeterminată şi de promovare a relaţiilor sociale. Astfel, scopul fundaţiei îl constituie apărarea şi îngrijirea copilului sau tânărului aflat în dificultate, indiferent de confesiune, de naţionalitate, de sex, limbă maternă sau alte discriminări, asigurând condiţii similare cu cele ale mediului familial, educarea în scopul dezvoltării fizice şi psihice armonioase şi a spiritului creştin, adică sprijinirea şi ocrotirea copiilor şi tinerilor lipsiţi de resurse proprii, de sprijinul părintesc, orfani sau abandonaţi.

De asemenea, în Aleşd există şi **Fundaţia „Copii Dragostei”** care este licenţiată şi acreditată ca centru de plasament, fiind în acelaşi timp una dintre puţinele fundaţii care se întreţine din veniturile proprii. În anul 2012 aici îşi găsiseră adăpost 20 de copii, cu vârste cuprinse între 2 şi 17 ani, care proveneau din familii dezorganizate şi ai căror părinţi nu le-au putut oferi afecţiune şi sprijin material. Astfel, obiectivul central al fundaţiei este acela de a le oferi copiilor un edificiu afectiv şi o dezvoltare morală normală, încă de la început aceasta propunându-şi să construiască un cămin adecvat creşterii, asigurării asistenţei medicale şi educării copiilor.

În plus, se remarcă existenţa **Fundaţiei „Ruhama”** care acţionează în scopul creşterea calităţii vieţii persoanelor şi comunităţilor care se află într-o situaţie de risc social şi a **Asociaţiei Creştine de Caritate „Samariteanul”** care are ca obiectiv principal îmbunătăţirea stării în care se află societatea românească prin diverse proiecte precum înfiinţarea şi subvenţionarea de grădiniţe pentru copii, orfelinate, şcoli speciale, azile de batrâni.

4.6.7. Infrastructura de siguranţă publică

Siguranţa publică este asigurată pe raza unităţii administrativ teritoriale de **Poliţia Aleşd** care se numără printre cele 5 circumscripţii judiciare ale judeţului Bihor şi care are arondate alte 14 posturi de poliţie (Auşeu, Aştileu, Bratca, Brusturi, Borod, Bulz, Lugaşu de Jos, Măgeşti, Şinteu, Şuncuiuş, Tileagd, Tetchea, Vadu Crişului şi Virciorog). În cadrul poliţiei oraşului Aleşd există şi un Compartiment de Arest şi un Birou de Cercetări Penale, care exercită atribuţiile de cercetare de la nivelul unităţii şi care arondează în problemele

specifice posturile comunale. Conform datelor de la Primăria Oraşului Aleşd, Postul de Poliţie din oraş avea în anul 2012 un număr de 5 ofiţeri şi 35 de agenţi.

Mai mult, în Aleşd există şi **Grupa de Jandarmi Supraveghere şi Ordine Publică**, cu atribuţii de menţinere şi asigurare a ordinii publice pe întreaga circumscripţie judiciară Aleşd, care la nivelul anului 2012 a executat 678 de misiuni pentru un număr de 14 localităţi, folosindu-se de un număr de 1.264 de jandarmi.

În plus, în Aleşd există şi o **judecătorie** aflată în circumscripţia Tribunalului Bihor, respectiv în circumscripţia Curţii de Apel Oradea.

În ceea ce priveşte infracţionalitatea din Aleşd, infracţiunile specifice zonei sunt, mai ales, furturile cu prejudiciu redus care se petrec în special pe timpul nopţii, cum sunt furturile din anexele gospodăreşti, de pe câmpuri, din locuinţe izolate sau aflate în construcţie, nesupravegheate sau fără asigurări, precum şi furturile de automobile. În cazul infracţiunilor comise de persoanele aflate în tranzit pe teritoriul oraşului cele mai frecvente sunt furturile de motorină din autoturisme şi furturile din bancomate, iar la categoria recidiviştilor în anul 2012 se încadra un număr de 20 de persoane. De asemenea, comunităţile cu infracţionalitate ridicată de pe teritoriul administrativ al oraşului sunt cele din cartierele cu locuitori majoritari de etnie romă din Aleşd (Obor) şi Tinăud.

4.6.8. Infrastructura de agrement. Gestiunea spaţiilor verzi. Obiective turistice

Spaţiile verzi şi zonele de agrement sunt dispuse în Aleşd după cum urmează:

- în Aleşd, singura localitate urbană din componenţa oraşului, spaţiul verde este amenajat astfel: există un Parc Central ce se întinde pe o suprafaţă de 0,1 hectare, un parc la Primărie, de 0,2 hectare, unul în Cartierul Şoimului de 0,3 hectare şi încă unul, plus o zonă de agrement în apropierea şcolii generale din Aleşd;
- Complexul Recreativ Ştrand Orăşenesc Aleşd;
- Parcul şi zona de agrement de 8 hectare din localitatea Tinăud care au fost înfiinţate în anul 2010.

Conform Planului Urbanistic General al oraşului Aleşd din anul 2010 reiese faptul că în urma inventarului spaţiilor verzi din oraşul Aleşd, acestea însumează o suprafaţa de 373.247 mp în limitele intravilanului propus (inventarul cuprinzând şi terenurile de sport, cimitirele şi spaţiul verde aferent sanatoriului din Aleşd). Astfel, la o populaţie totală de 10.655 de locuitori (conform INS), fiecărei persoane îi revine o suprafaţă de spaţiu verde de aproximativ 35 mp. Totuşi, în *Raportul privind Starea Economică, Socială şi de Mediu a oraşului Aleşd* din anul 2012, suprafaţa totală a spaţiilor verzi din Aleşd era de 12,38 hectare, respectiv 11,6 mp de spaţiu verde per locuitor.

Un loc important în cadrul infrastructurii de agrement îl ocupă **Complexul Recreativ Ştrand Orăşenesc Aleşd** ce se întinde pe o suprafaţă totală de 0,45 hectare. În cadrul ştrandului orăşenesc Aleşd se pot desfăşura activităţi de recreere şi tratament cu apă geotermală, acesta dispunând de 3 bazine (unul dintre acestea fiind acoperit) dintre care 2 cu apă geotermală în amestec cu apă potabilă şi unul cu apă geotermală direct de la sursă, capacitatea bazinelor fiind de 200 - 250 de persoane/zi. În anul 2008 aici au avut loc lucrări de

modernizare a bazinelor şi a sistemelor de tratare a apei. De asemenea, Aleşdul mai oferă şi posibilitatea desfășurării unor activități de vânătoare și pescuit sportiv, având în vedere faptul că în pădurile din zonă trăiesc o mare diversitate de animale sălbatice, iar în lacul de acumulare se poate practica pescuitul sportiv și vânatul la păsări de baltă, în plus, în Aleşd s-a înfiinţat şi o **Filială Sportivă de Vânătoare şi Pescuit**.

Parcul şi zona de agrement din Tinăud a fost amenajată prin obţinerea unei finanţări nerambursabile, în anul 2010, pe un teren de 8 hectare aflat în propietatea Primariei Aleşd. Având în vedere proximitatea de oraş, accesul facil la drumul european şi potenţialul de apă termală pe care îl prezintă zonă, aici ar putea fi realizată, în viitor, o investiţie în activităţi recreative de tip Aqua Park care să includă bazine cu apă termală, terenuri de sport, unităţi de alimentaţie publică şi facilităţi de cazare, care ar duce la dezvoltarea zonei.

Dintre cele mai importante **obiective turistice** de la nivelul oraşului Aleşd amintim:

- **Situl Arheologic de la Aleşd** - care se află pe malul stâng al râului Crişul Repede, în apropierea albiei acestuia. Aici pot fi văzute vestigiile vechiului Aleşd medieval, care ocupă o suprafaţă de aproximativ 3 hectare şi ruina bisericii de piatră şi cărămidă numită „Pusta Bisericii”.

- **Castelul de vânătoare Zichy (azi mănăstirea „Sfântul Ilie”)** - amplasat în Poiana Florilor din localitatea Peştiş, construit de familia Zichy în locul unei case de vânătoare care a ars, în aceeaşi perioadă împădurindu-se şi terenului sterp din zonă. Acesta a avut mai multe funcţii de-a lungul timpului, la sfârşitul secolului al XVIII - lea fiind reşedinţa de vară a familiei Zichy, transformându-se ulterior într-un castel de vânătoare, pentru ca apoi să devină un complex naţionalizat de regimul comunist. Referitor la istoria recentă a castelului, acesta a trecut în proprietatea Bisericii Ortodoxe, a Mănăstirii „Sfintei Cruci” din Oradea, fapt ce a dus la demararea primelor intervenţii de reparaţii ale castelului.

- **Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” a Mănăstirii „Sfântul Ilie” -** aşezată în Poiana Florilor din localitatea Peştiş şi care a aparţinut anterior localităţii Subpiatră, dar a fost mutată în 1997 pentru a sluji ca biserică a schitului „Sfântul Ilie”. Aceasta se află într-un cadru natural cu totul deosebit, într-o pădure aflată la 15 kilometri distanţă de Aleşd şi îndeplineşte în continuare rolul pentru care a fost construită, păstrând, totodată, măiestria şi trăsăturile artei populare tradiţionale. Astfel, caracteristicle tradiţionale ale bisericii, care s-au păstrat de-a lungul timpului, impun lăcaşul ca un excepţional obiect de arhitectură populară.

- **Biserica de lemn „Buna Vestire” din Peştiş -** momentul edificării ei nu se cunoaşte cu exactitate, forma actuală fiind probabil o refacere a bisericii vechi ce a avut loc în anul 1797, după cum este menţionat în inscripţia de pe portal, care conţine inscripţii în limba română şi în limba latină, cu caractere chirilice şi latine, ce amintesc de momentul edificării. Modificări importante i-au fost aduse în anul 1862, atunci când turnul a fost refăcut şi când i-a fost adăugată prispa ce înconjoară biserica, pentru ca în 1922 aceasta să fie din nou reparată, semnele crestate pe stâlpii prispei scoţând în evidenţă faptul că aceasta a fost supusă la diferite intervenţii de-a lungul anilor, intervenţii ce i-au modificat considerabil forma. Pictura iconostasului este una ce are o puternică influenţă barocă, datând din anul 1810, iar biserica se află pe lista monumentelor istorice.

- **Biserica „Sfântul Dumitru” din Tinăud –** localitatea Tinăud este una dintre aşezările cu cea mai veche atestare documentară scrisă de pe Valea Crişului, fiind menţionată în 1214 în cadrul

domeniului Piatra Şoimului. În plus, prezenţa domnitorilor români justifică construcţia, între anii 1658 - 1659, a primei biserici ortodoxe de zid din Bihor cu hramul „Sfântul Mucenic Dumitru", aceasta fiind ctitorită de Constantin Şerban. Biserica a fost construită în stil baroc şi a fost înscrisă pe lista monumentelor istorice în anul 2004. De asemeena, trebuie menţionat că primul slujitor al bisericii, Popa Pătru, protopopul scaunului românesc din părţile Aleşdului, „copistul" de carte românească pentru bisericile din zonă, a lăsat peste 18 manuscrise, care au intrat în fondul de carte veche românească de patrimoniu

- **Castelul Bathyanyi (azi spitalul Aleşd) -** în anul 1779 împărăteasa Maria Tereza a donat domeniul Aleşdului contelui Iosif Batthyany, astfel, Palatul Batthyany a fost construit de acest conte la începutul secolului al XIX-lea, mai exact în anul 1794, într-un stil baroc. În prezent, este una dintre cele mai reprezetative clădiri din arealul urbanistic central şi este înscris pe lista monumentelor istorice, reprezentând, totodată, expresia frumuseţii funcţionale a decoraţiei din sfera Barocului.

- **Ruinele Cetăţii Şinteu (Piatra Şoimului) -** se află la 4,5 kilometri de centrul localităţii în care se găsesc, Peştiş, pe malul Văii Secătura şi la 4 kilometri de Aleşd, aceasta fiind amplasată pe un pinten de calcar cu cota de altitudine de 484 metri. Cetatea a fost construită în a doua jumătate a secolului al XIII - lea, fiind menţionată pentru prima dată într-un document din anul 1306. De asemenea, cetatea a fost centrul unui întins domeniu feudal, care în secolul XIV se întindea până dincolo de Cetatea Bologa (zona Huedin), în perioada 1658 - 1660 aceasta aflându-se în posesia domnului Ţării Româneşti, Constantin Şerban Basarab. Patru secole mai târziu, în anul 1711, trupele imperiale austriece au aruncat în aer Cetatea Piatra Şoimului, astfel încat, în prezent, aceasta se prezintă doar sub forma unor ruine. În plus, în Peştera de sub Cetatea Piatra Şoimului au fost găsite fragmente de ceramică neolitică şi piese scheletice ale rinocerului lânos.

  În privinţa importanţei istorice a Cetăţii Piatra Şoimului trebuie spus că aceasta a fost importantă pentru rolul său de protecţie în nord-vestul Transilvaniei, în special împotriva încercărilor de supunere venite din partea marilor puteri rivale, imperiul otoman şi cel habsburgic. De asemenea, ca orice altă cetate medievală, mai avea şi rolul de-a adăposti populaţia în caz de primejdie. Cetatea Piatra Şoimului face parte din seria cetăţilor care s-au construit în această parte a Transilvaniei după retragerea tătarilor, atestate la scurt timp după 1241: Adrian, Palota, Finiş, Şoimuş-Pietroasa, Rîmetea-Trascău, Bologa, Deva etc.

- **Locul fosilifer din Valea Lionii-Peştiş** - este o rezervaţie naturală paleontologică de interes naţional, care se află în localitatea Peştiş, ocupând o suprafaţă de 0,01 hectrare. Aceata reprezintă un depozit de resturi fosilifere în marnă calcaroasă, resturi fosile de crinoide (echinoderme primitive cu corp în formă de caliciu cu brațe), lamelibranhiate (moluște cu branhii în formă de lamele), precum și un depozit cu resturi fosile de reptile, care au aparținut Triasicului mediu.

5. CARACTERIZAREA ECONOMICĂ

5.1. Gradul de dezvoltare economică

Oraşul Aleşd a avut şi continuă să aibă un profil economic industrial, până în anul 1989 majoritatea populaţiei apte de muncă desfăşurându-şi activitatea în industria cimentului, în cea a materialelor de construcţii sau în cea a sticlei, însă industria din oraş a suferit un şoc puternic după 1989, perioda ce a urmat fiind caracterizată de o reorientare a economiei spre sectorul terţiar şi mai puţin spre cel primar. Astfel, după căderea comunismului a avut loc o scădere a cererii pentru materiile prime extrase, care, alături de o productivitate scăzută, cauzată de utilaje vechi şi uzate moral din timpul economiei planificate, a dus la o scădere dramatică a activităţii din industria extractivă şi, totodată, la disponibilizări masive ale muncitorilor.

Zona oraşului Aleşd a fost declarată zonă defavorizată în anul 1998, fapt ce i-a permis şi i-a facilitat totodată atragerea de noi investiţii în industria uşoară, respectiv crearea locurilor de muncă pierdute după criza din industria materialelor extractive. În acest fel, o dată cu restructurarea şi retehnologizarea principalelor ramuri ale activităţii economice din Aleşd, populaţia oraşului a fost nevoită să se reorienteze spre alte domenii de activitate, astfel, au apărut şi s-au dezvoltat în oraş noi ramuri industriale, precum cea a construcţiilor sau a încălţămintei, care au asigurat 1.500 de locuri de muncă după anul 1998.

În prezent cele mai dezvoltate industrii din zonă sunt cea a încălţămintei (în Iohn, prin prezenţa investiţiei străine *Melania RO SRL*) şi cea a materialelor de construcţii, în special ciment (prin fabrica *Holcim* care este însă înregistrată pe teritoriul comunei Aştileu, dar atrage forţă de muncă importantă din Aleşd), var şi produse refractare. În plus, industria sticlei are o tradiţie îndelungată în zonă şi forţă de muncă calificată datorită existenţei Fabricii de Sticlă din Pădurea Neagră, localitate apărută în urma construirii acestei fabrici în zonă, în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Astfel, despre fabrica de sticlă din Pădurea Neagră se spunea că era aşezată în mijlocul unei păduri seculare, pe Valea Bistrei, unde se afla mult „cvart", materie primă necesară pentru producerea sticlei, însă, fabrica de sticla, altcândva mândria localnicilor, şi vestită în toată Europa, a fost demolată.

În prezent, în Aleşd există un număr total de 419 societăţi comerciale, care îşi desfăşoară activitatea în principal în domeniul industriei prelucrătoare, comerţului şi în domeniul transporturilor. De asemenea, sistemul bancar este şi el foarte bine dezvoltat în Aleşd, aici fiind înregistrat un număr de 7 unităţi bancare: *Banca Comercială Română*, *Banca Transilvania*, *Banca Română de Dezvoltare*, *Raiffeisen Bank, Bancpost*, *Banca Leumi* şi *Casa de Economii şi Consemnaţiuni (*C.E.C.). În plus, alte două industrii bine reprezentate la nivelul UAT Aleşd sunt cea a transporturilor de mărfuri, societăţile comerciale din acest domeniu totalilizând un număr de 62 şi cea alimentară, în Aleşd existând 9 societăţi comerciale care îşi desfăşoară activitatea în acest domeniu.

Pe de altă parte, agricultura este slab dezvoltată, în ciuda faptului că pe teritoriul oraşului Aleşd există 2.542 hectare de teren agricol, din care 1.016 teren arabil, 1.128 hectare păşuni, 345 hectare fâneţe, 1 hectar de vii şi 52 hectare livezi, aici există doar 4 firme cu domeniu de activitate cultura plantelor, agricultura realizându-se în mod independent de către fiecare proprietar de teren agricol, fiind mai degrabă o agricultură de subzistenţă, în plus, nici în domeniul creşterii animalelor nu se înregistrează o situaţie mai bună, în Aleşd fiind înregistrate doar 2 firme care îşi desfăşoară activitatea în acest domeniu economic.

Aşadar, sectoarele cu impactul cel mai mare (producţie, contribuţie la bugetul local, locuri de muncă create, investiţiile realizate, impact social şi de mediu creat) sunt:

- **în Aleşd**: **industria de tip lohn** (axată pe încălţăminte şi produse textile), **construcţiile**, **comerţul cu materiale de construcţii** şi **transporturile;**

- **Tinăud**: **industria de tip lohn** (încălţăminte), **comerţ**;

- **Peştiş**: **transporturi de mărfuri, construcţii** (mici meseriaşi), **exploatarea lemnului**, **prelucrarea şi conservarea fructelor de pădure**;

- **Pădurea Neagră**: **turismul** - în special cel de week-end.

Activitatea economică de la nivelul UAT Aleşd este concentrată în centrul urban, aici fiind prezente 370 din cele 419 firme, adică 88% din totalul firmelor din oraş, care înregistrează un volum de business de 250 mil. ron (86%) şi un profit total de aproximativ 4,7 mil. ron, cu un număr de peste 2.200 de angajaţi (85% din total). Localitatea urbană este urmată de Tinăud, pe teritoriul căreia se află 19 firme, respectiv 5% din total, firme care realizează o cifră de afaceri de peste 30 mil. ron (11% din volumul de business total al UAT) şi un profit de aproape 600 mii ron (11%), având un număr de 320 salariaţi (12% din total). Celelalte 2 localităţi sunt mai puţin dezvoltate din punct de vedere economic, în Peştiş existând 18 firme cu o cifră de afaceri cumulată de 9 mil. ron, profit total de 172 mii ron şi 85 angajaţi, iar în Pădurea Neagră 12 societăţi comerciale înregistrate cu o CA cumulată de 730 mii ron, profit total de aproape 53 mii ron şi 12 salariaţi.

Societăţile comerciale din oraşul Alesd pe localităţi, martie 2013 (date financiare la 31 decembrie 2011)

Localităţi	Număr firme		Cifră de afaceri		Profit total		Număr salariaţi	
Aleşd	370	88%	250.151.578	86%	4.724.110	85%	2.287	85%
Tinăud	19	5%	30.831.742	11%	596.560	11%	320	12%
Peştiş	18	4%	9.080.800	3%	172.044	3%	85	3%
Pădurea Neagră	12	3%	730.181	0%	52.841	1%	12	0%
TOTAL	419	100%	290.794.301	100%	5.492.714	100%	2.704	100%

Sursa: CD Lista Firme Profesional 2013, calcule proprii

Dintre cele 419 societăţi comerciale înregistrate în luna martie 2013, la nivelul UAT Aleşd, doar 267 firme aveau înregistrate situaţiile financiare la sfârşitul anului 2011, ultima perioadă pentru care bilanţurile companiilor sunt publice, restul societăţilor comerciale fie nu şi-au depus bilanţul, deşi sunt încă în activitate, fie au fost înfiinţate în anul 2012 şi 2013. Astfel, din cele 267 de firme, majoritatea (112) aveau o cifră de afaceri între 100.000 - 1 mil. ron, un număr de 56 de firme înregistrau o cifră de afaceri între 1.000.000 - 10.000.000 ron, alte 3 firme aveau cifra de afaceri de peste 10 mil. ron, în timp ce 96 de firme aveau cifra de afaceri sub 100.000 ron, nivel ce nu poate asigura performanţă economică sau rentabilitate notabilă.

Societăţile comerciale din orasul Aleşd după cifra de afaceri la 31 decembrie 2011		
Cifra de afaceri (decembrie 2011)	Număr firme	Procent din totalul cifrei de afaceri
0 – 10.000 ron	13	4,87%
10.001 – 100.000 ron	83	31,09%
100.001 – 1.000.000 ron	112	41,95%
1.000.001 – 10.000.000 ron	56	20,97%
> 10.000.000 ron	3	1,12%
Total	267	100 %
Sursa: CD Lista Firme Profesional 2013, calcule proprii		

În ceea ce priveşte volumul de business generat de companiile din oraşul Aleşd, acesta era în anul 2011 de aproximativ 290 mil. ron, 34% fiind generat de industria prelucrătoare, 32% de comerţ, 13% de transport, 6% în construcţii şi 5% din gestinarea deşeurilor, restul revenind domeniilor serviciilor (4%), exploatării forestiere (3%), hotelurilor şi restaurantelor (2%) şi agriculturii (1%). De asemenea, în topul profiturilor raportate se numără industria prelucrătoare (puţin peste 2 mil. ron reprezentând 38% din profitul cumulat înregistrat în UAT Aleşd), serviciile (aproape 1 mil. ron – 18% din profit, deşi realizează doar 4% din CA cumulată), comerţul (aproape 925 mii ron – 17% din total) şi transporturile (peste 660 mii ron – 12% din total).

Societăţile comerciale din oraşul Aleşd pe domeniu de activitate, martie 2013 (date financiare la 31 decembrie 2011)								
Domeniu de activitate	Societăţi comerciale		Angajaţi		Cifră de Afaceri totală		Profit total	
	Nr.	% din total	Nr.	% din total	Ron	% din total	Ron	% din total
Agricultură	6	1%	2	0%	3.713.674	1%	63.048	1%
Exploatare forestieră	6	1%	16	1%	8.264.341	3%	173.706	3%
Gestionare deşeuri	3	1%	114	4%	14.572.537	5%	147.652	3%
Producţia şi furnizarea de energie electrică	3							
Industrie prelucrătoare	59	14%	1.536	57%	99.727.699	34%	2.094.158	38%
Construcţii	39	9%	78	3%	16.463.041	6%	311.723	6%
Comerţ	130	31%	412	15%	93.709.653	32%	924.958	17%
Transport	66	16%	222	8%	37.414.258	13%	661.505	12%
Hoteluri şi restaurante	21	5%	64	2%	5.104.668	2%	178.755	3%
Servicii	86	21%	260	10%	11.824.319	4%	990.050	18%
Total	419	100%	2704	100%	290.794.190	100%	5.545.555	100%
Sursa: CD Lista Firme Profesional 2013, calcule proprii								

Numărul total al angajaţilor firmelor cu sediul în oraşul Aleşd era de 2.704, mult sub necesarul de forţă de muncă la o populaţie de 7.512 locuitori în vârstă de muncă (36% angajaţi în oraş), dintre care: majoritatea salariaţilor, adică 1.536 lucrau în industria prelucrătoare (57%), 412 în comerţ (15%), 260 în domeniul serviciilor (10%), 222 în transport (8%) şi 114 în gestionarea deşeurilor, în restul domeniilor de activitate existând sub 100 de angajaţi. Astfel, din cele 267 de firme care şi-au înregistrat situaţiile financiare la sfârşitul anului 2011, majoritatea (196) aveau între 1 - 10 angajaţi, 36 de firme aveau un număr mediu de 11 - 50 de angajaţi, 7 firme aveau între 51 - 100 angajaţi şi doar 2 firme aveau peste 100 de angajaţi, una dintre

ele având chiar peste 500 de salariaţi. Astfel, analizând numărul angajaţilor reiese faptul că locurile de muncă disponibile sunt departe de necesarul real, iar situaţia firmelor fără nici un angajat (26 - 9,7% din total), ceea ce ar echivala cu munca benevolă depusă de asociaţii firmei fără a-şi face contract cu societatea, dar şi numărul mic de angajaţi în industrii, care necesită forţă de muncă numeroasă, este un indiciu al muncii nedeclarate şi nefiscalizate.

Societăţile comerciale din orasul Aleşd după cifra de afaceri la 31 decembrie 2011

Număr angajaţi (decembrie 2011)	Număr firme	Procent din total
0	26	9,7%
1 - 10	196	73,4%
11 - 50	36	13,5%
51 - 100	7	2,6%
100 - 500	1	0,4%
> 500	1	0,4%
Total	267	100,0%

Sursa: CD Lista Firme Profesional 2013, calcule proprii

În aceste condiţii, numărul mediu de şomeri prezenţi în statisticile AJOFM Bihor are relevanţă limitată, nefiind definitoriu pentru situaţia locuitorilor fără un loc de muncă, ci pentru cea a locuitorilor care şi-au pierdut recent locul de muncă şi încă primesc indemnizaţie de şomaj, după expirarea acestei perioade ieşind din statistici. Totuşi, în această statistică este cuprins impactul crizei economice din 2008, persoanele afectate de aceste evenimente fiind înregistrate ca şomeri până în anul 2010, şi îmbunătăţirea situaţiei din anul 2011, atunci când primul val de şomeri a ieşit din statistici, devenind şomeri neindemnizaţi. Astfel, în anul 2010 era înregistrat un număr de 591 şomeri, în anul următor fiind înregistrate doar 377 de persoane, ceea ce ar echivala cu o scădere cu 36% a şomajului, însă aceasta nu înseamnă că persoanele afectate au fost încadrate la alte locuri de muncă, ci doar că nu mai primesc indemnizaţie de şomaj.

Numărul mediu de şomeri din oraşul Aleşd la sfârşitul lunii aprilie, 2010- 2013

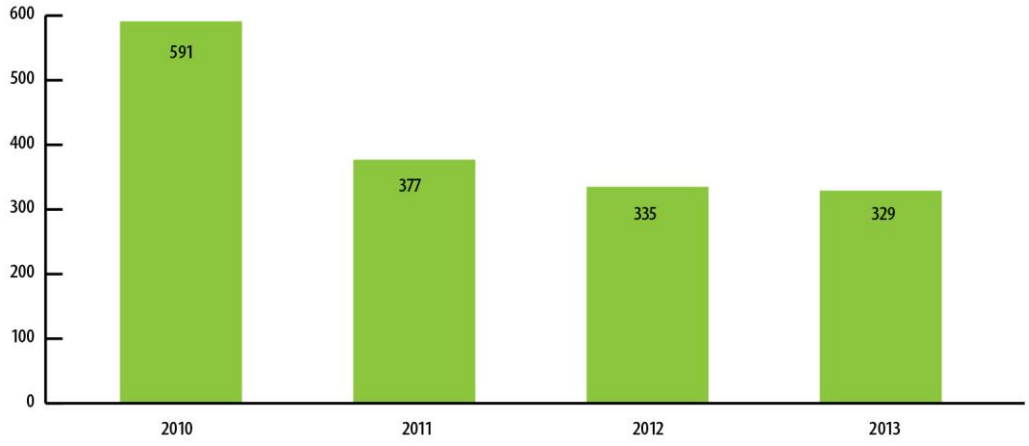

Sursa: AJOFM Bihor

Aşadar, în ciuda existenţei unor firme relativ prospere în domenii ca industria prelucrătoare, comerţ, servicii, transport sau construcţii, dezvoltarea economică a oraşului este încă deficitară, lipsa investiţiilor şi a oportunităţilor de angajare determinând o situaţie economică dificilă pentru locuitorii oraşului şi plecarea tinerilor din localitate.

5.2. Caracterizarea sectorului primar

5.2.1. Industria extractivă

Dezvoltarea industrei extractive în oraşul Aleşd a fost favorizată de existenţa unor importante resurse de materii prime în zonele montane vecine (var, argilă, bauxită, cuarț și lemn) şi în zona depresionară învecinată (lignit), aceasta ducând, totodată, la dezvoltare economică a oraşului.

În perioada comunismului, mai precis între anii 1950 - 1960, în raionul Aleşd (comunele Şuncuiuş, Bratca şi Vadul Crişului) au fost create o serie de întreprinderi noi, precum **Exploatarea Minieră Şuncuiuş** care, prin intrarea în producție în 1964, a asigurat cea mai mare parte din necesarul de argilă refractară al economiei naționale, **Stație de spălare a caolinei de la Vadul Crișului** care valorifica nisipurile caolinoase sau **Exploatarea carboniferă din Bratca,** înființată prin comasarea unor mine mai mici. De asemenea, până în anul 1988, oraşul Aleşd a avut în subordine comună Aştileu formată din patru aşezări: Aştileu, Calatea, Chistag şi Peştera, la Chistag intrând în funcţiune, în anul 1963, **Staţia de spălare de bauxită**, prima unitate de acest fel din țară, care asigura în mare parte materia primă necesară Combinatului de alumină din Oradea.

Urmând fluxul tehnologic, industria extractivă este urmată de industria materialelor de construcţii, în acest domeniu oraşul Aleşd având o istorie veche, remarcându-se activităţile de la **Fabrica de var ,,Bihorul'' Aleşd**, amplasată în comuna Aştileu, satul Chistag, la poalele Munţilor Peşterii, înființată în anul 1871; **Fabrica de Var „Vadu Crişului"**, amplasată în comuna Vadu Crişului, raionul Aleşd, deschisă în anul 1912 şi **Întreprinderea „Refractar" Aleşd**, profilată pe fabricarea cărămizilor de construcţii, ţiglă şi var, care era în perioada comunistă una din cele mai mari şi moderne întreprinderi de produse refractare din ţară. În plus, deschiderea **Combinatului de lianţi şi azbociment Aleşd,** în anul 1968, a determinat declararea Aleşdului ca oraş. Cercetările geologice au identificat în apropierea Aleşdului mari rezerve de argilă şi calcar, astfel, Dealurile Subpiatră şi de la Valea Hotarelor ofereau reale soluţii de valorificare, în aprilie 1971 realizându-se prima şarjă de ciment.

Însă, după căderea comunismului, majoritatea populaţiei din Aleşd, care până atunci îşi desfăşura activitatea în industria extractivă sau care făcea naveta în zonele industriale învecinate, s-a văzut nevoită să se reprofileze în urma scăderii cererii pentru materiile prime extrase, care, alături de o productivitate scăzută cauzată de utilajele vechi şi uzate moral din timpul economiei planificate, a dus la scăderea dramatică a activităţii din industria extractivă şi, totodată, la disponibilizările masive ale muncitorilor.

Conform datelor de la Registrul Comerţului - Listă Firme, la nivel de martie 2013, în oraşul Aleşd şi în satele aparţinătoare nu există nicio societate comercială cu domeniu de activitate aparţinând industriei extractive,

existând, pe de altă parte, mai multe firme cu activităţi în fabricarea materialelor de construcţii sau articolelor din sticlă.

5.2.2. Exploatarea lemnului

Oraşul Aleşd deţine importante resurse forestiere, însă activităţile tradiţionale ale locuitorilor s-au îndreptat mai mult spre agricultură decât spre exploatarea lemnului, astfel, în secolul XVIII, principala ocupaţie a locuitorilor din Aleşd, Peştiş şi Tinăud era agricultura, iar veniturile mai importante erau realizate din meşteşuguri. Însă, secolul XIX a adus schimbări importante în structura populaţiei pe domenii de activitate, 55% din populaţia de atunci îşi câştiga existenţa din ramurile de activitate neagricole, 45% din agricultură, 24% trăia din activităţile industriale, iar 15% din activităţi economice ale sectorului de exploatare şi prelucrare a lemnului.

În privinţa fondului forestier oraşul are o situaţie bună, deţinând la nivelul teritoriului administrativ o suprafaţă de 4.703 hectare de pădure, care acoperă 57% din suprafaţa totală a oraşului, fapt ce amplasează Aleşdul pe locul 13 la nivelul judeţului, cel mai bun loc ocupat în judeţ în privinţa tipurilor de terenuri. Astfel, faptul că localitatea Pădurea Neagră este situată în totalitate în zona montană i-a adus un avantaj în acest sens, aici întâlnindu-se mai ales păduri de foioase pe dealuri: fag, paltin, carpen, mesteacăn, frasin, dar şi păduri de conifere în zona de munte: brad şi molid. De asemenea, zonele întinse de pădure din oraş şi condiţiile de microclimat asigură premise favorabile pentru producţia de fructe de pădure, ciuperci şi plante medicinale, acestea putând constitui surse de venit suplimentare pentru locuitori.

În prezent, activităţile care au la bază exploatarea lemnului sunt relativ reduse, dintre cele 2 societăţi cu acest domeniu, înregistrate în oraş, doar una raportând situaţii financiare la dec. 2011 - *SC Janforest* din Aleşd care a realizat o CA de peste 963 mii ron cu un număr mediu de 9 angajaţi. Pe de altă parte, în Aleşd sunt înregistrate 3 societăţi comerciale care colectează produse forestiere nelemnoase din flora spontană care au avut o CA cumulată de 7,3 mil. ron în 2011 şi un număr mediu de 7 angajaţi, acestea colectând, procesând primar (sortare - congelare) şi comercializând, apoi, la export ciuperci şi fructe de pădure din zonă. Cea mai mare dintre acestea, *SC New Factory Impex Ltd SRL,* are capital străin şi a realizat o CA de peste 4,5 mil. ron, angajând un număr mediu de 4 angajaţi, fiind urmată în clasament de *SC Bendoni SRL*, cu capital românesc, care a realizat o CA de 1,8 mil. ron în 2011. De asemenea, în oraş mai este înregistrată şi o firmă cu domeniu de activitate activităţi de servicii anexe silviculturii, care însă nu şi-a depus situaţii financiare la dec. 2011.

5.2.3. Agricultura

În ciuda faptului că pe teritoriul administrativ al oraşului Aleşd există suprafeţe considerabile de terenuri agricole, păşuni şi fâneţe, zona este săracă în societăţi comerciale sau asociaţii care să permită practicarea unei agriculturi performante, locuitorii din mediul rural continuând să practice o agricultură de subzistenţă care să le asigure minimul necesar pentru trai sau completarea veniturilor. În plus, în localitatea Pădurea Neagră nu există terenuri agricole, localitatea fiind aşezată integral în zonă de pădure, în Peştiş terenurile agricole sunt aşezate în pantă pe dealuri, iar în Tinăud o treime dintre acestea se află în pantă, iar două

treimi pe terasa din dreapta Crişului Repede şi în lunca acestuia. În aceste condiţii productivitatea terenurilor este scăzută şi exploatarea lor este îngreunată, astfel că pe teritoriul unităţii administrativ teritoriale există mai multe terenuri nelucrate.

Din suprafaţa totală de 7.245 hectare a oraşului, terenurile agricole ocupă 2.542 hectare, reprezentând 35% din suprafaţa totală, plasând, astfel, Aleşdul pe locul 94 la nivelul judeţului. Mai mult, terenurile agricole sunt reprezentate de suprafeţe importante de păşuni - 1.128 hectare (16% din suprafaţa oraşului, plasându-l pe locul 49 la nivelul judeţului) şi terenul arabil - 1.016 hectare (14% din suprafaţa totală), urmate de fâneţe - 345 hectare (5% din suprafaţa totală) şi de terenurile ocupate cu livezi - 52 hectare, care clasează oraşul pe locul 16 la nivel judeţean.

Fondul funciar al oraşului Aleşd

	Păduri	Păşuni	Teren arabil	Fâneţe	Livezi	Alte terenuri	Total
Suprafaţă (ha)	4.131	1.128	1.016	345	52	573	7.245
%	57,0%	15,5%	14,0%	4,7%	0,7%	7,9%	100%

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

Luând în considerare condiţiile de sol şi climă, culturile utilizate aici sunt în general mai puţin pretenţioase: porumbul, grâul, orzul, floarea soarelui şi plantele de nutreţ împreună cu legumele din grădinile familiale fiind culturile agricole care deţin ponderea cea mai mare în structura de cultură a zonei, însă în zonă se regăsesc şi condiţii de creştere a suprafeţelor cultivate cu soia, rapiţă, in şi cânepă. Deşi, o suprafaţă redusă este ocupată de livezi la nivelul oraşului, aici există şi pomi fructiferi ca meri, peri, pruni şi cireşi, iar pe suprafeţe mai mici vişini, gutui, piersici, caişi şi nuci. De asemenea, în flora spontană de păşune şi pădure există arbuşti precum afinul, murul şi zmeurul, dar şi flori şi plante medicinale şi ciuperci.

Chiar dacă există un sol bun pentru agricultură, un potenţial important pentru producerea unor produse ecologice şi un personal calificat în domeniu, datorită tradiţiei vechi şi a familiilor care trăiesc din agricultură, Aleşdul se confruntă cu probleme din cauza lipsei sistematizării şi fărâmiţării excesive a parcelelor, determinate de agricultura de subzistenţă, dezorganizată şi pe suprafeţe mici, cu mecanizare minimă. În plus, lipsa de asociere cauzează dificultăţi inclusiv în desfacerea producţiei, producătorii individuali fiind nevoiţi să îşi vândă surplusul de producţie imediat după recoltare la preţuri puţin avantajoase.

Pe lângă activitatea de cultivare a terenurilor locuitorii din Aleşd se mai ocupă şi cu **creşterea animalelor**, această activitate fiind axată în principal pe creşterea ovinelor, bovinelor şi caprinelor dar şi pe cea a porcinelor, datorită zonelor întinse de fânaţe şi păşuni exitente în Aleşd.

Conform Recensământului General Agricol din anul 2010, ultima cercetare statistică de asemenea anvergură, efectivul total de animale din oraşul Aleşd era format din 261 bovine, 1.091 ovine, 366 caprine, 1.325 porcine, 9600 păsări, 59 cabaline şi 162 familii de albine.

Efectivul de animale din localităţile componente ale oraşului Aleşd, 2010

Aleşd	Bovine	Ovine	Caprine	Porcine	Păsari	Cabaline	Familii de albine
Total	261	1.091	366	1.325	9.600	59	162

Sursa: Recensământul General Agricol 2010

Printre principlele rase de bovine crescute în zonă se numără Bruna de Maramureş şi Bălţată Românească şi metişii acestora, acestea fiind rase rezistente şi bine adaptate condiţiilor de mediu, hranei disponibile şi exploataţiilor de dimensiuni mici. O oportunitate de dezvoltare ar putea fi crearea unor exploataţii de dimensiuni mici sau medii de vaci de carne, de asemenea, rase adaptate mediilor colinare înalte şi montane, care oferă o bună valorificare a păşunilor. Ovinele sunt crescute în general în număr mic sau mediu, pe lângă gospodăriile individuale ale sătenilor, şi date la păşunat la stână pe perioada verii.

Comparativ cu ovinele, efectivele de caprine sunt mult mai reduse, respectiv 336 de animale, pe teritoriul UAT Aleşd neexistând exploataţii de mari dimensiuni pentru această specie. Efectivele de porcine, pe de altă parte, reflectă obiceiurile de creştere a acestor animale aproape în fiecare gospodărie rurală pentru uzul familiei. De asemenea, şi numărul total al păsărilor din oraş (9.600 conform RGA 2010) reflectă obiceiurile populaţiei de creştere a acestora în gospodăriile rurale pentru uzul propriu al familiei şi surplusul de produse pentru comercializare, iar numărul cailor crescuţi în Aleşd (59 conform RGA 2010) este un indicator pentru agricultura de subzistenţă care utilizează forţa animalelor pentru muncile câmpului şi pentru activităţi de transport cu tracţiune animală.

Referitor la albinărit nu se poate spune că este o ocupaţie răspândită în teritoriul administrativ al oraşului Aleşd, în ciuda existenţei unei vegetaţii poliflore de păşune şi fâneţe bogate, astfel, conform RGA 2010, în Aleşd a fost raportat un număr de 162 familii de albine.

Totuşi, în general, la nivelul oraşului Aleşd se practică agricultura de subzistenţă, în exploataţii agricole divizate care cultivă suprafeţe de 1 - 2 ha şi care au maxim 3 - 4 vaci, câteva oi şi câţiva porci, mai ales, pentru uzul familiei şi doar surplusul fiind comercializat. În ceea ce priveşte exploataţiile agricole organizate, la nivelul lunii februarie 2013 în oraş erau înregistrate 6 societăţi comerciale cu activităţi în agricultură: *Tonycosim SRL*, cu domeniu de activitate cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase şi a plantelor producătoare de seminţe oleaginoase, cu o cifră de afaceri de aproape 24.000 ron, *Ygret Agro SRL* ce se ocupă cu cultivarea legumelor şi a pepenilor, *H & M Tabacco SRL* ce se ocupă cu cultivarea tutunului (ambele fără situaţii financiare înregistrate la decembrie 2011), *Mimagi Farm SRL* din Peştiş, cu activitate înregistrată în domeniul creşterii bovinelor şi o cifră de afaceri de peste 3,6 mil. ron, *Poultry Project SRL* ce se ocupă de creşterea păsărilor şi *Silmena SRL* cu activităţi auxiliare pentru producţia vegetală (ambele fără situaţii financiare înregistrate la decembrie 2011).

Asociaţiile şi grupurile de producători nu sunt reprezentate la nivelul oraşului Aleşd, lipsa asocierii fiind sinonimă cu lipsa de organizare, cu slaba putere de negociere a preţurilor de achiziţie şi de vânzare şi cu dificultatea comercializării produselor agricole, funcţionând în acelaşi timp ca o frână pentru dezvoltarea agriculturii şi a unei economii durabile la nivelul oraşului. În plus, până în prezent **nu s-a înregistrat niciun produs local sau tradiţional** în zona oraşului Aleşd, astfel că vânzarea de produse agricole generice şi nediferenţiate contribuie la scăderea şanselor agricultorilor de a-şi vinde produsele în profit sau măcar de a-si acoperi costurile astfel încât să evolueze de la agricultura de subzistenţă.

În aceste condiţii dezvoltarea agriculturii este dificilă pe termen scurt, însă zona are un potenţial important în domeniul agriculturii, atât în ceea ce priveşte cultivarea plantelor, fie că sunt fructe, legume, cereale sau plante tehnice, creşterea animalelor adaptate zonei sau practicarea albinăritului la o scară mai mare. Aşadar, o susţinere adecvată din partea autorităţilor locale ar putea duce la o dezvoltare importantă, şi mai ales, durabilă, a oraşului Aleşd.

5.3. Caracterizarea sectorului secundar

Deşi, până în 1989 industria specifică zonei era cea a materialelor de construcţii, în special ciment, var şi produse refractare, în urma crizei din industria materialelor extractive oraşul s-a reorientat spre atragerea de investiţii în industria uşoară. Astfel, din punct de vedere al volumului de afaceri generat, sectorul secundar este un sector foarte bine reprezentat al economiei din oraşul Aleşd, care generează 40% din afacerile din oraş (aproape 116 mil.ron din cele peste 290 mil. ron realizate în total la nivelul oraşului) şi asigură cele mai multe locuri de muncă, angajând 60% din personal (1.614 din cei 2.704 de angajaţi din oraş). Ca şi număr de firme, sectorul este reprezentat de 98 firme, reprezentând 23% din numărul total de firme înregistrate în oraş.

Cea mai bine reprezentată ramură a sectorului secundar este industria prelucrătoare, care a realizat în 2011 prin cele 59 firme cu acest domeniu de activitate aproximativ 34% din cifra de afaceri de la nivelul oraşului, respectiv aproximativ 100 milioane lei, şi a angajat 57% din salariaţii din zonă (1.536 de persoane).

Domeniile principale de activitate corespunzătoare industriei prelucrătoare înregistrate în UAT Aleşd, în ordinea codurilor CAEN, sunt:

- Industria alimentară - reprezentată de 9 companii, dintre care 2 se ocupă de prelucrarea şi conservarea fructelor şi legumelor, 1 de prelucrarea şi conservarea cărnii, 1 de fabricarea produselor de morărit, iar celelalete 6 au CAEN „fabricarea pânii, fabricarea prăjiturilor şi a produselor proaspete de patiserie", fapt datorat producţiei mari de grâu din zonă. Dintre toate acestea cea mai mare cifră de afaceri, de peste 4 mil. ron era înregistrată de *Loial Impex SRL*, cu activitate în prelucrarea şi conservarea fructelor şi legumelor, care a avut un număr mediu de 6 angajaţi, urmată de *Proxima Impex*, cu activitate de fabricare a pâinii, produselor de panificaţie şi a prăjiturilor, cu CA de aproape 1,9 mil. ron şi un număr mediu de 27 de angajaţi în 2011.

- Industria textilă - în Aleşd există 13 societăţi comerciale ce au ca activitate fabricarea articolelor textile şi de îmbrăcăminte, cele mai mari dintre acestea fiind 2 firme cu activităţi de fabricarea a altor articole textile care au înregistrat cifre de afaceri de peste 2,4 mil. ron: *Eurocosmetic SR,L* cu 18 angajaţi şi *Moda Mania SRL*, cu 80 de angajaţi. Acestea sunt urmate de SC *Plastex Prod SRL* care a înregistrat o cifră de afaceri de peste 1,4 mil. ron cu 27 de angajaţi, aceasta fiind şi singura companie din top 3 industrie textilă cu capital străin.

- Industria încălţămintei - este cea mai dezvoltată industrie din cadrul industriei prelucrătoare, stând la baza dezvoltării economice a oraşului, firmele din industria încălţămintei realizând cel mai mare volum de bussiness din domeniul industriei prelucrătoare şi asigurând cele mai multe locuri de muncă la nivelul oraşului Aleşd. Astfel, la nivelul lunii martie 2013 în Aleşd erau înregistrate 11 societăţi comerciale ce aveau

ca activitate principală fabricarea încălţămintei, dintre care doar 2 fără capital străin (una dintre ele fără situaţii financiare depuse la 2011, iar cealaltă cu CA înregistrată de sub 300 mii ron.) Cele mai mari firme din domeniu sunt *Melania Ro SRL,* firma cu cea mai mare cifră de afaceri la nivelul oraşului - care înregistra o CA de peste 32,5 mil. ron şi 766 angajaţi, urmată de *Romvog SRL*, cu CA de peste 13 mil. ron şi 42 de angajaţi, *Sarmac SRL* cu CA de peste 6 mil. ron şi 199 de angajaţi şi de *Luxrom SRL* şi *Gironacci Com SRL*, cu CA de peste 4,7 mil. ron şi un număr mediu de 20, respectiv 51 de angajaţi în 2011.

- Prelucrarea lemnului - este reprezentată de 6 societăţi comerciale, dintre care 2 se ocupau cu fabricarea elementelor de dulgherie şi tâmplărie pentru construcţii, 1 cu fabricarea ambalajelor, iar celelalte 3 cu fabricarea altor produse din lemn, a articolelor din plută, paie şi alte materiale vegetale împletite. Cea mai mare dintre ele este *Kedoro SRL* din Peştiş, ce se ocupa de fabricarea altor produse din lemn şi care înregistra o cifră de afaceri de peste 500.000 ron, având un număr mediu de 11 angajaţi în 2011.

- Industria mobilei din Aleşd este reprezentată de firma *Bufmob SRL*, cu o cifră de afaceri de peste 200.000 ron şi 10 angajaţi.

- Industria materialelor de construcţii - este bine dezvoltată, rămânând în continuare printre principalii piloni ai activităţii economice din zonă. Printre cele mai importante companii din domeniu din zonă se numără *Holcim România* care deţine o fabrică de ciment lângă Aleşd, în Chistag, o mare parte dintre angajaţii acesteia locuind în Aleşd şi făcând naveta către Chistag. În ceea ce priveşte societăţile comerciale cu sediul social deschis în UAT Aleşd şi domeniu de activitate fabricarea materialelor de constructii, acestea sunt în număr de 2, dintre care doar *Beton Construct SRL* şi-a depus situaţiile financiare la decembrie 2011, raportând o cifră de afaceri de peste 7,6 ron şi 24 de salariaţi.

- **Industria de fabricare a sticlei** - are o lungă tradiţie în domeniu şi resurse de muncă calificate, înfiinţarea localităţii Pădurea Neagră fiind strâns legată de deschiderea fabricii de sticlă de aici, în prima jumătate a secolului al XIX - lea, care însă, a fost demolată, nemairămânând nimic de ea. În prezent, există o singură societate comercială cu domeniu de activitate fabricarea articolelor din sticlă, *Sticla Aleşd SRL*, care însă nu şi-a depus bilanţul la dec. 2011.

- **Industria metalurgică** - reprezentată de compania *Alu Catarge SRL*, cu CAEN „metalurgia aluminiului", care la nivelul anului 2011 înrgistra o cifră de afaceri de aproape 100.000 ron. În plus, legată de metalurgie este şi **industria constructiilor metalice şi a produselor din metal**, reprezentată la nivelul oraşului Aleşd de 10 firme, dintre care 8 au CAEN „fabricarea de construcţii metalice şi părţi componente ale structurilor metalice", iar 2 fabricarea altor articole din metal sau fabricarea uşilor şi ferestrelor din metal. Dintre acestea, cele mai mari sunt *Blue Container SRL*, cu CA de peste 3 mil. ron şi 19 angajaţi şi *Fermetal Prod SRL,* cu o cifră de afaceri de 2,5 mil. ron şi 18 angajaţi (ambele cu CAEN construcţii metalice) şi *Metal Costi SR,L* cu CA de app. 2,5 mil. ron şi un număr de 22 de salariaţi, ce se ocupă cu fabricarea altor articole din metal.

- În plus, în oraşul Aleşd mai există 3 firme care au ca domeniu de activitate **producţia de energie electrică,** fără a avea însă situaţii financiare depuse la decembrie 2011, şi alte 2 care se ocupă de fabricarea echipamentelor electrice, *Carmalex SRL* cu CAEN „fabricarea motoarelor, generatoarelor şi transformatoarelor electrice", cu CA de peste 2,8 mil. ron şi 40 de salariaţi, şi *Sob Invest SRL*, care se ocupă de fabricarea de echipamente casnice neelectrice -fără date financiare.

- **Gestionarea deşeurilor** este un domeniu important din sectorul secundar, în Aleşd existând 3 firme cu acest domeniu de activitate, care însumează o cifră de afaceri de peste 14,5 mil. ron (aproximativ 5% din volumul total de bussiness din oraş) şi un număr de 114 angajaţi, respectiv 4% din numărul total al salariaţilor din oraş. Astfel, se remarcă firma *Salubri SA* care se ocupă de captarea, tratarea şi distribuţia apei, având o cifră de afaceri de aproape 5 mil. ron şi un număr de 91 angajaţi, firma *Remat Aleşd SA,* cu CA de peste 9,6 mil. ron şi 23 de angajaţi şi firma *Ecosistem SRL* care se ocupă cu recuperarea materialelor reciclate sortate.

În ceea ce priveşte **sectorul construcţiilor**, acesta este, de asemenea, un sector important, bine reprezentat la nivelul oraşului Aleşd, la nivelul anului 2011 aici fiind înregistrate 39 de societăţi comerciale cu activităţi în acest domeniu (9% din totalul firmelor din Aleşd), care realizau 6% din cifra totală de afaceri din Aleşd (peste 16,4 mil. ron) şi 3% din numărul total de angajaţi (78 angajaţi). Cea mai mare firmă cu domeniul de activitate în construcţii era *Yary Builtcorp SRL*, cu activităţi de construcţii de clădiri, CA de 8,4 mil. ron şi 5 angajaţi, urmată de *Termosan Prest Com SRL*, cu activităţi de lucrări de instalaţii sanitare, de încălzire şi de aer, CA de 3,5 mil. ron şi 5 angajaţi şi de de *Comagro Imex SRL,* cu activităţi de construcţii clădiri, o cifră de afaceri de peste 1 mil. ron şi 25 de angajaţi.

5.4. Caracterizarea sectorului terţiar

Sectorul terţiar este cel mai bine reprezentat sector din economia oraşului Aleşd, acesta fiind compus din 303 firme (72,3% din numărul total de firme înregistrate în oraş), care generează un volumul de afaceri ce reprezintă 51% din cifra de afaceri cumulată la nivel de UAT (aproape 148 mil. ron), cu o valoare superioară a comerţului comparativ cu celelalte domenii din cadrul sectorului terţiar. Profitul adus de acest sector este de peste 2,7 mil. ron, adică 50% din profitul total înregistrat în Aleşd, sectorul terţiar asigurând şi 35% din locurile de muncă disponibile în oraş, apropiindu-se de 1.000 de angajaţi.

Astfel, **domeniul comerţului** este reprezentat la nivelul oraşului Aleşd de 130 de societăţi comerciale care au realizat în anul 2011 o cifră de afaceri de peste 93 mil. ron, respectiv 32% din totalul înregistrat în Aleşd, şi care însumau un număr de 412 angajaţi. Din totalul firmelor cu activitate în sectorul terţiar, un număr 30 de firme aveau CAEN - ul „comerţ cu ridicata şi cu amănuntul, întreţinerea şi repararea autovehiculelor şi a motocicletelor”, cea mai mare dintre ele fiind *Efrem SRL* care comercializează piese şi accesorii pentru autovehicule, având CA de peste 1,3 mil. ron şi 6 angajaţi, alte 37 de firme se ocupau cu comerţul cu ridicata cu excepţia comertului cu autovehicule şi motociclete, dintre care amintim *Ice Meat Company SRL*, din Tinăud ce se ocupa cu comerţul cu cărnii şi produselor din carne, având CA de aproape 12 mil. ron şi 68 de angajaţi, *Darer Prescom SRL*, comerţ cu calculatoare, echipamente periferice şi software (CA 9,7 mil. ron, 16 angajaţi), *Princeps Studio INC*, comerţ al materialului lemnos şi al materialului de construcţie şi echipamentelor sanitare (8,6 mil. ron CA, 13 angajaţi), *Frucom SRL*, comerţ al fructelor şi legumelor (7,5 mil. ron CA), cu aceaşi activitate fiind şi firma *Ygret Impex SRL*, cu CA de aproape 5,5 mil. ron.

De asemenea, în domeniul comerţului mai sunt înregistrate şi un număr de 63 de firme ce se ocupă cu comerţul cu amănuntul, cu excepţia autovehiculelor şi motocicletelor, astfel, 26 au activităţi de comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate (dintre care amintim *Sergius Trade SRL* şi *Campus Com SRL,* cu CA de peste 2 mil. ron fiecare), iar dintre cele care fac comerţ în magazine specializate, 5 firme fac comerţ cu

amănuntul al produselor alimentare, băuturilor şi al produselor din tutun (*Cromacom SRL* - CA de 2,7 mil. ron), 1 firmă realizează comerţ cu amănuntul al carburanţilor pentru autovehicule (*Dieselyan SRL*, CA - peste 3 mil. ron), 2 fac comerţ cu amănuntul al echipamentului informatic şi de telecomunicaţii, 8 firme se ocupă de comerţul cu amănuntul al altor produselor casnice (*Boha Com SRL* – CA de 1,7 mil. ron), 2 firme se ocupă de comerţul cu amănuntul de bunuri culturale şi recreative, 14 fac comerţ cu amănuntul al altor bunuri (*Butuc Impex SRL* - CA de aproape 1,5 mil. ron), alte 2 fac comerţ amănuntul prin standuri, chioşcuri şi pieţe, în timp ce alte 3 fac comerţ cu amănuntul care nu se efectuează prin magazine, standuri, chioşcuri şi pieţe.

Domeniul transporturilor este şi el bine reprezentat la nivelul oraşului Aleşd, mai ales în ceea ce priveşte transportul mărfurilor, având în vedere că Aleşdul este favorizat de fapul că este aşezat direct pe drumul european E60, aproape de graniţa cu Ungaria şi în imediata vecinatate a anunţatei (dar neterminatei) Autostrăzi Transilvania. Un număr de 66 de societăţi comerciale se ocupă de transporturi, reprezentând 16% din totalul firmelor din Aleşd, având o cifră de afaceri de peste 37 mil. ron (13% din volumul de business înregistrat în Aleşd) şi 222 angajaţi. Astfel , *Setino Feroviar SRL* se ocupă de transporturile de marfă pe calea ferată, *Trans Aleşd SA* se ocupă de transporturile terestre de călători (CA de peste 740.000 ron şi 23 angajaţi), în timp ce 62 de firme efectuează transporturi rutiere de mărfuri, *Dan & Cora Trans* - peste 7 mil. ron CA, 19 angajaţi, *Macomi Prod Serv SRL* - aproape 6 mil. ron CA şi 11 angajaţi, pe când alte 2 firme aveau CA de peste 2 mil. de ron (*Axon Spedition SRL* şi *Trans Stance SRL*), iar alte 4 de peste 1 mil. ron. În plus, o firmă se ocupă de alte activităţi anexe transporturilor, iar o alta, *Romcurier SRL*, asigura activităţi poştale şi de curier şi a realizat în 2011 o CA de aproape 3 mil. ron, cu 52 de angajaţi.

În **domeniul hotelurilor şi restaurantelor** se regăsesc 21 de firme în Aleşd, care realizează o cifră de afaceri cumulată de peste 5 mil. ron, având în total un număr de 64 de angajaţi. Astfel, în Aleşd există 6 hoteluri care oferă facilităţi de cazare, *Ionut şi Florena Pan Prod SRL* fiind cea mai mare dintre acestea, cu CA de peste 2 mil. ron şi 12 salariaţi, urmată de *Ronedania Baron Park SRL*, cu CA de peste 1,3 mil. ron şi 17 angajaţi, în plus, există 2 firme care oferă facilităţi de cazare şi în localitatea Pădurea Neagră (*Iedera Turism SRL* şi *Izvorul Negru SRL*). În ceea ce priveşte restaurantele şi alte activităţi de servicii de alimentaţie, în Aleşd sunt înregistrate 13 astfel de firme, cea mai mare dintre acestea fiind *SC Bicalex SRL* cu CA de peste 430 mii lei şi 9 angajaţi.

Domeniul serviciilor este reprezentat de 86 de firme (respectiv 21% din numărul total de firme din oraş) care însumează o cifră de afaceri totală de aproape 12 mil. ron şi un număr de 260 de angajaţi (aproximativ 10% din totalul angajaţilor din Aleşd). Printre principalele activităţi de servicii asigurate de firmele din Aleşd se numără cele din tehnologia informaţiei sau alte servici informatice (6 firme), intermedierile financiare şi activităţile de asigurări şi ale fondurilor de pensii (7 firme), tranzacţiile imobiliare (6 firme), activităţile juridice şi de contabilitate (7 societăţi comerciale), activitati de consultanţă pt. afaceri şi management (5 societăţi comerciale), activităţi de arhitectură şi inginerie; de testări şi analize tehnice (8 firme), publicitate şi activităţi de studiere a pieţei (4 firme), activităţi veterinare (3 firme), activităţi de peisagistică şi servicii pentru clădiri (5 firme) şi activităţi referitoare la sănătatea umană (6 firme). Cele mai mari dintre acestea sunt *Mozaic Prest SRL*, cu activităţi de consultanţă în management, CA de peste 650 mii lei şi 3 angajaţi în 2011 şi *Anifarm Prest SRL* cu activităţi veterinare, CA de peste 600 mii lei şi 6 angajaţi în 2011.

6. MANAGEMENT URBAN

6.1. Caracterizarea generală a Primăriei

Unitatea Administrativ Teritorială Aleşd are obligaţia de a îndeplini atribuţiile stabilite prin Legea nr 215/2001 a administraţiei publice locale, republicată şi prin celelalte acte normative în vigoare. Primarul, viceprimarul, secretarul oraşului şi aparatul de specialitate al primarului constituie o structură funcţională cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire hotărârile Consiliului Local şi dispoziţiile primarului, soluţionând problemele curente ce apar în comunitatea locală.

Primăria Aleşd este organizată pe compartimente cu atribuţii în principalele domenii de activitate, potrivit specificului şi nevoilor locale, cu respectarea prevederilor legale şi în limitele mijloacelor financiare de care dispune.

Primăria Aleşd funcţionează într-o clădire aflată în centrul oraşului situată pe strada Bobâlna nr. 3. Clădirea a fost construită în anul 1909, cu regim de înălţime parter + etaj, în acelaşi an adăugându-se un alt corp cu regim de înălţime parter. În anul 2013 se afla în construcţie un al treilea corp de clădire cu regim de înălţime parter + etaj. Clădirea are în prezent o suprafaţă totală desfăşurată de 1.861,8 mp şi o suprafaţă construită de 676,48 mp. Aceasta este organizată în 21 de birouri, 2 săli de şedinţă mari, 1 sală de şedinţă mică, un adăpost de apărare locală antiaeriană, un garaj auto şi o arhivă.

În prezent, spaţiul destinat activităţii administrative se află într-o stare de degradare fizică şi morală improprie desfăşurării optime a activităţii, necesitând reparaţii şi refacerea finisajelor care să ţină cont de utilitatea clădirii, dar şi de specificul local. În plus, corpul 1 necesită o reabilitare generală, cauzate de lipsa intalaţiilor sanitare interioare, lipsa instalaţiei de încălzire centrală şi necesitatea refacerii acoperişului. De asemenea, în această locaţie are sediul şi S.P.C.L.E.P Aleşd, fiind insuficient pentru desfăşurarea activităţii, birourile fiind mici şi supra-aglomerate şi lipsind săli adecvate pentru întâlnirile cu cetăţenii şi pentru consilierea acestora, ceea ce contribuie astfel la îngreunarea apropierii dintre autorităţile publice locale şi cetăţeni.

Paralel cu această locaţie, Primăria îşi mai desfăşoare activitatea într-o locaţie secundară, aflată pe strada Bobâlna nr 4. Această clădire a fost construită în secolul al XIX-lea şi reabilitată în anul 2008, având un regim de înălţime parter + mansardă, o suprafaţă construită de 531 mp şi o suprafaţă desfăşurată de 1.062 mp. Această clădire dispune de o sală de şedinţe mare, o sală de şedinţe mică şi 19 birouri. Alături de birourile destinate activităţii administrative, în acest sediu se găsesc şi birourile A.P.I.A Aleşd şi Biblioteca Orăşenească Aleşd.

De asemenea, dotarea tehnico – materială este limitată şi uzată moral, astfel că se impun modernizări şi înlocuiri în ceea ce priveşte tehnica de calcul şi programele software utilizate de angajaţii administraţia locală pentru a reduce timpul de răspuns la solicitările cetăţenilor şi timpul de realizare a sarcinilor

presupuse de activitatea curentă şi activitatea investiţională a primăriei, dar şi pentru a creşte în general calitatea actului administrativ.

6.2. Resurse Umane

Aparatul administrativ al oraşului Aleşd este compus din 56 de posturi, dintre care:

- două funcţii de demnitate publică: primar şi viceprimar;
- 20 de funcţii publice;
- 34 de funcţii contractuale.

Conform *Organigramei aparatului de specialitate al Primăriei Oraşului Aleşd*, structura aparatului administrativ al oraşului cuprinde următoarele compartimente:

1. Serviciul Public Comunitar Local de Evidenta Persoanelor: 7 funcţii;
2. Birou administraţie: 16 funcţii (şef birou, consilier juridic, 2 asistenţi sociali, 7 funcţii administrative, 1 secretariat/relaţii cu publicul, 4 biblioteca)
3. Cabinetul primarului: 2 funcţii contractuale;
4. Serviciu contabilitate: 11 funcţii (şef serviciu, 4 taxe şi impozite, 1 resurse umane, 1 financiar, 1 achiziţii publice, 3 implementare proiecte);
5. Compartiment Arhitectură : 7 funcţii (arhitect şef, 3 funcţii urbanism, 1 amenajarea teritoriului, 2 parcuri);
6. Auditor: o funcţie publică
7. Birou Agricol şi Cadastru: 7 funcţii (şef birou, 1 inspector, 5 piaţă)

Relaţiile de subordonare din cadrul aparatului administrativ se prezintă astfel:

- Primarul are în subordine viceprimarul, secretarul, auditorul, cabinetul primarului şi compartimentele Contabilitate şi Arhitectură.
- Viceprimarul are în subordine compartimentul agricol şi de cadastru.
- Secretarul are în subordine Biroul Administrativ şi Serviciul Public Comunitar Local de Evidenta Persoanelor.

6.3. Capacitatea generală de management

Oraşul Aleşd este un oraş de dimensiuni relativ reduse, având un teritoriu de 7.245 ha şi o populaţie de 10.655 locuitori (INS, 1 ian. 2012) dispusă într-un oraş şi 3 sate (Peştiş, Tinăud şi Pădurea Neagră).

Deşi în oraş se manifestă un oarecare **simţ de apartenenţă a locuitorilor la comunitate**, acesta este mult diluat de dificultăţile de ordin economic cu care s-a confruntat comunitatea în trecut şi care au reprezentat unul dintre motivele principale pentru migraţia populaţiei autohtone către alte centre mai mari sau către străinătate, în timp ce locuitorii satelor din jur care migrează în Aleşd ca răspuns la neajunsurile din propriile comunităţi se integrează în comunitatea aleşdeană într-o perioadă mai îndelungată. În aceste condiţii, participarea activă a cetăţenilor **în rezolvarea problemelor comune** şi la activităţi de **voluntariat** este limitată.

De asemenea, oraşul are o comunitate rroma însemnată numeric (peste 1.200 de persoane, reprezentând aproape 1,3% din populaţie conform Recensământului Populaţiei şi al Locuinţelor din 2011), care prezintă un grad mare de vulnerabilitate la fluctuaţiile de ofertă de locuri de muncă în condiţiile în care majoritatea susţinătorilor acestor familii lucrează la una dintre fabricile de încălţăminte în lohn din oraş. Astfel, posibilitatea pierderii în masă a locurilor de muncă ar genera o problemă socială majoră în Aleşd.

Totuşi, oraşul prezintă un potenţial de dezvoltare major în zona industrială, de energie geo-termală, turistică şi agricolă, care poate fi capitalizat şi care poate aduce în viitor o dezvoltare economică superioară şi un nivel de trai mai ridicat pentru locuitorii oraşului. Singura **modalitate prin care se poate capitaliza potenţialul major de dezvoltare al oraşului** şi al locuitorilor săi este identificarea de **proiecte şi programe inteligente şi inovative de dezvoltare** pentru implementarea cărora **să se atragă finanţări alternative şi nerambursabile**, bugetul local şi veniturile proprii din comunitate fiind insuficiente pentru astfel de proiecte.

În perioada 2009 – 2012, Primăria Oraşului Aleşd a avut o activitate intensă şi fructuoasă de atragere de finanţări alternative, propunând spre finanţare un număr de 5 proiecte cu o valoare cumulată de peste 1,33 milioane de EURO. 4 dintre acestea au fost în prezent finalizate (proiectele *„Intensificarea procesului de incluziune socială a vârstnicilor din oraşul Aleşd prin efortul comun al actorilor guvernamentali şi non-guvernamentali”* în valoare de 114.500 EUR; *„Reabilitare şi extindere Centru de zi Aleşd pentru persoane vârstnice*” în valoare de 470.000 EUR; *„Reabilitare şi modernizare cabinete ambulatorii - Spital Oraşenesc Aleşd*”, în valoare de 485.000 EUR şi *„Promovarea produsului turistic al oraşului Aleşd – Cetatea Piatra Şoimului*” în valoare de 116.000 EUR), iar al cincilea este în curs de evaluare (proiectul *„Centru de informare si promovare turistica, Orasul Alesd*” în valoare de 150.000 EUR).

Totuşi, Primăria se confruntă cu anumite **dificultăţi î**n a face faţă necesităţilor de dezvoltare a oraşului şi în absorbţia fondurilor din cauza unor factori precum:

- **Participarea insuficientă a personalului din primărie la cursuri de formare profesională continuă**, fiind necesară acoperirea următoarelor aspecte:
  - ✓ dezvoltarea cunoştinţelor în managementul de proiecte;

- ✓ dezvoltarea abilităţilor de comunicare publică;
- ✓ dezvoltarea cunoştinţelor de animare de grupuri şi întâlniri;
- ✓ dezvoltarea abilităţilor de identificare şi de atragere de finanţare, inclusiv realizarea de proiecte în parteneriat public – privat;
- ✓ dezvoltarea abilităţilor de comunicare instituţională, de documentare asupra oportunităţilor de valorificare a resurselor pe care le deţine oraşul etc;

- ➢ Echiparea sediului Primăriei cu dotări şi sisteme de gestiune vechi şi uzate moral, cu performanţe inferioare celor aflate în prezent pe piaţă, ceea ce îngreunează îndeplinirea sarcinilor de către angajaţii primăriei;
- ➢ Starea generală precară în care se află o parte dintre spaţiile administrative utilizate şi insuficienţa spaţiului, pentru care sunt necesare modernizări şi îmbunătăţiri ale funcţionalităţii spaţiilor.

6.4. Rolurile Autorităţilor Publice Locale în comunitate. Comunicare şi asociere administrativă

Unul din cele mai importante roluri ale autorităţilor publice locale este de **a cunoaşte şi a analiza** toate aspectele referitoare la viaţa în comunitatea, de **a identifica disfuncţionalităţile** şi a **propune măsuri de remediere sau îmbunătăţire**, în acelaşi timp identificând şi implementând **măsurile necesare dezvoltării ulterioare armoniase a comunităţii**. Astfel, autorităţile publice locale trebuie să întreprindă atât **acţiuni reactive**, cât şi **acţiuni pro-active** pentru **transformarea comunităţii** aflate în grija lor.

De asemenea, acestea au rolul de **a reprezenta comunitatea la nivel judeţean**, astfel încât **interesele oraşului să fie transmise şi susţinute** la forurile competente, **maximizând fondurile atrase** pentru dezvoltarea oraşului.

Pentru **a fi mereu la curent cu starea comunităţii** pe care o au în grijă, dar şi pentru a **informa şi consulta cetăţenii** în probleme de interes local, autorităţile publice locale trebuie să întreprindă un **demers constant de consultare şi dezbatere publică**. Astfel de demersuri au rolul de **a ţine autorităţile publice locale conectate la realităţile vieţii în comunitate** şi de a identifica modificările în starea locuitorilor şi a localităţii cât mai curând. De asemenea, o bună relaţie de comunicare cu cetăţenii şi posibilitatea acestora de a-şi exprima opiniile şi ideile de îmbunătăţire a vieţii în comunitate asigură premisele pentru **alegerea şi prioritizarea corectă a direcţiilor de dezvoltare şi de investiţii**. În plus, **cetăţenii** sunt astfel **responsabilizaţi şi implicaţi direct** în dezvoltarea comunităţii lor, simţindu-se parte a acestui proces de evoluţie.

Pentru o bună comunicare cu locuitorii oraşului, Autorităţile publice locale din Aleşd trebuie să îşi regândească strategia de comunicare şi de relaţii publice, identificând cele mai potrivite canale de comunicare cu cetăţenii (inclusiv comunicare la distanţă cu cetăţenii aflaţi în străinătate) şi asigurându-se că informaţiile ajung în timp util şi în mod transparent la fiecare cetăţean interesat. În acest sens sunt absolut necesare următoarele demersuri:

- Actualizarea site-ului oraşului astfel încât să cuprindă informaţii actuale şi relevate şi să poată pune la dispoziţia cetăţenilor anumite servicii online precum descărcarea şi înregistrarea de cereri şi solicitări, transmiterea de comunicări oficiale, plată taxe şi impozite etc;

- Prezenţa în *„social media”* (facebook, twitter etc.;

- Stabilirea unui program bine-definit şi accesibil de audienţe pentru cetăţeni;

- Organizarea unor dezbateri publice periodice cu privire la problemele de interes major.

Un alt **resort de dezvoltare** pe care autorităţile publice locale îl au la dispoziţie este **asocierea şi cooperarea**, acestea având dreptul să se asocieze cu alte entităţi sau autorităţi publice din ţară sau din străinătate, unindu-şi eforturile, resursele şi know-how-ul şi formând asociaţii, fundaţii sau asociaţii de dezvoltare comunitară sau intercomunitară. Aceste asociaţii au scopul de a realiza în comun diferite proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional sau să furnizeze în comun.

7. ANALIZA SWOT

SWOT	PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂŢI	AMENINTARI/RISCURI
Demografie	- Populaţie majoritar tânără (60% sub 45 de ani); - Proces de îmbătrânire al populaţiei mai puţin accentuat; - Echilibru relativ între populaţia feminină şi masculină; - Temperarea fenomenului de scădere a populaţiei în ultimii ani; - Rata sporului natural a înregistrat valori pozitive în ultimii 10 ani; - Raportul de dependenţă demografică mai mic decât cel judeţean şi cel naţional.	- Evoluţie descendentă a populaţiei în ultimii ani; - Natalitate în scădere şi mortalitate ridicată; - Vulnerabilitatea la schimbări economice a comunităţii rroma (peste 1.300 de persoane); - Rata analfabetismului mai mare decât cea de la nivel judeţean şi naţional; - Plecarea permanentă sau temporară a locuitorilor (în special tineri) din oraş în căutarea unui loc de muncă în alte centre urbane din ţară sau în străinătate; - Lipsa alternativelor economice pentru locuitorii oraşului; - Slaba dezvoltare a societăţii civile.	- Ameliorarea ratei de mortalitate la nivel naţional; - Crearea unor asociaţii sau ONG-uri care să aibă ca scop dezvoltarea durabilă a oraşului Aleşd; - Posibilitatea accesării de fonduri europene pentru creşterea calităţii vieţii în oraşul Aleşd;	- Continuarea scăderii demografice; - Creşterea numărului de persoane care nu au un loc de muncă şi creşterea sărăciei;

SWOT	PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂŢI	AMENINTARI/RISCURI
Infrastructură	- Reţea rutieră formată dintr-un drum european - E60, unul naţional DN 1 şi două drumuri judeţene DJ 108 H şi DJ 174 – aflate în stare medie sau bună pe alocuri; - Oraşul beneficiază de un sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă, ce deserveşte 86% din gospodării; - Există un sistem de canaizare şi două staţii de epurare la nivelul oraşului; - Infrastructură bună de telecomunicaţii (telefonie fixă, mobilă, internet şi televiziune), majoritatea populaţiei având acces la aceste servicii; - Accesul locuitorilor la transportul rutier în comun către oraşele şi comunele din vecinătate (servicii private de transport)	- Lipsa unei centuri ocolitoare face ca transportul să fie foarte îngreunat la nivelul oraşului; - Reţeaua de străzi secundare a oraşului cuprinde şi străzi pietruite şi din pământ, ceea ce le face greu practicabile; - Infrastructura de acces la zonele cu potenţial turistic slab dezvoltată; - Lipsa accesului direct la transportul feroviar, însă cea mai apropiată staţie CFR se află la doar 2,4 km faţă de centrul oraşului Aleşd); - Lipsa serviciilor de transport public urban; - Necesitatea extinderii şi renovării reţelei de canalizare şi a celor două staţii de epurare existente; - Inexistenţa unui sistem de alimentare cu gaz metan.	- Modernizarea infrastructurii publice prin accesarea de fonduri europene şi guvernamentale.	- Creşterea gradului de uzură al infrastructurii şi al echipamentelor din dotare; - Resurse financiare insuficiente pentru finanţarea şi cofinanţarea proiectelor finanţate prin Fonduri Structurale;

SWOT	PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂŢI	AMENINTARI/RISCURI
Cultură	- Existenţa unei Case de Cultură în Aleşd şi câte unui Cămin Cultural în localităţile Tinăud şi Peştiş; - Existenţa unui Club al Copiilor şi Elevilor; - Organizarea zilelor „Octavian Goga"; - Organizarea „Târgului de Vară" Aleşd; - Starea bună de funcţionare a căminelor culturale din satele aparţinătoare; - Existenţa Bibliotecii Orăşeneşti Aleşd şi a unei librării; - Existenţa asociaţiaţiilor culturale „Castrum" şi „Samariteanul".	- Promovarea redusă a artiştilor locali; - Casa de Cultură din Aleşd nu dispune de dotările necesare pentru activităţi culturale, iar cele care mai există sunt vechi, distruse sau defecte; - Număr insuficient de activităţi culturale; - Finanţarea redusă a activităţilor culturale.	- Organizarea mai multor evenimente de promovare a culturii locale; - Popularizarea culturii şi tradiţiilor din Aleşd în ţară şi peste hotare; - Accesarea de fonduri europene şi guvernamentale pentru promovarea culturii şi tradiţiei din Aleşd.	- Lipsa unor persoane motivate şi dinamice care să animeze viaţa culturală din Aleşd şi satele aparţinătoare; - Resurse financiare insuficiente pentru finanţarea şi cofinanţarea proiectelor finanţate prin Fonduri Structurale;
Educaţie	- Existenţa a 2 licee (unul teoretic şi unul tehnic) şi a 4 şcoli gimnaziale care funcţionează în 2 locaţii pentru învăţământul preşcolar şi în 2 locaţii pentru învăţământul primar);	- Tendinţa generală de scădere a populaţiei şcolare, mai ales în mediul rural; - Numărul mic de elevi şi învăţământ simultan din mediul rural duc la cheltuieli mari de întreţinere pentru cădirile utilizate sub	- Dezvoltarea educaţiei practice pentru elevi prin şcoli de vara sau programe de tip „after school"; - Dezvoltarea unor cursuri de specializare în meseriile cerute în zonă; - Transportul centralizat al	- Riscul de închidere a grădiniţelor şi şcolilor din Tinăud şi Pădurea Neagră în contextul în care numărul copiilor ar scădea în continuare; - Lipsa surselor de finanţare pentru educaţie şi pentru

SWOT	PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂŢI	AMENINTARI/RISCURI
	- Existenţa unei creşe şi a unui număr de 8 gradiniţe; - Clubul Copiilor şi Elevilor; - Nivel destul de ridicat de educaţie a populaţiei; - Infrastructură educaţională în stare bună de funcţionare; - Dotare materială bună a şcolilor; - Existenţa profesorilor calificaţi şi cu experienţă; - Bază sportivă în Aleşd şi terenuri şcolare amplasate lângă şcolile din oraş.	capacitate şi la costuri mari de şcolarizare per elev; - Riscul de abandon şcolar în comunităţile sărace; - Rata mult mai mare a analfabetismului decât cea înregistrată la nivel judeţean sau naţional; - Lipsa dotării Colegiului Tehnic cu echipamente şi tehnologii moderne care să permită o educaţie practică la standarde actuale;	copiilor din Aleşd; - Accesarea de fonduri europene şi guvernamentale pentru dezvoltarea învăţământului în oraşul Aleşd.	programe educative inovative; - Resurse financiare insuficiente pentru finanţarea şi cofinanţarea proiectelor finanţate prin Fonduri Structurale.
Sănătate	- Spitalul Orăşenesc Aleşd, care deserveşte şi localităţile rurale învecinate şi care este este dotat cu aparatură medicală modernă şi dispune de medici specialişti; - Exitenţa a două policlinici, una dintre ele beneficiind de ambulatoriu de specialitate; - Existenţa a 7 cabinete medicale individuale în	- Lipsa acută a specialiştilor; - Medicii fac naveta de la Oradea; - Inexistenţa unei secţii de obstetrică – ginecologie cu sală de naşteri şi dificultatea înfiinţării unei astfel de secţii;	- Deschiderea unei secţii de obstetrică – ginecologie la Spitalul Orăşenesc Aleşd; - Accesarea de fonduri europene şi guvernamentale pentru dezvoltarea sistemului sanitar din oraşul Aleşd.	- Lipsa surselor de finanţare pentru sănătate; - Resurse financiare insuficiente pentru finanţarea şi cofinanţarea proiectelor finanţate prin Fonduri Structurale;

SWOT	PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂŢI	AMENINTARI/RISCURI
	Aleşd şi câte unui cabinet medical cu medic de familie în fiecare localitate componentă; - Existenţa mai multor cabinete stomatologice; - Existenţa mai multor farmacii în oraş.			
Dezvoltare economică	- Resurse naturale bogate: ape termale, fond forestier important, ciuperci şi fructe de pădure, paşuni, materiale de construcţii; - Potenţial împortant în domeniul cultivării plantelor, creşterii animalelor, exploatării lemnului, extragerii şi exploatării materialelor de construcţii şi turismului; - Existenţa unor firme prospere în domenii ca industria prelucrătoare, servicii, transport sau construţii.	- Numărul mic de firme şi de locuri de muncă în oraş; - Numărul mare de şomeri; - Lipsa unui parc industrial; - Lipsa exploataţiilor agricole organizate, practicarea agriculturii de subzistenţă; - Lipsa asocierii; - Desfacerea cu dificultate a produselor. - Dependenţa puternică de anumiţi investitori străini care lucrează în lohn.	- Posibilitatea înregistrării şi promovării unui brand local pentru produsele tradiţionale; - Posibilitatea realizării unor investiţii în industrie alimentară în concordanţă cu specificul locului: prelucrarea tradiţională a fructelor de pădure şi a ciupercilor; - Certificarea ecologică a unor produse; - Realizarea de exploataţii mici şi medii de vaci din rase mixte sau de carne bine adaptate zonei; - Realizarea unor mici unităţi de procesare a produselor	- Scăderea puterii de cumpărare a populaţiei pe fondul crizei economice, ceea ce creşte dificultatea desfacerii produselor; - Lipsa informării şi educării locuitorilor în domeniul antreprenorial; - Resurse financiare insuficiente pentru finanţarea şi cofinanţarea proiectelor finanţate prin Fonduri Structurale; - Cunoştinţe insuficiente legate de elaborarea şi administrarea proiectelor finanţate din Fondurile Structurale.

SWOT	PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂŢI	AMENINTARI/RISCURI
			agricole: carne, lactate etc. - Accesarea de fonduri europene şi guvernamentale pentru dezvoltarea economică a oraşului Aleşd.	
Turism	- Cadru natural deosebit şi peisaje foarte frumoase; - Existenţa sitului arheologic de la Aleşd, unde pot fi văzute vestigiile Aleşdului medieval; - Castelul de vânătoare „Zichy ” din Peştiş (azi mănăstirea „Sfântul Ilie”) ; - Castelul „Bathyanyi” (azi spitalul Aleşd); - Bisericile de lemn din Peştiş: Buna Vestire” şi „Adormirea Maicii Domnului” a Mănăstirii „Sfântul Ilie”; - Biserica cu ziduri de piatră „Sfântul Dumitru” din Tinăud; - Ruinele Cetăţii Şinteu (Piatra Şoimului); - Locul fosilifer din Valea Lionii-Peştiş;	- Acces dificil la obiectivele turistice din cauza infrastructurii rutiere în stare proastă pe anumite tronsoane; - Lipsa promovării coerente a turismului în zona Aleşdului; - Lipsa unei asociaţii a proprietarilor de pensiuni turistice care să realizeze acţiuni de atragere de turişti; - Lipsa amenajărilor pentru unele atracţii turistice; - Neexploatarea potenţialului apelor termale pe care îl prezintă zona.	- Implementarea unor iniţiative de promovare intense „online” a turismului din Aleşd; - Realizarea unui Aqua Park şi a unei baze de tratament moderne termale care să atragă turiştii. - Participarea reprezentanţilor Administraţiei Locale la târguri şi evenimente de promovare turistică în ţară şi în străinătate. - Atragerea de finanţări europene nerambursabile pentru dezvoltarea şi promovarea turismului.	- Scăderea numărului de turişti; - Creşterea concurenţei în domeniul turismului în judeţul Bihor. - Lipsa resurselor financiare pentru dezvoltarea şi promovarea atracţiilor turistice din oraş; - Insuficienţa resurselor financiare pentru cofinanţarea proiectelor cu finanţare europeană.

SWOT	PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂŢI	AMENINTARI/RISCURI
	- Existenţa „Complexului Recreativ Ştrand Orăşenesc” Aleşd; - Posibilitatea desfăşurării unor activităţi de vânătoare şi pescuit sportiv; - Existenţa parcului şi zonei de agrement din Tinăud.			

Capitolul II. CONSULTAREA PUBLICĂ A COMUNIŢĂŢII

1. Procesul de consultare publică

Una dintre cele mai importante etape în programarea strategică, ce are loc pe parcursul sau chiar în urma efectuării auditului teritorial care oferă informaţiile de bază cu privire la situaţia comunităţii în cauză, este **consultarea publică**. Acest proces, prin care practic are loc consultarea locuitorilor comunităţii, are rolul de a realiza un tablou detaliat al **realităţilor vieţii în comunitate**, identificând **atitudini, aşteptări, interese şi convingeri ale locuitorilor** privind chestiunile legate de situaţia actuală şi dezvoltarea aşteptată a comunităţii lor. De asemenea, acest proces are avantajul de a asigura premisele pentru **alegerea şi prioritizarea corectă a direcţiilor de dezvoltare şi de investiţii**, în acelaşi timp **responsabilizând şi implicând direct cetăţenii** în dezvoltarea comunităţii lor, simţindu-se astfel parte a acestui proces de evoluţie.

În procesul de consultare publică a locuitorilor oraşului Aleşd s-a utilizat pentru culegerea datelor **ancheta ca metodă de cercetare calitativă, iar instrumentul folosit a fost ghidul de interviu**. În ceea ce priveşte tipul de interviu utilizat, s-a optat pentru **interviul faţă-n faţă** asimilat unei conversaţii sau unei discuţii verbale cu persoanele intervievate. Acest tip de interviu permite operatorului o mai bună coordonare a discuției, îl ajută în observarea elementelor de exprimare paraverbală şi elimină dificultăţile de comunicare cauzate de inexistența sau de caracterul precar al mijloacelor de comunicare la distanță.

Totodată, s-a optat pentru **interviul individual** sau personal, care dă o notă de originalitate şi conferă personalitate răspunsurilor date de intervievați, în timp ce în cazul unui interviu de grup subiecţii ar putea fi tentaţi să imite comportamentul altor subiecţi sau să îşi ascundă adevăratele răspunsuri, simţindu-se inhibaţi de prezenţa şi răspunsurile celorlalţi indivizi intervievaţi din grup.

În ceea ce privește **tehnica discuţiei şi orientarea acesteia**, **ghidul de interviu** pe care s-a elaborat studiul a fost de tipul **semistructurat**, rămânând la latitudinea operatorului dacă utilizează sau nu anumite întrebări şi momentul în care ele sunt adresate intervievatului, datele fiind colectate sistematic. În acest fel, intervievatorului i se oferă un anumit grad de libertate în desfăşurare, putând să decidă asupra căror subiecte / itemi să insiste şi care din acestea pot fi omise. În cazul unor astfel de interviuri semistructurate posibilitatea de comparare e redusă, iar întrebările - cheie pot fi omise sau tratate superficial.

Scopul utilizării acestei metode a fost, în primul rând, acela de a obţine informaţii cât mai complexe şi de profunzime, bazându-se pe comunicarea verbală dintre operatorul de interviu şi intervievat. Acesta este motivul principal pentru care nu s-a optat pentru metoda cantitativă de culegere a datelor şi folosirea chestionarului, al cărui dezavantaj ar fi fost tocmai omiterea subtilităţilor care de multe ori pot

fi observate nu doar din răspunsurile scrise, dar mai ales din limbajul non-verbal sau cel paraverbal şi spontaneitatea răspunsurilor.

Utilizând ghidul de interviu s-a urmărit îndeosebi obţinerea unor informaţii cu privire la percepţiile locuitorilor din Aleşd asupra problemelor cu care se confruntă oraşul lor şi, pe de altă parte, oportunităţile pe care localitatea lor le prezintă în domeniul dezvoltării socio - economice. Astfel, interviul a fost menit să culeagă date despre practicile şi experienţele, gândurile şi interpretările fiecăruia dintre cei intervievaţi, dar şi aşteptările şi speranţele lor, aceştia reprezentând gândirea comună a majorităţii locuitorilor.

Reprezentativitatea acestei metode sociologice calitative constă în **saturaţia informaţiilor**, indiferent de numărul acestora, pe măsura derulării interviurilor nemaiobţinându-se alte informaţii suplimentare care ar schimba direcţia temei urmărite în studiul de faţă. Aşadar, spre deosebire de cercetările cantitative în care se utilizează sondajele de opinie şi unde reprezentativitatea este dată de numărul respondenţilor, în studiul de faţă nu este atât de important numărul persoanelor intervievate, cât este calitatea răspunsurilor şi aşa cum s-a menţionat, ideea comună a subiecţilor.

Grupul – ţintă este format din locuitorii oraşului Aleşd care au statutul de persoane - cheie în comunitate, persoane cu o imagine mai vastă asupra vieţii în oraş sau asupra domeniului lor de activitate, lideri de opinie în comunitate, oameni respectaţi în oraş, oameni ale căror realizări au un impact accentual asupra comunităţii în ansamblu. De asemenea, un aspect important al alegerii grupului ţintă a fost gradul de disponibilitate al persoanelor pentru a participa la studiu, fiind vorba despre o participare integral voluntară, fără motivaţii exterioare imediate, singura „recompensă" fiind posibilitatea exprimării opiniei şi participării la evoluţia în bine a comunităţii din care fac parte. Prin urmare criteriile statistice uzuale (vârstă, profesie, studii, sex) au o valoare pur informativă, fără a avea un impact direct asupra rezultatelor studiului.

Ghidul de interviu utilizat este compus din 7 întrebări generice, care urmăresc, în mare parte, identificarea de către intervievaţi a două direcţii principale: pe de o parte, problemele actuale cu care se confruntă oraşul lor şi, pe de altă parte, avantajele pe care le prezintă localitatea, care au potenţialul de a fi transformate în oportunităţi de dezvoltare socio - economică.

Astfel, două întrebări din ghidul de interviu au menirea de a cere subiecţilor intervievaţi să identifice, în ordinea importanţei lor, primele 3 avantaje, respectiv primele 3 probleme ale localităţii lor. Următoarea întrebare încearcă să restrângă aria şi urmăreşte identificarea de către intervievaţi a primelor trei aspecte ale vieţii localităţii care necesită îmbunătăţiri. Această întrebare are scopul de a restrânge discuţia de la general la particular şi de a verifica continuitatea şi validitatea răspunsurilor de la întrebarea anterioară, fiind astfel şi o întrebare de control a celei precedente.

Următoarea întrebare restrânge mai mult aria răspunsurilor şi direcţia discuţiei, cerând subiecţilor să identifice primele 3 avantaje, dar şi primele 3 probleme pe patru domenii predefinite şi sugerate de către operatorul de interviu, şi anume: domeniul economic, îngrijirea sănătăţii, situaţia educaţiei şi, nu în ultimul rând, viaţa culturală.

Următoara întrebare vizează primele 3 probleme identificate de intervievaţi, în ordinea importanţei lor şi referitoare la tinerii din oraş, probleme cu care această categorie de persoane se confruntă în viaţa de zi cu zi, datorate, în special, condiţiilor sociale şi economice existente în oraşul lor.

Ultimele două întrebări sunt formulate astfel încât să pună intervievaţii în situaţia de a avea putere de decizie (în calitate de primar al oraşului) şi, în acest sens, să decidă direcţiile pentru dezvoltarea oraşului pe termen mediu (7 ani), din punct de vedere social, cultural şi economic.

Lista întrebărilor cuprinse în ghidul de interviu:
1. Care credeţi că sunt principalele 3 avantaje ale oraşului dvs.?
2. Care credeţi că sunt principalele 3 probleme ale oraşului dvs.?
3. Ce aspecte ale vieţii în oraşul dvs. credeţi că ar trebui îmbunătăţite?
4. Vă rugăm să ne spuneţi care sunt primele 3 avantaje şi primele 3 probleme în legatură cu urmatoare domenii din oraşul dvs.:

Domeniu	Avantaje	Probleme
Oportunităţile economice/ de angajare		
Îngrijirea sănătăţii		
Educaţie		
Viaţa culturală		

5. Care credeţi că sunt principalele probleme cu care se confruntă tinerii din oraşul dvs.?
6. Dacă aţi fi primar, care ar fi primele 3 lucruri pe care le-aţi face pentru dezvoltarea oraşului dvs.?
7. Cum aţi dori să fie oraşul dvs. peste 7 ani?

De asemenea, elevii în ani terminali ai Colegiului Tehnic Alexandru Roman din Aleşd au participat la un sondaj de opinie pentru a scoate în evidenţă care sunt aşteptările şi dorinţele lor, şi cum privesc ei oraşul, aceştia trebuind să menţioneze aspectele bune şi cele problematice ale oraşului, şi să ofere alternative la cele din urmă.

Lista întrebărilor cuprinse în sondajul de opinie aplicat elevilor:

1. Care sunt planurile tale dupa terminarea liceului? Incercuieste alegerea ta.
   a. să fac o facultate, în oraşul .....
   b. să fac o şcoala post-liceală sau un colegiu, în oraşul .....
   c. să mă angajajez în domeniu .....
   d. să mă implic în munca/afacerea părinţilor, care lucreaza în.....
   e. să încep o activitate pe cont propriu, adică.....

2. Ce meserie îţi doreşti să practici după terminarea şcolii?

3. După terminarea scolii doreşti să rămâi şi să lucrezi în Aleşd?
   a. Da (Dacă da, de ce vrei să rămâi în oraşul Aleşd?)
   b. Nu (Dacă nu, de ce nu vrei să rămâi in oraşul Aleşd ?)

4. Ce îţi place cel mai mult la oraşul Aleşd?

5. Ce nu îţi place la oraşul Aleşd?

6. Dacă ai fi Primarul oraşului Aleşd, care ar fi primele trei lucruri pe care le-ai face pentru ca oraşul să fie mai atractiv?

7. Cum ţi-ai dori să fie oraşul Aleşd peste 7 ani?

2. Observaţii şi concluzii în urma consultării publice în oraşul Aleşd

Demersul de consultare publică din oraşul Aleşd a constat pe de o parte în realizarea de interviuri cu persoanele cheie din comunitate, iar pe de altă parte în aplicarea de chestionare elevilor din clasele terminale din liceul din localitate.

2.1. Interviurile cu persoanele cheie din comunitate

Aceste interviuri au urmărit pe de o parte, identificarea principalelor avantaje şi oportunităţi pentru o viitoare dezvoltare economică, socială, culturală, dar şi în domeniile sănătăţii, al educaţiei şi turismului din Aleşd, şi pe de altă parte a principalelor probleme cu care se confruntă locuitorii oraşului.

Făcând o generalizare cu privire la grupul ţintă al studiului, conform criteriilor statistice uzuale (vârstă, sex, studii) acesta a fost reprezentat în mare parte de persoane de genul masculin, cu o vârstă cuprinsă între 45 şi 65 de ani, şi cu studii superioare. Astfel, 71% din populaţia intervievată aparţinea genului masculin şi 29% celui feminin. Dintre acestea, 57% aveau vârsta cuprinsă între 45 şi 65 de ani, iar 43% se încadrau în categoria de vârstă 25 - 44 ani. În ceea ce priveşte ultima şcoală absolvită, toate persoanele intervievate aveau studii superioare, majoritatea dintre ele au absolvit o facultate, iar restul au urmat o formă de învăţământ aparţinând studiilor postuniversitare.

La întrebarea adresată de către operatorul de interviu cu scopul identificării **principalelor avantaje pe care oraşul le prezintă şi care ar putea fi valorificate în sensul creşterii şi dezvoltării socio - economice** au fost identificate de către respondenți un număr variat de avantaje, respectiv 13 avantaje distincte. Astfel, cele mai des întâlnite răspunsuri referitoare la avantajele oraşului au fost: **amplasarea oraşului**, în apropierea graniţei cu Ungaria şi a municipiilor Oradea şi Cluj - Napoca (17% dintre răspunsuri), urmată de **infrastuctura transporturilor**, adică cea rutieră (E 60) şi feroviară şi de avantajul faptului că este o **comunitate mică**, ceea ce face ca **oraşul** să fie unul **liniştit** (15% dintre răspunsuri pentru fiecare), apoi de **existenţa resurselor naturale** (apă termală, păduri, piatră), **potenţialul turistic** (câte 9% dintre răspunsuri pentru fiecare) şi de **infrastructura edilitară** (şcoli, spitale, servicii funcţionale), **importanţa oraşului pentru zonele învecinate** şi de **potenţialul economic**: agricol şi industrial (cu câte 7% dintre răspunsuri). În plus, printre răspunsurile date de un număr mai mic de persoane, s-au numărat **şomajul scăzut**, comparativ cu alte localităţi, **riscul redus de inundaţii,** datorat aşezării geografice şi **buna colaborare între instituţii şi populaţia tânără** care există la nivelul oraşului.

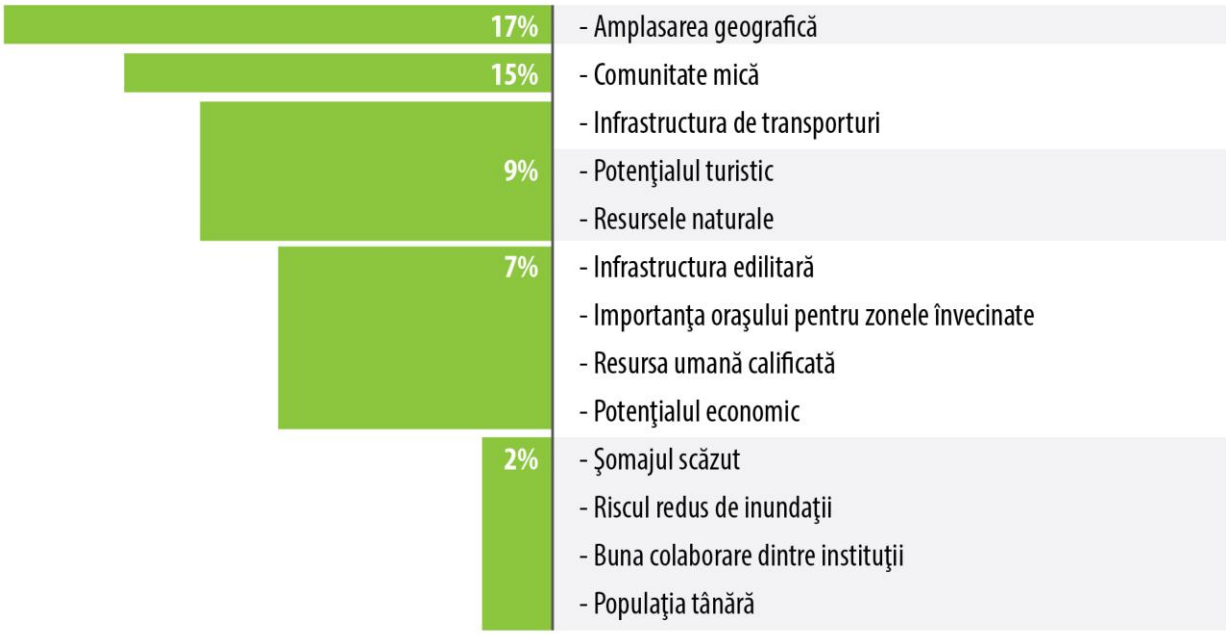

Principalele probleme identificate au fost dintre cele mai diverse, însă cu toate acestea, cele mai importante şi mai grave, cu care se confruntă oraşul lor, sunt **lipsa centurii ocolitoare** (19% dintre răspunsuri), **lipsa investitorilor şi a locurilor de muncă** (12% dintre răspunsuri) şi **lipsa sistemului**

centralizat de încălzire (4 răspunsuri). Acestea sunt urmate de probleme precum **dependenţa de investitorii străini**, **lipsa forţei de muncă specializată**, **inexistenţa unei strategii de dezvoltare în domeniul culturii şi turismului**, **traficul aglomerat şi îngreunat** de maşinile de mare tonaj care traversează oraşul, **lipsa gazului metan** şi **starea precară în care se află Casa de Cultură**. Într-o proporție mai mică au mai fost identificate şi alte lipsuri ale oraşului: **slaba dezvoltare economică**, **declinul agriculturii** (neexploatarea terenurilor), **lipsa exploatării apelor termale**, **slaba dezvoltare a antreprenoriatului local** şi **starea precară a infrastructurii**.

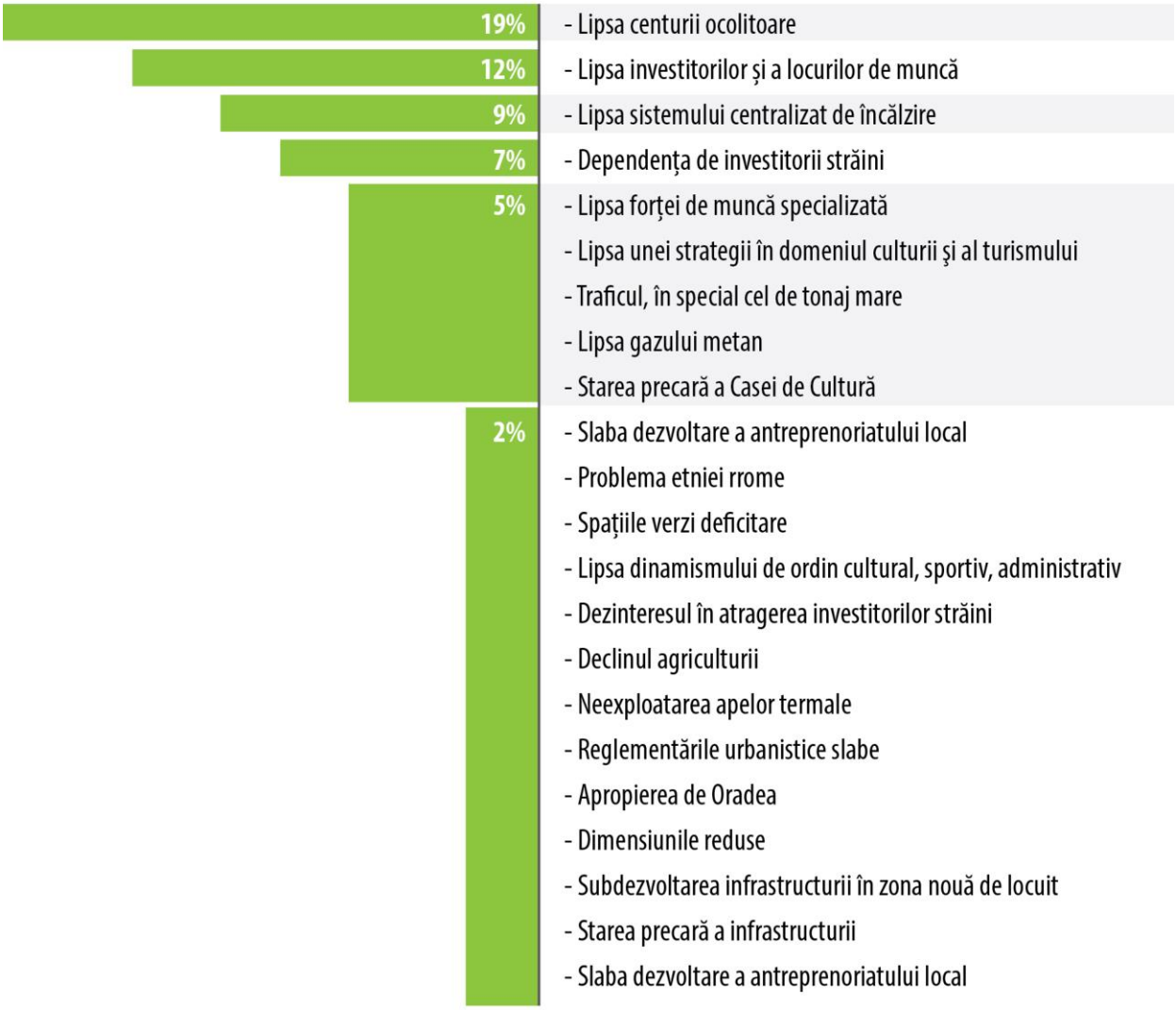

În ceea ce priveşte **aspectele vieţii ce necesită îmbunătăţire**, cele mai multe răspunsuri primite (26% dintre răspunsuri) au făcut referire la faptul că este **necesară o îmbunătăţire şi o completare cât mai rapidă a infrastructurii rutiere** (realizarea unei şosele ocolitoare) şi de eforturi în sensul atragerii investitorilor străini (16% dintre răspunsuri). În plus, **alte aspecte menţionate au fost cele referitoare la realizarea sistemului de încălzire centralizat şi a reţelei de gaz metan**, **reabilitarea Casei de Cultură**, dar şi **amenajarea unui parc industrial**, **găsirea unor alternative pentru societăţile comerciale** care au cele

mai mari cifre de afaceri şi care asigură cele mai multe locuri de muncă pentru locuitorii oraşului, deoarece în condiţiile în care aceasta s-ar reloca economia oraşului ar fi afectată.

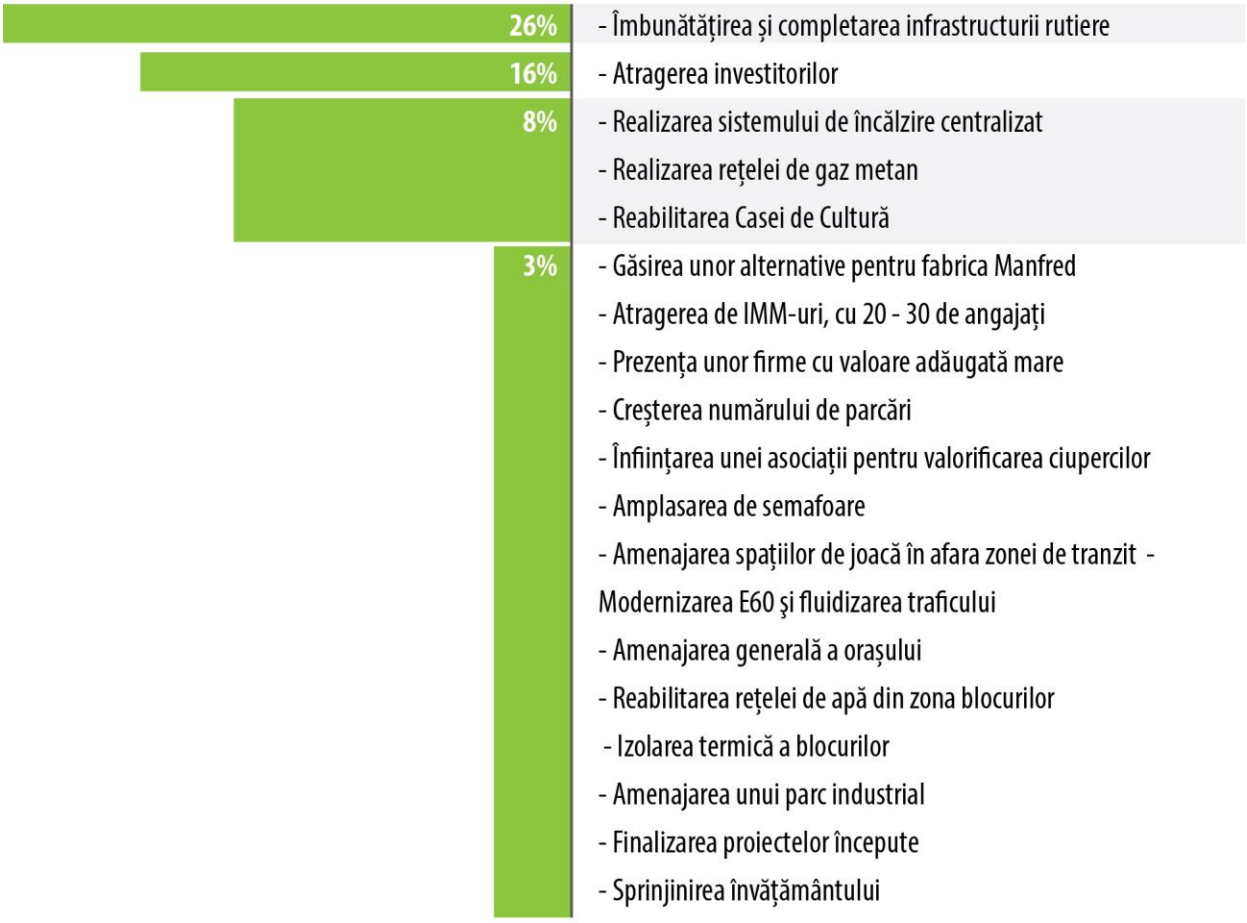

În urma rezultatelor obţinute privind principalele probleme, respectiv aspectele ce trebuie îmbunătăţite în oraşul Aleşd, putem trage concluzia că cea mai gravă problemă a acestui oraş, subliniată de majoritatea locuitorilor intervievaţi este lipsa centurii ocolitoare, urmată de lipsa investitorilor şi a locurilor de muncă. Pe de altă parte, cele mai importante avantaje ale oraşului Aleşd, cum au fost menţionate de către subiecţii intervievaţi, sunt: amplasarea geografică, infrastructura de transporturi şi faptul că există o comunitate locală mică, care face ca oraşul să fie liniştit.

Aşadar, pe baza celor spuse mai sus, considerăm că rezolvarea problemelor principale, şi nu numai, identificate de către cei 14 intervievaţi, în special starea precară a infrastructurii şi lipsa fondurilor pentru investiţii, ar aduce un plus oraşului şi ar transforma avantajele pe care aceasta le prezintă în oportunităţi de dezvoltare economică. În acest mod, exploatarea şi dezvoltarea potenţialului agricol şi industrial, dar şi atragerea unui număr mai mare de turişti în zonă, ar duce la o cerere mai mare de forţă de muncă în domeniul alimentar, dar şi al turismului şi agroturismului şi la o creștere a numărului locurilor de muncă, rezolvându-se astfel încă una din problemele majore identificate. În acest sens, rezolvând o problemă şi punând accent pe avantajele oraşului, vor fi soluționate alte probleme.

Referitor la cele **4 capitole sugerate** şi indicate de către operatorul de interviu - **dezvoltarea economică**, **sănătatea**, **educaţia şi viaţa culturală**, se observă anumite oportunităţi respectiv probleme stringente, identificate de mai mulţi persoane intervievate.

Astfel, legat de **oportunităţile economice / de angajare** în oraşul Aleşd, **principalele avantaje** pe care le prezintă această localitate sunt **potenţialul de dezvoltare economică** şi **prezenţa în oraş a investitorilor străini**, urmate **potenţialul turistic** pe care zona oraşului Aleşd o posedă.

Pe de altă parte, **problemele majore** ale acestui oraş, în domeniul dezvoltării economice sunt: în principal, **numărul redus al locurilor de muncă** şi **dependenţa de investitorii străini**, dar şi faptul că este o **zonă slab dezvoltată**, din cauza **lipsei investitorilor**.

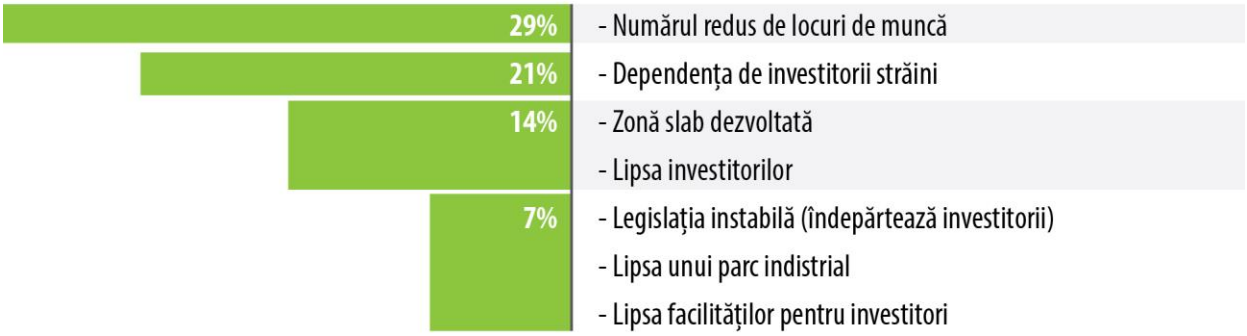

Corelând principalele avantaje identificate de respondeți în ceea ce privește posibilitatea de dezvoltare economică a oraşului Aleşd (potenţialul de dezvoltare economică, dar şi cel turistic, şi prezenţa investitorilor străini) cu principalele probleme menționate (numărul redus al locurilor de muncă, dependenţa de puţinii investitori străini, dar, în acelaşi timp şi lipsa mai multor investitori) putem remarca faptul că în urma atragerii investitorilor în zonă şi a dezvoltării oraşului din punct de vedere industrial, avantajele oraşului ar fi valorificate, obținându-se totodată noi locuri de muncă, fapt care ar rezolva una din problemele de ordin socio - economic pe care le are de înfruntat oraşul.

În domeniul **sănătăţii** în oraşul Aleşd se evidenţiază ca **avantaje**: **existenţa unui spital** care asigură serviicile de sănătate chiar şi pentru locuitorii zonelor învecinate, **a dispensarelor sau cadrelor medicale specializate**, **aparatura medicală bună** achiziţionată din fonduri europene, dar şi faptul că în Aleşd **vin medici de la Oradea**.

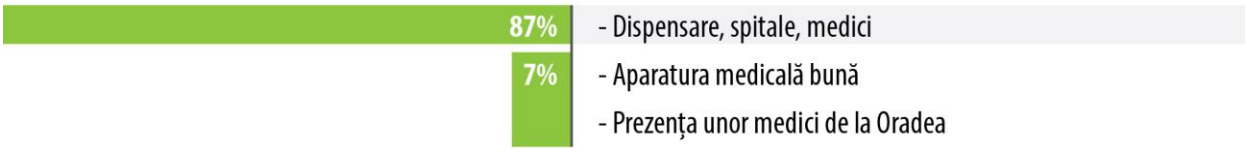

În schimb, cu toate avantajele din domeniul sănătăţii oraşului Aleşd, principalele probleme sau lipsuri identificate sunt cele care fac referire la faptul că **secţia de obstetrică şi ginecologie a spitalului nu este fezabilă**, dar şi **lipsa acută a specialiştilor**. Având în vedere problemele identificate de locuitorii oraşului Aleşd în domeniul sănătăţii, putem afirma că acestea sunt problemele cu care se confruntă majoritatea spitalelor din oraşele mai mici ale ţării, totuşi, avantaje precum aparatură medicală bună sau faptul că starea bună a spitalului obţinută în urma renovării, nu se regăsesc în multe oraşe mici din România, ceea ce reprezintă un plus pentru oraşul Aleşd.

La capitolul **educaţie**, în oraşul Aleşd **există grădiniţe, şcolii şi licee** care dispun de o **populaţie şcolară mare** şi de **cadre didactice foarte bine pregătite**. Pe lângă aceste avantaje principale, se observă şi **condiţiile bune în care studiază elevii**, **infrastructura educaţională din Aleşd fiind una corespunzătoare** şi potrivită pentru asigurarea unui mediu corespunzător pentru educarea copiilor.

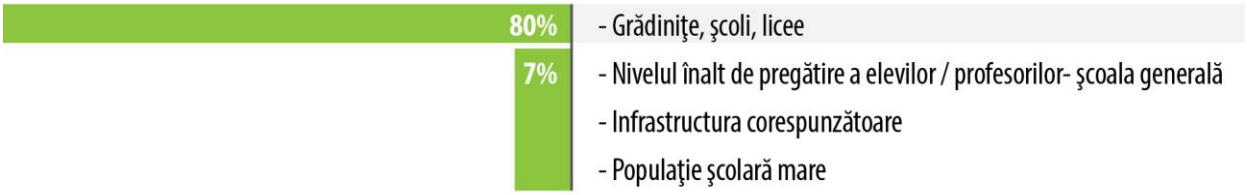

Problemele din domeniul educaţiei în oraşul Aleşd sunt: **insuficienţa resursei umane** şi **lipsa resurselor materiale** cu care se confruntă şcolile, dar şi **practicarea învăţământului simultan la sate**, **neimplicarea părinţilor** şi faptul că **domeniul educaţiei nu reprezintă o prioritate la nivel local**.

În ciuda avantajelor pe care le prezintă oraşul, din punct de vedere educațional, problemele identificate în acest domeniu pot duce, pe termen lung, la deteriorarea nivelului de educație (deființarea grădinițelor şi a şcolilor). La fel de descurajatoare poate fi şi scăderea numărului elevilor şi lipsa fondurilor, ce pot duce la săderea numărului de cadre didactice.

Viaţa culturală din oraşul Aleşd este conturată de **evenimentele cultural - artistice** care se organizează la nivel local şi de **existenţa unui ansamblu de dansuri**, **a ansamblului folcloric al şcolii**, **a unui teatru de păpuş**i şi **a unui Club al Copiilor** care asigură oprtunităţi multiple de petrecere a timpului liber şi de punere în valoare a talentelor copiilor din Aleşd. În plus, în viaţa culturală se remarcă şi **oraganizarea zilelor „Octavian Goga”**, dar şi faptul că **tinerii pot participa la schimburi de experienţe**.

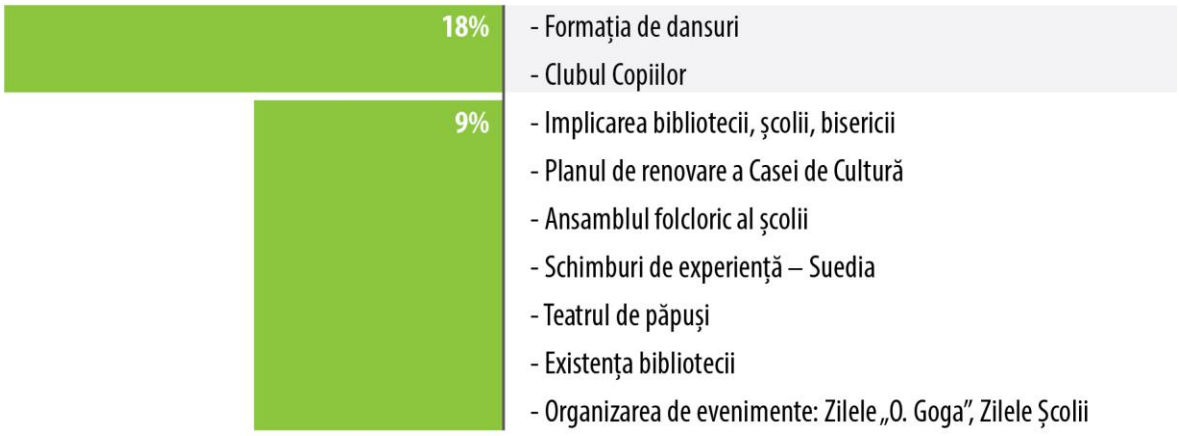

Cele mai mari **probleme** identificate în domeniul **vieţii culturale** din oraşul Aleşd sun: **lipsa unui număr mai mare al activităţilor culturale**, **starea precară în care se află Casa de Cultură**, dar şi **lipsa finanţării** pentru desfăşurarea unor astfel de evenimente sau pentru ansamblurile din localitate.

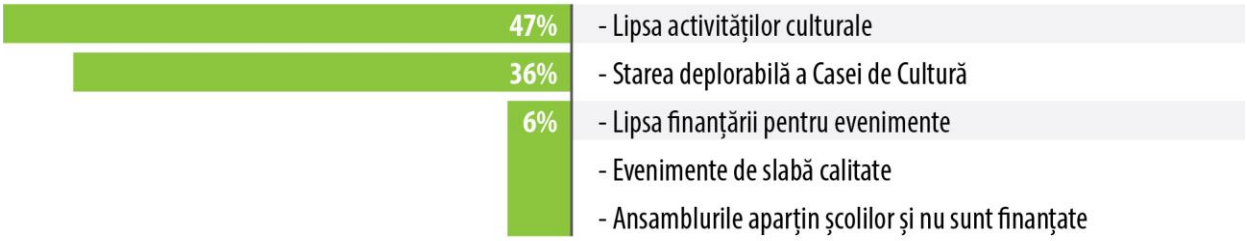

Principalele probleme cu care se confruntă tinerii din oraşul Aleşd sunt: **lipsa locurilor de agrement** şi **lipsa locurilor de muncă**, **lipsa disciplinei şi a culturii muncii** sau **lipsa vieţii culturale şi sportive**. De asemenea, **lipsa sprijinului parental** sau **diferenţele sociale** sunt probeme identificate de persoanele intervievate.

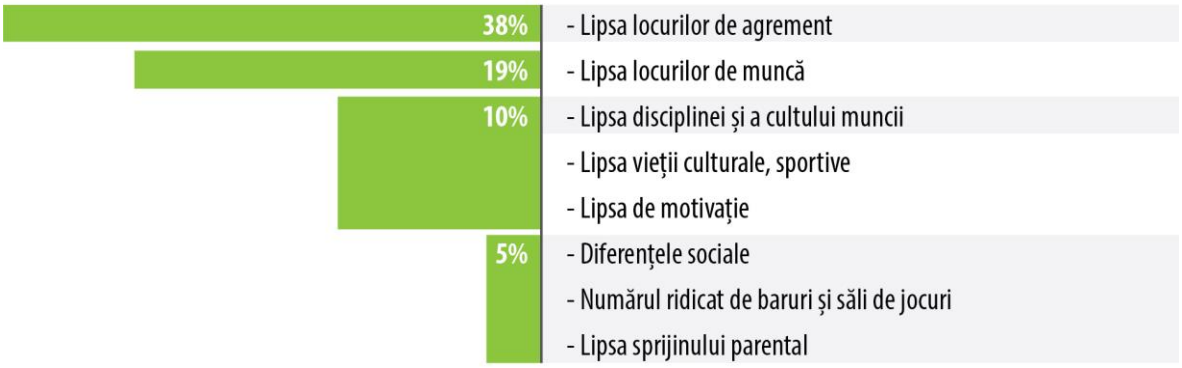

Majoritatea locuitorilor oraşului, puşi în **ipostaza de a beneficia de o putere de decizie**, au menţionat că ar face demersuri pentru **atragerea investitorilor în oraş**, **amenajarea unui parc industrial** şi **extinderea infrastructurii rutiere**, în principal, **construirea unei şosea de centură**. În plus, alte aspecte menţionate au fost legate **reabilitarea Casei de Cultură**, **organizarea unor consultări publice** şi **dezvoltareea unor spaţii culturale şi de agrement**.

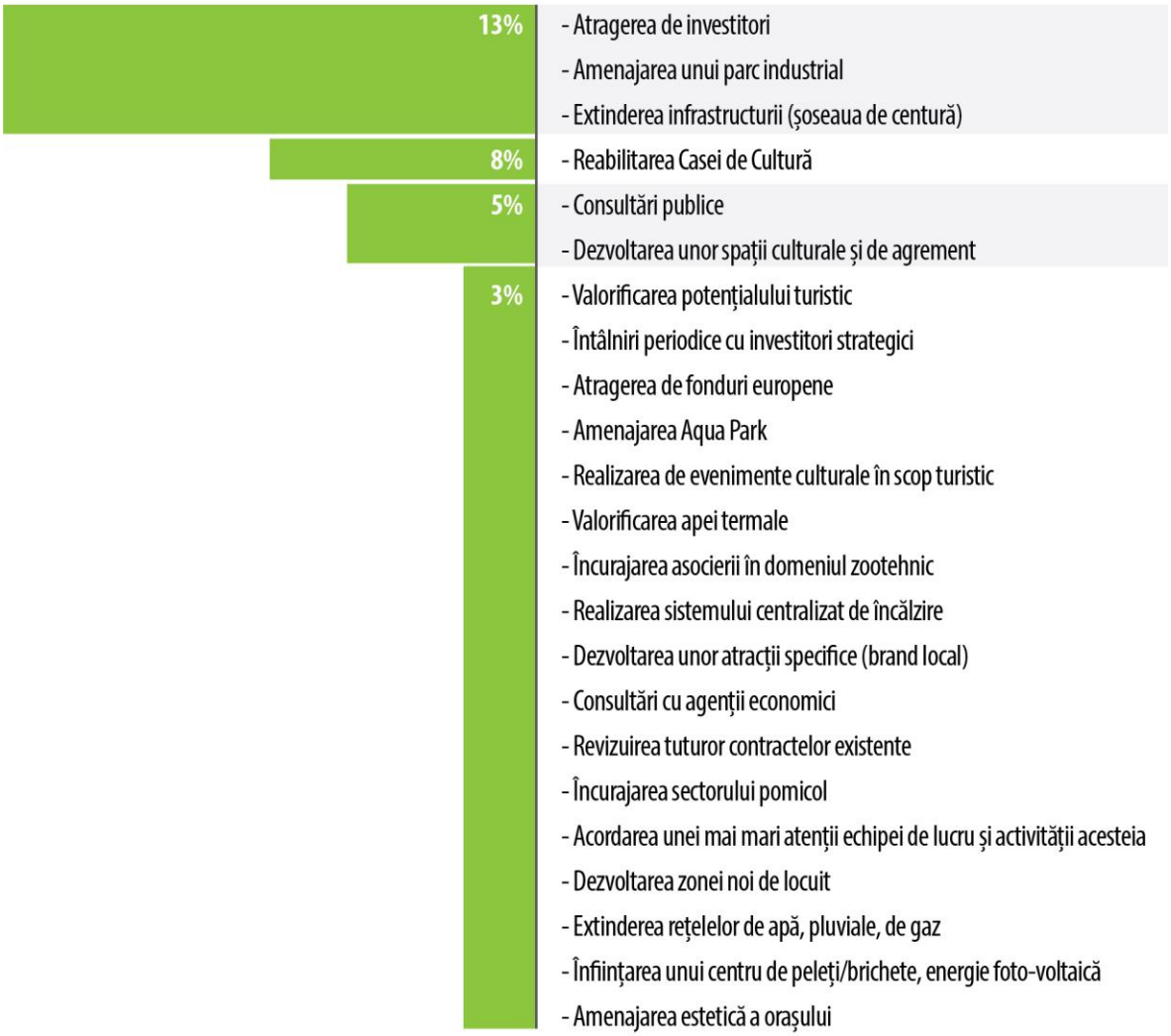

Printre răspunsurile date la întrebările care descriu **viziunea locuitorilor din Aleşd pe termen mediu**, respectiv 7 ani, se regăsesc preocupările lor legate de **dezvoltarea infrastructurii** şi a menţinerii acesteia într-o stare bună, **creşterea nivelului de trai**, **a numărului locuitorilor** şi **a spiritului civic**. De asemenea, alte aspecte menţionate au fost cele referitoare la un **grad mai ridicat de curăţenie** şi un **număr mai mare al spaţiilor verzi**, **înfiinţarea unui Aqua Park** sau având un **parc industrial** şi fiind **dezvoltat din punct de vedere turistic**.

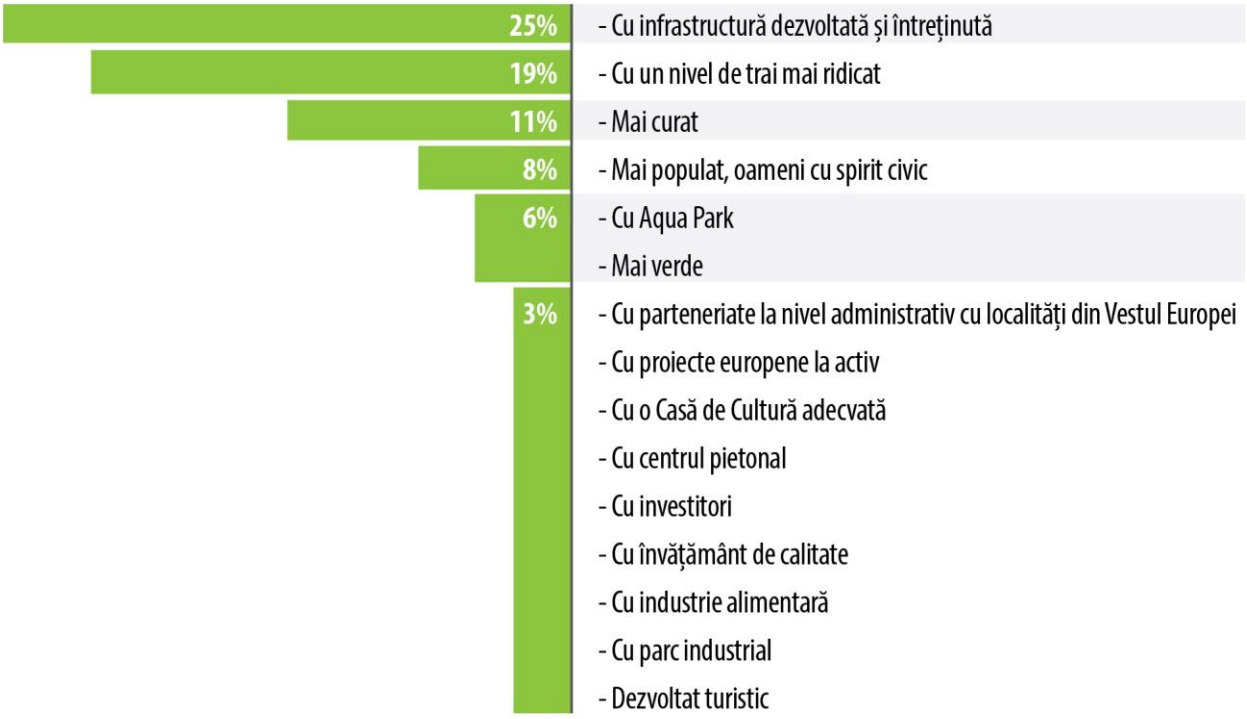

2.2. Chestionarele aplicate elevilor de liceu

Pe lângă interviurile realizate cu persoanele cheie din oraş, în perioada mai – iunie 2013 s-au aplicat un număr de 55 de chestionare în clasele terminale ale **Colegiului Tehnic Alexandru Roman din oraş** în scopul stabilirii viziunii pe care o au tinerii despre atuurile şi problemele oraşului, dar şi despre oportunităţile de dezvoltare existente în Aleşd. Tinerii chestionaţi aveau vârsta de 17 sau 18 ani şi locuiau în principal în localităţile componente ale UAT Aleşd, însă o parte dintre aceştia locuiau în localităţile învecinate oraşului.

Referitor la **planurile pe care le au elevii din Aleşd după ce vor termina liceul** reiese faptul că **majoritatea** (86% dintre elevi) **vor să urmeze o facultate:** 58% dintre elevi **în Oradea**, iar 18% în **Cluj – Napoca**, în timp ce doar 24% şi-au exprimat **dorinţa de a se angaja în oraş** în domeniul agriculturii, al tâmplăriei, contabilităţii sau financiar - bancar, nici unul dintre cei chestionaţi nedorind să urmeze o şcoală postliceală.

Planurile de viitor ale tinerilor din Aleşd includ **dorinţa sau necesitatea de a pleca din oraş**, majoritatea (respectiv 73% dintre tineri) fiind hotărâţi să plece din oraş **din cauza slabei dezvoltări economice**, a **posibilităţilor limitate în ceea ce priveşte angajarea** (număr scăzut al locurilor de muncă şi salarii mici) **sau de petrecere a timpului liber**, sau pur şi simplu **pentru că vor să urmeze o facultate**, iar Aleşdul nu le oferă multe oportunităţi în general.

Pe de altă parte, printre **motivele invocate de cei care vor să rămână în Aleşd** se numără faptul că **le place oraşul** deoarece **nu este aglomerat** sau că **părinţii lor deţin o afacere**, ceea ce le oferă un **nivel de trai bun şi oportunităţi pe viitor**, mai mult, aceştia indică şi faptul că **nu vor să facă naveta** sau că aici poţi duce o **viaţă liniştită**.

Lucrurile pe care tinerii le apreciază la oraşul lor sunt în principal legate de **oprtunităţile multiple de petrecere a timpului liber** (parcuri, ştranduri, cafenele) sau **de cumpărături** (magazinele Penny Market, Profi). În plus, unii tinerii menţionează că în oraş există doar **aspecte pozitive** sau că apreciază **infrastructura educaţională bună**, **buna organizare**, **frumuseţea oraşului** sau **amplasarea lui pe Crişul Repede**.

În ceea ce priveşte **dezavantajele oraşului**, o parte dintre cei chestionaţi au răspuns că sunt **locuri puţine de petrecere a timpului libe**r, că **lipsesc oprtunităţile economice şi curăţenia**. În plus, alte aspecte negative identificate au fost: **aglomeraţia**, **poluarea**, **dimensiunile reduse**, **lipsa locurilor de muncă** sau **practicarea cerşetoriei**.

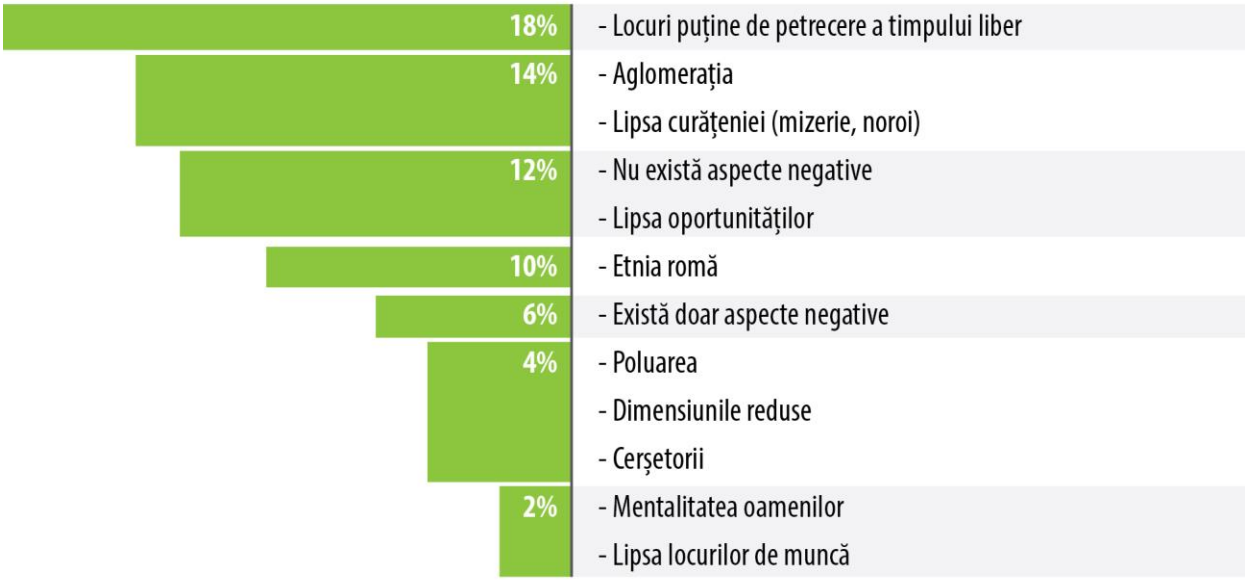

Printre **pricipalele lucruri care ar trebui îmbunătăţite în Aleşd** sunt specificate: **reamenajarea spaţiilor verzi**, **amenajarea instituţiilor de cultură**, **construirea unor spaţii de agrement** şi **a unor centre comerciale**.

În priviţa **modului în care tinerii văd oraşul peste 7 ani** se remarcă faptul că cele mai multe răspunsuri se referă la un **oraş mai curat**, **amenajat**, **renovat**, **dezvoltat**, sau un **oraş mai mare**, cu **centre comerciale** şi cu **mai multe locuri de muncă**.

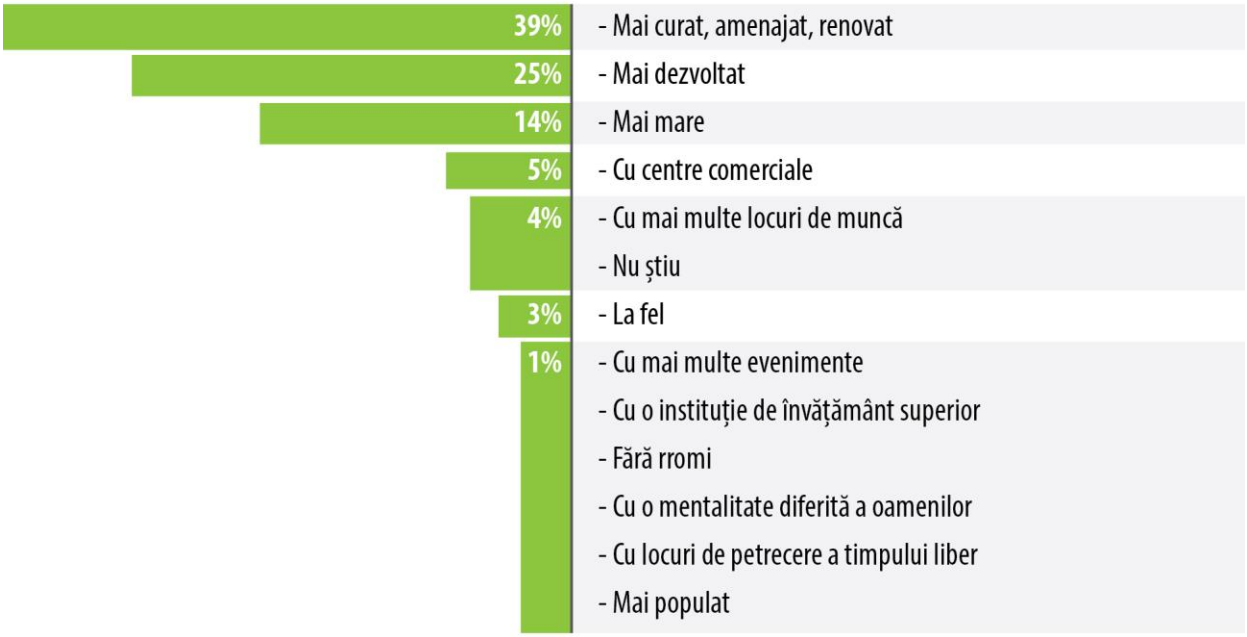

În concluzie, rezultatele obţinute în urma interviurilor realizate, scot în evidență faptul că rezolvarea unor probleme importante cu care se confruntă în prezent oraşul (dezvoltarea industriei, a agriculturii şi a turismului local şi specializarea tinerilor în aceste domeniu, precum construirea unui drum ocolitor), pot contribui la valorificarea potenţialului oraşului. Potențialul se referă la amplasarea zonală, valorificarea resurselor naturale şi a obiectivelor turistice deja existente, prin atragerea unui număr mai

mare de turişti şi a unor investitori sau fonduri financiare, cu scopul de a dezvolta oraşul, nu doar din punct de vedere economic, ci şi socio - cultural şi educaţional.

Transformarea acestor avantaje enumerate în oportunităţi ar conduce la rezolvarea altor probleme majore ale oraşului (crearea de locuri de muncă pentru tinerii locuitori, aceştia fiind astfel motivaţi să nu părăsească oraşul şi să-şi întemeieze familii acolo), ceea ce ar însemna o cerere mai mare de creşe, grădiniţe, şcoli, dispensare amenajate, crescând nivelul educaţional şi al sănătăţii oraşului. Diversificând preocupările tinerilor, prin crearea de noi locuri de petrecere a timpului liber, prin asigurarea a noi locuri de muncă, prin interacțiunea cu turiștii, dar și cu investitori din alte zone ale țării sau chiar din străinătate, problemele de ordin social ar putea fi ameliorate, lucru care ar crea condițiile unei vieți, calitativ, mai bune.

În urma analizei problemelor oraşului Aleşd, recomandarea constă în rezolvarea problemelor majore ale localității. Odată rezolvate, acestea stimulează valorificarea avantajelor existente, lucru care duce la soluționarea problemelor de importanță medie și redusă. Rezolvarea problemelor menționate în analiză creează premisele unei dezvoltări socio - economice în oraşul Aleşd.

Capitolul III. PLANIFICAREA DEZVOLTĂRII STRATEGICE A ORAŞULUI

1. Viziune

În următorii 7 ani oraşul Aleşd va deveni un oraş modern şi echilibrat, dezvoltat prin valorificarea resurselor şi potenţialului local: industrie – energie geo-termală – turism – agricultură, oferind locuitorilor săi o motivaţie puternică pentru a rămâne în oraş, a întemeia familii şi a investi în oportunităţile locale. În acelaşi timp, oraşul Aleşd va continua să atragă locuitorii din zonele apropiate pentru a studia, a se stabili şi a investi aici, devenind un exemplu de urmat în ceea ce priveşte dezvoltarea durabilă pentru comunităţile din zonă.

2. Obiective

2.1. Obiective generale

În urma realizării auditului teritorial al oraşului Aleşd, a consultărilor publice întreprinse şi a concluziilor analizei SWOT, considerăm că, în următorii şapte ani, corespunzători programării financiare europene 2014 – 2020, autorităţile publice locale şi partenerii lor trebuie să îşi canalizeze energia şi resursele pentru atingerea următoarelor obiective generale:

1. Îmbunătăţirea accesului populaţiei la servicii socio-culturale moderne şi adaptate nevoilor locale. – componenta SOCIETATE
2. Valorificarea potenţialului economic al oraşului prin susţinerea dezvoltării sustenabile a iniţiativei locale şi atragerea de noi investiţii şi investitori. – componenta ECONOMIE
3. Îmbunătăţirea calităţii vieţii locuitorilor oraşului prin dezvoltarea infrastructurii publice eficiente şi prin creşterea calităţii mediului înconjurător. – componenta HABITAT.

2.2. Obiective strategice

Pentru a atinge obiectivele generale, autorităţile publice locale şi partenerii lor vor urmări urmatoarele obiective sectoriale:

- **Componenta SOCIETATE**

  1.1.Sprijinirea dezvoltării armonioase a societăţii aleşdene prin adoptarea de măsuri adaptate specificului local;

1.2. Creşterea calităţii vieţii pentru toţi locuitorii oraşului şi sprijinirea categoriilor defavorizate sau cu risc de excluziune;

1.3. Apropierea autorităţilor publice locale faţă de cetăţeni.

- **Componenta ECONOMIE**

2.1. Dezvoltarea economică durabilă a oraşului prin valorificarea resurselor şi potenţialului local: industrie – energie geo-termală – turism – agricultură;

2.2. Stimularea iniţiativelor economice private pentru dezvoltarea economică sustenabilă a oraşului.

- **Componenta HABITAT**

3.1. Dezvoltarea infrastructurii oraşului şi rezolvarea disfuncţionalităţilor actuale;

3.2. Îmbunătăţirea imaginii arhitectonice a oraşului;

3.3. Sprijinirea conservării naturii în oraş.

3. Matricea domeniilor cheie de intervenţie

În continuare, prezentăm pentru fiecare componentă şi obiectiv strategic tabloul domeniilor cheie de intervenţie, acestea cuprinzând elementele esenţiale pentru dezvoltarea echilibrată a comunităţii:

Componenta	Obiectiv strategic	Domeniu cheie de intervenţie
Societate	**1.1.Sprijinirea dezvoltării armonioase a societăţii aleşdene prin adoptarea de măsuri adaptate specificului local**	1.1.1. Facilitarea educaţiei generaţiilor tinere prin investiţii şi programe inovative
		1.1.2. Creşterea sentimentului de apartenenţă la comunitate şi a coeziunii sociale la nivelul oraşului Aleşd
		1.1.3. Revitalizarea vieţii culturale din oraş
	1.2. Creşterea calităţii vieţii pentru toţi locuitorii oraşului şi sprijinirea categoriilor defavorizate sau cu risc de excluziune	1.2.1. Stimularea vieţii active independente a locuitorilor oraşului
		1.2.2. Sprijinirea vârstnicilor din oraş în contextul îmbătrânirii tot mai accentuate a populaţiei
		1.2.3. Derularea unor programe pentru persoanele vulnerabile şi cu risc de excluziune socială
		1.2.4. Îmbunătăţirea serviciilor publice oferite locuitorilor din Aleşd
	1.3. Apropierea autorităţilor publice locale faţă de cetăţeni	1.3.1. Modernizarea infrastructurii autorităţii publice locale pentru a răspunde nevoilor actuale;
		1.3.2. Creşterea capacităţii de management, de atragere de finanţări şi de administrare a autorităţilor publice locale;
		1.3.3. Îmbunătăţirea comunicării între autoritatea publică locală şi cetăţeni.
Economie	**2.1. Dezvoltarea economică durabilă a oraşului prin valorificarea resurselor şi potenţialului local: industrie – energie geo-termală – turism - agricultură**	2.1.1. Valorificarea potenţialului industrial al oraşului
		2.1.2. Valorificarea potenţialului geo-termal al oraşului
		2.1.3. Valorificarea potenţialului turistic al oraşului

Componenta	Obiectiv strategic	Domeniu cheie de intervenţie
		2.1.4. Valorificarea potenţialului agricol şi zootehnic al oraşului
	2.2. Stimularea iniţiativelor economice private pentru dezvoltarea economică sustenabilă a oraşului	2.2.1. Îmbunătăţirea infrastructurii de sprijin pentru afaceri la nivelul oraşului
		2.2.2. Stimularea iniţiativelor de dezvoltare economică a oraşului
Habitat	**3.1. Dezvoltarea infrastructurii oraşului şi rezolvarea disfuncţionalităţilor actuale**	3.1.1. Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii rutiere
		3.1.2. Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii agricole
		3.1.3. Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu utilităţi a oraşului
		3.1.4. Menţinerea în stare bună a apelor curgătoare din oraş
	3.2. Îmbunătăţirea imaginii arhitectonice a oraşului	3.2.1. Definirea unei strategii urbanistice unitare
		3.2.2. Re-amenajarea în mod atrăgător a oraşului
		3.2.3. Amenajarea unor locuri de agrement
	3.3. Sprijinirea conservării naturii în oraş	3.4.1. Implicarea populaţiei în efortul de conservare a naturii
		3.4.2. Implicarea mai intensă a autorităţilor publice în efortul de conservare a naturii

3.1. Componenta SOCIETATE

Obiectiv strategic	Domeniu cheie de intervenţie	Proiect
1.1.Sprijinirea dezvoltării armonioase a societăţii aleşdene prin adoptarea de măsuri adaptate specificului local	**1.1.1. Facilitarea educaţiei generaţiilor tinere prin investiţii şi programe inovative**	- Implementarea unui program de modernizare a şcolilor din UAT Aleşd; - Implementarea unei strategii de comunicare a școlilor cu părinții la nivelul întregii localități, în care să se implice și Consiliul Local care să aibă ca obiectv schimbarea mentalității în beneficial creșterii nivelului de educație al tinerilor; - Dotarea Colegiului Tehnic cu tehnologie modernă; - Construcţia unui corp nou de clădire pentru Liceul Teoretic „C. Şerban” Aleşd.
	1.1.2. Creşterea sentimentului de apartenenţă la comunitate şi a coeziunii sociale la nivelul oraşului Aleşd	- Realizarea unei campanii „Iubim Aleşdul” în scopul de a consolida identitatea și conștiința apartenenței la comunitatea Aleşdului a rezidenților și a celor plecați din localitate; - Crearea unei AGORE „pieţe publice” în centrul orașului în care oamenii să se întâlnească pentru a creşte sentimentul de apartenenţă la comunitate;
	1.1.3. Revitalizarea vieţii culturale din oraş	- Realizarea unei strategii culturale pentru orașul Aleşd; - Proiect de reabilitare a Casei de Cultură din localitatea Aleşd și transformarea acesteia într-un centru cultural multifuncțional; - Dezvoltarea unei strategii culturale de către Casa de Cultură (parteneriate cu alte instituții de cultură); - Atragerea unor programe culturale de înaltă ținută în localitate (teatru,

Obiectiv strategic	Domeniu cheie de intervenţie	Proiect
		concerte de muzică clasică, etc); - Reevaluarea echipei manageriale în domeniul culturii și dezvolarea acesteia pe baze de performanță;
1.2. Creşterea calităţii vieţii pentru toţi locuitorii oraşului şi sprijinirea categoriilor defavorizate sau cu risc de excluziune	**1.2.1. Stimularea vieţii active independente a locuitorilor oraşului**	- Desfăşurarea unor programe de calificare sau recalificare a locuitorilor pentru adaptarea la condiţiile pieţei; - Desfăşurarea unor campanii de informare şi consiliere a locuitorilor oraşului pentru desfăşurarea de activităţi economice independente.
	1.2.2. Sprijinirea vârstnicilor din oraş în contextul îmbătrânirii tot mai accentuate a populaţiei	- Realizarea unui centru de asistenţă socială permanetă de tipul azil pentru vârstnici; - Dezvoltarea unor programe pentru creşterea calităţii vieţii vârstnicilor din localitate prin organizarea de excursii ieftine (subvenţionate sau sponsorizate) la distanţe mici şi medii.
	1.2.3. Derularea unor programe pentru persoanele vulnerabile şi cu risc de excluziune socială	- Dezvoltarea unei strategii de integrare pe termen mediu și lung a populației rrome; - Derularea unor programe pentru persoanele care suferă de diferite dependenţe;
	1.2.4. Îmbunătăţirea serviciilor publice oferite locuitorilor din Aleşd	- Deschiderea unei secții de maternitate (sală de naștere) în cadrul Spitalului Orășenesc Aleşd; - Realizarea unei strategii pentru atragerea de specialişti în domeniul medical la Spitalul Orășenesc Aleşd; - Implementarea unui program de supraveghere video în oraşul Aleşd;

Obiectiv strategic	Domeniu cheie de intervenţie	Proiect
		- Oferirea de servicii de transport public local în oraşul Aleşd.
1.3. Apropierea autorităţilor publice locale faţă de cetăţeni	**1.3.1. Modernizarea infrastructurii autorităţii publice locale pentru a răspunde nevoilor actuale**	- Finalizarea sediului nou al Primăriei şi Consiliului Local; - Dotarea primăriei cu echipamente şi tehnică de calcul moderne care să permită realizarea activităţii personalului în condiţii optime.
	1.3.2. Creşterea capacităţii de management, de atragere de finanţări şi de administrare a autorităţilor publice locale	- Participarea personalului autorităţilor publice locale la cursuri de specializare şi perfecţionare; - Participarea personalului autorităţilor publice locale la schimburi de experienţă cu administraţii locale din ţările occidentare.
	1.3.3. Îmbunătăţirea comunicării între autoritatea publică locală şi cetăţeni	- Realizarea unei platforme informatice de tip e-administraţie, în scopul accesului facil al populaţiei la servicii administraţiei locale (portal E-Aleşd); - Realizarea unei strategii de comunicare şi relaţii publice a autorităţii publice locale cu cetăţenii; - Dezvoltarea unui program de întâlniri ale administraţiei publice (primar şi consilieri locali) cu comunitatea, în localitatea de reşedinţă, dar şi în cele 2 sate aparţinătoare.

3.2. Componenta ECONOMIE

Obiectiv strategic	Domeniu cheie de intervenţie	Proiect
2.1. Dezvoltarea economică durabilă a oraşului prin valorificarea resurselor şi potenţialului local: industrie – energie geo-termală – turism - agricultură	**2.1.1. Valorificarea potenţialului industrial al oraşului**	- Înfiinţarea unui parc industrial care să valorifice materiile prime disponibile în zonă; - Derularea unui program de atragerea de investitori în oraşul Aleşd;
	2.1.2. Valorificarea potenţialului geo-termal al oraşului	- Elaborarea unui studiu de specialitate privind calităţile curative, temperatura şi cantitatea apelor subterane de pe teritoriul UAT Aleşd. - Înfiinţarea unui Aqua Park modern în Aleşd pe un amplasament nou şi adecvat ca suprafaţă (între Aleşd şi Tinăud), eventual în parteneriat public- privat; - Modernizarea și dezvoltarea ştradului local pentru a crește standardul serviciilor și implicit numărul utilizatorilor. (eventual în parteneriat public privat); - Înfiinţarea unei baze de tratament care să utilizeze apa termală; - Iniţierea unui proiect de utilizare a apei termale pentru încălzirea locuinţelor sau a serelor de legume.
	2.1.3. Valorificarea potenţialului turistic al oraşului	- Reabilitarea Cetăţii Piatra Şoimului; - Transformarea oraşului Aleşd într-un „hub” pentru turismul activ în zona carstică din Bihor şi Defileul Crişului Repede; - Promovarea turismului cultural: Cetatea Şoimului, Castelul şi Schitul din Poiana Florilor, Biserica de lemn din Peştiş, Biserica Gotică din Tileagd,

Obiectiv strategic	Domeniu cheie de intervenţie	Proiect
		evenimente culturale etc.
	2.1.4. Valorificarea potenţialului agricol şi zootehnic al oraşului	- Derularea unui program de valorificare a potențialului agricol și zootehnic al localității; - Atragerea unui investitor strategic în industria alimentară (valorificarea produselor locale); - Încurajarea asocierii în agricultură; - Încurajarea înființării unor depozite de legume şi fructe care să faciliteze accesul micilor producători la comerţul modern şi la pieţele mari de desfacere. - Elaborarea de studii şi cercetări în agricultură, industrie alimentară, pescuit şi acvacultură.
2.2. Stimularea iniţiativelor economice private pentru dezvoltarea economică sustenabilă a oraşului	**2.2.1. Îmbunătăţirea infrastructurii de sprijin pentru afaceri la nivelul oraşului**	- Crearea la nivelul Primăriei a unui centru de asistenţă și consultanţă pentru întreprinzătorii agricoli, industriali și în servicii, împreună cu un operator/consultant extern, în vederea asigurării consultanței pentru dezvoltarea afacerilor; - Dezvoltarea unui program de stimulare şi sprijinire a antreprenoriatului (în special pentru tineri) pentru înfiinţarea şi dezvoltarea de IMM-uri. - Realizarea unui forum economic anual la nivelul orașului Aleşd care să dezvolte în timp și un mic târg de produse și servicii, având drept obiectiv stimularea investițiilor și a schimburilor economice cu operatorii economici locali și regionali;

Obiectiv strategic	Domeniu cheie de intervenţie	Proiect
	2.2.2. Stimularea iniţiativelor de dezvoltare economică a oraşului	- Realizarea unei analize/studiu privind serviciile deficitare la nivelul localității și comunicarea către populație a domeniilor de oportunitate; - Realizarea de către Primăria Aleşd a unui panou de informare comunitară, dinamic și luminat cu privire la chestiunile de dezvoltare ale localității și comunicarea prin intermediul acestora a tuturor oportunităților de la nivelul orașului Aleşd; - Derularea unui program de stimulare a întreprinderilor mici și mijlocii prin programe de pregătire continuă în management și marketing și prin identificarea de stimulente la nivelul Consiliuliul Local;

3.3. Componenta HABITAT

Obiectiv strategic	Domenii cheie de intervenţie	Proiect
3.1. Dezvoltarea infrastructurii oraşului şi rezolvarea disfuncţionalităţilor actuale	**3.1.1. Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii rutiere**	- Realizarea centurii ocolitoare a oraşului Aleşd; - Program de reabilitare și modernizare a infrastructurii rutiere locale (..se vor specifică care anume); - Înfiinţarea unor drumuri de interes turistic către Aqua Park; - Reabilitarea drumurilor de interes turistic către Cetatea Piatra Şoimului şi zonele de agrement; - Realizarea de piste de biciclete în interiorul oraşului Aleşd.
	3.1.2. Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii agricole	- Reabilitarea şi modernizarea drumurilor agricole şi forestiere şi extinderea lor acolo unde se impune; - Realizarea de lucrări de îmbunătăţiri funciare pe păşunile şi pădurile din domeniul public.
	3.1.3. Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu utilităţi a oraşului	- Realizarea unei strategii energetice pentru UAT Aleşd; - Clarificarea oportunității introducerii gazelor naturale în localitate sau găsirea unei alternative viabile (solar, peleti); - Reabilitarea şi extinderea reţelei de canalizare din oraş.
	3.1.4. Menţinerea în stare bună a apelor curgătoare din oraş	- Amenajarea/reabilitarea cursului de apă care străbate orașul și transforarea acestuia intr-un spațiu de promenadă și relaxare; - Realizarea de diguri de protecţie pe cursul Crişului Repede şi a

		afluenţilor săi, acolo unde se impune;
3.2. Îmbunătăţirea imaginii arhitectonice a oraşului	**3.2.1. Definirea unei strategii urbanistice unitare**	- Revizuirea PUG-ului și adoptarea unui regulament de urbanism care să reglementeze construcțiile în oraș la nivelul unui urbanism occidental; - Realizarea unei strategii de dezvoltare imobiliară, reglementată prin PUG, și sprijinirea de către Consiliul Local cu infrastructura necesară;
	3.2.2. Re-amenajarea în mod atrăgător a oraşului	- Dezvoltarea unei strategii de branding a Orașului Aleşd (propuneri: Orașul Trandafirilor, Orașul Salcâmilor sau al magnoliilor); - Realizarea unui program de cosmetizare și toaletare a orașului și a satelor aparținătoare (mici amenajări, flori, mobilier urban etc) în conformitate cu strategia de branding aleasă; - Dezvoltarea unui program de reabilitare, renovare și izolare termică a blocurilor de locuit; - Identificarea unei soluţii pentru demolarea garajelor insalubre şi inestetice din jurul blocurilor.
	3.2.3. Amenajarea unor locuri de agrement	- Dezvoltarea unei baze sportive multifuncționale (eventual în PPP) care să dispună de o sală de sport acoperita, complex de fitness, bazin de inot, etc. - Reabilitarea şi extinderea arenei sportive existente; - Amenjarea unor locuri de camping şi petrecere a timpului liber pe Valea Morii şi Valea de Şinteu.
3.3. Sprijinirea conservării	**3.4.1. Implicarea populaţiei în**	- Derularea unui program de educaţie ecologică la nivelul localităţii;

naturii în oraş	**efortul de conservare a naturii**	- Derularea campaniei „Let's do it, Romania – Let's do it, Aleşd"
	3.4.2. Implicarea mai intensă a autorităţilor publice în efortul de conservare a naturii	- Adoptarea în Consiliul Local a unui act normativ pentru localitate care să reglementeze și să reducă aspectele legate de poluare, sub egida „Orasul Aleşd – primul oraș verde din Romania"; - Implementarea unui proiect de eficientizare energetică pentru sectorul public; - Dezvoltarea unei strategii integrate de protecție a mediului în orașul Aleşd (apa, sol, aer)

4. Planul de acţiune

4.1. Componenta SOCIETATE

Obiectiv strategic 1.1.Sprijinirea dezvoltării armonioase a societăţii aleşdene prin adoptarea de măsuri adaptate specificului local

- **Domeniu cheie de intervenţie 1.1.1. Facilitarea educaţiei generaţiilor tinere prin investiţii şi programe inovative**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Implementarea unui program de modernizare a şcolilor din UAT Aleşd;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare, întocmirea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 3. Realizarea lucrărilor de modernizare a şcolilor din Aleşd.	Ministerul Educaţiei/ Fonduri proprii/ Fonduri nerambursabile/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd / Şcolile din Aleşd	Sept. 2016
Implementarea unei strategii de comunicare a școlilor cu părinții la nivelul întregii localități, în care să se implice și Consiliul Local, care să aibă ca obiectv schimbarea mentalității în beneficiul creșterii nivelului de	1. Identificarea cadrelor didactice interesate să participe la un astfel de program şi realizarea unui studiu de impact; 2. Identificarea şi contactarea unor instituţii sau asociaţii de succes în organizarea de programe	Ministerul Educaţiei/ Fonduri proprii / Fonduri nerambursabile/ sponsorizări/	UAT Aleşd, Inspectoratul Şcolar Judeţean Bihor, Şcolile din Aleşd, ONG	Sept. 2015

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
educație al tinerilor;	de acest tip; 3. Identificarea responsabilului cu proiectul şi realizarea unui plan de management al proiectului; 4. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 5. Implementarea proiectului.	finanţări specifice / alte fonduri	partener	
Dotarea Colegiului Tehnic cu tehnologie modernă;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unei surse de finanţare, întocmirea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 3. Derularea procedurilor de achiziţii publice şi dotarea Colegiului Tehnic cu tehnologie modernă.	Ministerul Educaţiei/ Fonduri proprii/ Fonduri nerambursabile/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd, Inspectoratul Şcolar Judeţean Bihor, Colegiul Tehnic,	Sept. 2015
Construcţia unui corp nou de clădire pentru Liceul Teoretic „C. Şerban” Aleşd	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unei surse de finanţare, întocmirea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 3. Realizarea lucrărilor de construcţie.	Ministerul Educaţiei/ Fonduri proprii/ Fd. neramb./ sponsorizări/ finanţări specifice/alte fd.	UAT Aleşd, Inspectoratul Şcolar Judeţean Bihor, Liceul Teoretic „C. Şerban” Aleşd,	Sept. 2019

- **Domeniu cheie de intervenţie 1.1.2. Creşterea sentimentului de apartenenţă la comunitate şi a coeziunii sociale la nivelul oraşului Aleşd**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie/Parteneri	Data estimativă de finalizare
Realizarea unei campanii „Iubim Aleşdul" în scopul de a consolida identitatea și conștiința apartenenței la comunitatea Aleşdului a rezidenților și a celor plecați din localitate;	1. Identificarea unui consultant sau a unui ONG în domeniul comunicării strategice, coeziunii sociale sau relaţiilor publice care să asiste reprezentanţii UAT Aleşd; 2. Conceperea campaniei „Iubim Aleşdul!" 3. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 4. Implementarea campaniei.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd, ONG partener	Iunie 2015
Crearea unei AGORE „pieţe publice" în centrul orașului în care oamenii să se întâlnească pentru a creşte sentimentul de apartenenţă la comunitate;	1. Identificarea unui consultant sau a unui ONG în în domeniul comunicării strategice, coeziunii sociale sau relaţiilor publice care să asiste reprezentanţii UAT Aleşd; 2. Identificarea unei locaţii şi unei soluţii arhitectonice; 3. Întocmirea studiului de fezabilitate; 4. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 5. Conceperea unei campanii pentru a încuraja	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd, partener extern	Sept. 2016

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie/Parteneri	Data estimativă de finalizare
	cetăţenii să se implice activ în comunitate; 6. Implementarea proiectului.			

- **Domeniu cheie de intervenţie 1.1.3. Revitalizarea vieţii culturale din oraş**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie/Parteneri	Data estimativă de finalizare
Realizarea unei strategii culturale pentru oraşul Aleşd;	1. Încheierea unui parteneriat cu un consultant sau ONG; 2. Conceperea unei strategii culturale pentru oraşul Aleşd; 3. Identificarea unei persoane motivate şi active din cadrul UAT Aleşd care să se implice în animarea vieţii culturale a oraşului; 4. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 5. Implementarea strategiei.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd, partener extern, Unitaţile de învăţământ şi cele culturale din Aleşd	Sept. 2016
Proiect de reabilitare a Casei de Cultură din localitatea Aleşd și transformarea acesteia într-un centru cultural multifuncțional;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare şi	Fonduri europene/ Fonduri proprii/	UAT Aleşd	Febr. 2018

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie/Parteneri	Data estimativă de finalizare
	întocmirea cererii de finanţare; 3. Reabilitarea Casei de Cultură şi transformarea acesteia întru centru cultural multifuncţional; 4. Identificarea unor persoane motivate şi cu viziune capabile să atragă finanţări şi sponsorizări şi să organizeze activităţile culturale.	sponsorizări/ finanţări specifice/alte fonduri		
Dezvoltarea unei strategii culturale de către Casa de Cultură (parteneriate cu alte instituții de cultură);	1. Identificarea instituţiilor culturale cu care se pot încheia parteneriate; 2. Încheierea de parteneriate şi atragerea de evenimente culturale; 3. Desfăşurarea de evenimente culturale în parteneriat.	Nu este cazul	UAT Aleşd	Iunie 2018 Activitate permanentă
Atragerea unor programe culturale de înaltă ținută în localitate (teatru, concerte de muzică clasică, etc);	1. Realizarea unui studiu de impact şi unui plan de activităţi; 2. Identificarea şi atragerea unor programe culturale în oraşul Aleşd; 3. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 4. Implementarea proiectului.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd, ADCA	Decembrie 2018 Activitate permanentă

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie/Parteneri	Data estimativă de finalizare
Reevaluarea echipei manageriale în domeniul culturii și dezvolarea acesteia pe baze de performanță;	1. Realizarea unui plan de evaluare a echipei manageriale în domeniul culturii; 2. Atragerea unor persoane motivate, active şi cu viziune în domeniul cultural în echipa managerială; 3. Realizarea unui plan de specializare şi perfecţionare a personalului şi de schimburi de experienţă; 4. Identificarea unor furnizori de cursuri şi parteneri pentru schimburile de experienţă conform necesarului; 5. Participarea personalului la cursurile şi schimburile de experienţă identificate.	Fonduri guvernamentale / Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice	UAT Aleşd	Dec. 2015

Obiectiv strategic 1.2. Creşterea calităţii vieţii pentru toţi locuitorii oraşului şi sprijinirea categoriilor defavorizate sau cu risc de excluziune

- **Domeniu cheie de intervenţie 1.2.1. Stimularea vieţii active independente a locuitorilor oraşului**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Desfăşurarea unor programe de calificare sau recalificare a locuitorilor pentru adaptarea la condiţiile pieţei;	1. Identificarea unor parteneri pentru desfăşuarea unor programe de calificare/ recalificare; 2. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 3. Implementarea programelor de calificare/ recalificare.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/alte fonduri	UAT Aleşd, parteneri externi	Dec. 2020 – activitate permanentă
Desfăşurarea unor campanii de informare şi consiliere a locuitorilor oraşului pentru desfăşurarea de activităţi economice independente.	1. Identificarea unei societăţi specializate de consultanţă; 2. Conceperea unei campanii de informare şi consiliere a locuitorilor oraşului pentru desfăşurarea de activităţi economice independente; 3. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 4. Derularea campaniei.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/alte fonduri	UAT Aleşd, partener extern	Dec. 2016

- **Domeniu cheie de intervenţie 1.2.2. Sprijinirea vârstnicilor din oraş în contextul îmbătrânirii tot mai accentuate a populaţiei**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Realizarea unui centru de asistenţă socială permanentă de tipul azil pentru vârstnici;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 3. Întocmirea documentaţiei tehnice necesare; 4. Derularea lucrărilor de construcţie, amenajări şi dotarea centrului.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd	Dec. 2018
Dezvoltarea unor programe pentru creşterea calităţii vieţii vârstnicilor din localitate prin organizarea de excursii ieftine (subvenţionate sau sponsorizate) la distanţe mici şi medii.	1. Supunerea programelor pentru creşterea calităţii vieţii vârstnicilor din localitate dezbaterii şi aprobării Consiliului Local; 2. Identificarea de surse alternative de finanţare; 3. Implementarea programului.	Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice	UAT Aleşd	Dec. 2015

- **Domeniu cheie de intervenţie 1.2.3. Derularea unor programe pentru persoanele vulnerabile şi cu risc de excluziune socială**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Dezvoltarea unei strategii - program de integrare pe termen mediu și lung a populației rrome;	1. Identificarea unor parteneri (asociaţii, ONG-uri) pentru derularea programelor; 2. Conceperea strategiei şi identificarea unor surse de finanţare; 3. Derularea strategiei.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd, parteneri externi	Iunie 2018
Derularea unor programe pentru persoanele care suferă de diferite dependenţe.	1. Identificarea unor parteneri (asociaţii, ONG-uri, medici) pentru derularea programelor; 2. Conceperea programelor şi identificarea unor surse de finanţare; 3. Derularea programelor.	Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd, parteneri externi	Iunie 2018

- **Domeniu cheie de intervenţie 1.2.4. Îmbunătăţirea serviciilor publice oferite locuitorilor din Aleşd**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Deschiderea unei secții de maternitate (sală de naștere) în cadrul Spitalului Orășenesc Aleşd;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate. 2. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 3. Întocmirea documentaţiei tehnice necesare; 4. Derularea lucrărilor de amenajări şi dotarea secţiei de maternitate.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd	Dec. 2018
Realizarea unei strategii pentru atragerea de specialişti în domeniul medical la Spitalul Orășenesc Aleşd;	1. Identificarea unor parteneri (asociaţii, ONG-uri, medici) pentru conceperea strategiei; 2. Conceperea strategiei şi identificarea unor surse de finanţare; 3. Derularea strategiei.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd	Iunie 2018
Implementarea unui program de supraveghere video în oraşul Aleşd;	1. Identificarea unor parteneri (asociaţii, ONG-uri) pentru derularea programului; 2. Conceperea programului şi identificarea unor surse de finanţare; 3. Derularea programului.	Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/alte fonduri	UAT Aleşd	Septembrie 2018

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Oferirea de servicii de transport public local în oraşul Aleşd.	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unei surse de finanţare publică sau în parteneriat public privat pentru programul de transport în comun din oraş; 3. Implementarea programului.	Fonduri proprii/ Fonduri private/ finanţări specifice/alte fonduri	UAT Aleşd	Noiembrie 2018

Obiectiv strategic 1.3. Apropierea autorităţilor publice locale faţă de cetăţeni

- **Domeniu cheie de intervenţie 1.3.1. Modernizarea infrastructurii autorităţii publice locale pentru a răspunde nevoilor actuale**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Finalizarea lucrărilor pentru sediul nou al Primariei şi Consiliului Local	1. Identificarea surselor de finanţare disponibile; 2. Bugetarea sumelor necesare 3. Finalizarea lucrărilor de contrucţiei şi amenajare a noului sediu al Primăriei şi Consiliului Local.	Fonduri nerambursabile/ Fonduri proprii/ finanţări specifice	UAT Aleşd	Dec. 2015
Dotarea primăriei cu echipamente şi tehnică de calcul moderne care să	1. Întocmirea unui necesar de echipamente şi tehnică de calcul moderne pentru dotarea	Fonduri europene/	UAT Aleşd	Oct. 2016

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
permită realizarea activităţii personalului în condiţii optime.	primăriei Aleşd; 2. Desfăşurarea procedurilor de achiziţie publică; 3. Dotarea primăriei cu echipamentele şi tehnica de calcul achiziţionate.	Fonduri proprii/ finanţări specifice/ alte fonduri		

- **Domeniu cheie de intervenţie 1.3.2. Creşterea capacităţii de management, de atragere de finanţări şi de administrare a autorităţilor publice locale**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Participarea personalului autorităţilor publice locale la cursuri de specializare şi perfecţionare;	1. Realizarea unui plan de specializare şi perfecţionare a personalului; 2. Identificarea unor furnizori de cursuri conform necesarului; 3. Participarea personalului la cursurile identificate.	Fonduri guvernamentale /Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice	UAT Aleşd	Dec. 2020 – activitate recurentă
Participarea personalului autorităţilor publice locale la schimburi de experienţă cu administrații locale din țările occidentale.	1. Identificarea unor parteneri, autorităţi publice locale din ţară şi străinătate; 2. Încheierea de parteneriate cu aceştia; 3. Participarea la schimburi de experienţă.	Fonduri europene/ Fonduri guvernamentale /Fd. proprii/ fin. specifice	UAT Aleşd	Dec. 2020

Domeniu cheie de intervenţie 1.3.3. Îmbunătăţirea comunicării între autoritatea publică locală şi cetăţeni

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Realizarea unei platforme informatice de tip e-administraţie, în scopul accesului facil al populaţiei la servicii administraţiei locale (portal E-Aleşd);	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea sursei de finanţare, întocmirea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare 3. Conceperea efectivă, producerea şi darea in funcţiune a platformei informatice.	Fonduri europene/ Fonduri guvernamentale /Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/	UAT Aleşd	Dec. 2018
Realizarea unei strategii de comunicare şi relaţii publice a autorităţii publice locale cu cetăţenii;	1. Identificarea unei societăţi de consultanţă pe probleme de comunicare strategică. 2. Realizarea unei strategii moderne şi actualizate de comunicare împreună cu aceasta. 3. Implementarea strategiei, refacerea şi actualizarea tuturor metodelor de comunicare cu cetăţenii.	Fonduri proprii/ finanţări specifice/ sponsorizări/ alte fonduri	UAT Aleşd	Dec. 2014
Dezvoltarea unui program de întâlniri ale administraţiei publice (primar şi consilieri locali) cu comunitatea, în localitatea de reşedinţă, dar şi în cele 2 sate aparţinătoare.	1. Identificarea unor persoane responsabile cu proiectul de comunicare cu aleşdenii; 2. Conceperea agendei de lucru şi stabilirea unui program concret de întâlniri; 3. Derularea întâlnirilor cu cetăţenii pentru informarea permanentă a acestora despre starea	Fonduri proprii/ sponsorizări	UAT Aleşd,	Iunie 2014 Activitate permanentă

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
	oraşului şi diverse evenimente de peste an, invitarea lor la aceste evenimente, sau comunicarea unor oportunităţi economice de investiţii sau angajare care apar la nivelul oraşului Aleşd.			

4.2. Componenta ECONOMIE

Obiectiv strategic 2.1. Dezvoltarea economică durabilă a oraşului prin valorificarea resurselor şi potenţialului local: industrie – energie geo-termală – turism - agricultură

- **Domeniu cheie de intervenţie 2.1.1. Valorificarea potenţialului industrial al oraşului**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Înfiinţarea unui parc industrial care să valorifice materiile prime disponibile în zonă;	1. Contractarea unei consultanţe de specialitate în vederea gestionării demersurilor necesare acestei proceduri; 2. Identificarea unei locaţii potrivite; 3. Clasarea zonei ca „parc industrial” în documentaţiile urbanistice ale oraşului; 4. Efectuarea demersurilor necesare pentru	Buget local	Consultant / UAT Aleşd	Martie 2015

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
	racordarea locaţiei la utilităţi;			
Derularea unui program de atragerea de investitori în oraşul Aleşd;	1. Identificarea unei societăţi specializate de consultanţă; 2. Identificarea persoanelor responsabile la nivel local cu atragerea investitorilor; 3. Conceperea programului de atragere a investitorilor în oraşul Aleşd ; 4. Derularea activităţilor specifice de lobby şi atragere de investitori în mod activ.	Surse proprii şi fonduri atrase	UAT Aleşd, ADCA	Dec. 2016, Activitate permanentă

- **Domeniu cheie de intervenţie 2.1.2. Valorificarea potenţialului geo-termal al oraşului**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Elaborarea unui studiu de specialitate privind calităţile curative, temperatura şi cantitatea apelor subterane de pe teritoriul UAT Aleşd;	1. Contractarea unei consultanţe de specialitate în vederea gestionării demersurilor necesare acestei proceduri; 2. Elaborarea efectivă a studiului privind apele subterane de pe teritoriul oraşului Aleşd; 3. Realizarea unui studiu de pre-fezabilitate cu	Buget local /Alocări Guvernamentale / Fonduri nerambursabile/ Alte finanţări	Consultant / UAT Aleşd	Sept. 2017

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
	privire la pozibilităţile de valorificare a acestor ape si la proiectele posibil a se implementa; 4. Supunerea proiectelor la dezbatere publică şi stabilirea priorităţilor; 5. Identificarea de surse de finanţare specifice şi implementarea proiectelor de valorificare alese.			
Înfiinţarea unui Aqua Park modern în Aleşd pe un amplasament nou şi adecvat ca suprafaţă (între Aleşd şi Tinăud), eventual în parteneriat public- privat;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate/Analiza de necesitate şi oportunitate; 2. Promovarea proiectului spre finanţare din sursă publică sau în parteneriat public - privat. 3. Implementarea proiectului.	Foduri europene/ Finanţare privată	UAT Aleşd	Ianuarie 2018
Modernizarea și dezvoltarea ştradului local pentru a creşte standardul serviciilor și implicit numărul utilizatorilor. (eventual în parteneriat public privat);	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 3. Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea ştrandului local;	Fonduri proprii/ Fonduri europene/ Finanţare private	UAT Aleşd	Mai 2018
Înfiinţarea unei baze de tratament care să utilizeze apa termală;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare;	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/	UAT Aleşd	Dec. 2019

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
	3. Întocmirea documentaţiei tehnice necesare; 4. Derularea lucrărilor de construcţie, amenajări şi dotarea bazei de tratament.	finanţări specifice/ alte fonduri		
Iniţierea unui proiect de utilizare a apei termale pentru încălzirea locuinţelor sau a serelor de legume.	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Promovarea proiectului spre finanţare din sursă publică sau în parteneriat public - privat. 3. Implementarea proiectului.	Foduri europene/ Finanţare privată	UAT Aleşd,	Dec. 2019

- **Domeniu cheie de intervenţie 2.1.3. Valorificarea potenţialului turistic al oraşului**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Reabilitarea Cetăţii „Piatra Şoimului”;	1. Realizarea uniui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 3. Reabilitarea Cetăţii „Piatra Şoimului”;	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/alte fonduri	UAT Aleşd	Febr. 2018

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Transformarea oraşului Aleşd într-un „hub" pentru turismul activ în zona carstică din Bihor şi Defileul Crişului Repede;	1. Identificarea unui consultant specializat în branding şi organizare de evenimente; 2. Crearea unei strategii de promovare unitară ca atracţie turistică a zonei carstice din Bihor şi Defileul Crişului Repede, cu punct major de interes oraşul Aleşd; 3. Organizarea de trasee turistice orientate spre turismul activ şi promovarea lor în toate mediile de interes turistic; 4. Implementarea activităţilor propuse în strategia de promovare.	Fonduri Guvernamentale (Ministerul Turismului)/ Programul Operaţional Regional/ Bugetul Consiliului Judeţean/ Buget Local/ Sponsorizări	UAT Aleşd, consultant extern, ONG-uri partenere	Iunie 2015 Activitate permanentă
Promovarea turismului cultural: Cetatea Şoimului, Castelul şi Schitul din Poiana Florilor, Biserica de lemn din Peştiş, Biserica Gotică din Tileagd, evenimente culturale etc.	1. Contactarea unei firme specializate care să dezvolte un concept şi un plan de promovare; 2. Identificarea şi crearea strategiei de promovare a turismului cultural; 3. Desfăşurarea evenimentelor pentru promovarea turismului cultural din zonă.	Finanţări europene / Surse proprii / Sponsorizări/ Alte finanţări	UAT Aleşd, ONG partener	Aprilie 2015 Activitate permanentă

Domeniu cheie de intervenţie 2.1.4. Valorificarea potenţialului agricol şi zootehnic al oraşului

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Derularea unui program de valorificare a potențialului agricol și zootehnic al localității;	1. Identificarea unui consultant sau a unui ONG care să asiste reprezentanţii UAT Aleşd; 2. Conceperea programului de valorificare a potențialului agricol și zootehnic al localității; 3. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmire a cererii de finanţare; 4. Derularea programului.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/alte fonduri	UAT Aleşd, partener extern	Iunie 2016
Atragerea unui investitor strategic în industria alimentară pentru valorificarea produselor locale;	1. Adoptarea unei HCL care să reglementeze un set de facilităţi pentru investitorii strategici; 2. Crearea unei mape de prezentare care să promoveze facilităţile şi elementele de avantaj competitiv pentru realizarea unei astfel de investiţii; 3. Promovarea oportunităţii în mediile private de afaceri la nivel judeţean sau naţional.	Bugetul local/surse proprii/alte surse	UAT Aleşd	Decembrie 2015 Activitate permanentă
Încurajarea asocierii în agricultură;	1. Identificarea unei firme de consultanţă specializată în probleme de dezvoltare, asociere, punere pe piaţă de produse etc.;	Surse proprii / Sponsorizari/	UAT Aleşd / partener extern	Decembrie 2015

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
	2. Stabilirea unui program de asistenţă şi consultanţă pentru iniţiativele de asociere ale locuitorilor oraşului la care să participe potenţiali beneficiari, consultanţi şi reprezentanţi ai Primăriei şi ai Consiliului Local Aleşd.	Alte fonduri		
Încurajarea înfiinţării unor depozite de legume şi fructe care să faciliteze accesul micilor producători la comerţul modern şi la pieţele mari de desfacere.	1. Înfiinţarea de către Consiliul Local a unei societăţi comerciale – SRL – care va gestiona colectarea, depozitarea comercializarea şi ulterior prelucrarea fructelor şi legumelor din zonă; 2. Angajarea permanentă a cel puţin unei persoane care să fie responsabilă de această activitate; 3. Construcţia unor depozite de legume şi fructe Sau 1. Întocmirea unui studiu de fezabilitate; 2. Demararea unor activităţi de atragere a unor investitori în parteneriat public privat.	Autofinanţare/ Fonduri private	SRL – Consiliul Local,	Martie 2015
Elaborarea de studii şi cercetări în agricultură, industrie alimentară, pescuit şi acvacultură.	1. Contractarea unei consultanţe de specialitate în vederea gestionării demersurilor necesare acestei proceduri; 2. Identificarea unor surse de finanţare, întocmirea documentaţiei şi depunerea	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/alte	UAT Aleşd, partener extern	Decembrie 2020

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
	cererilor de finanţare; 3. Realizarea studiilor şi cercetărilor propriu-zise.	fonduri		

Obiectiv strategic 2.2. Stimularea iniţiativelor economice private pentru dezvoltarea economică sustenabilă a oraşului

▶ Domeniu cheie de intervenţie 2.2.1. Îmbunătăţirea infrastructurii de sprijin pentru afaceri la nivelul oraşului

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Crearea la nivelul Primăriei a unui centru de asistenţă și consultanţă pentru întreprinzătorii agricoli, industriali și în servicii, împreună cu un operator / consultant extern, în vederea asigurării consultanței pentru dezvoltarea afacerilor;	1. Stabilirea unui parteneriat cu o firmă de consultanţă specializată care să furnizeze serviciile de consultanţă şi informare către întreprinzătorii agricoli, industriali şi din sectorul serviciilor; 2. Stabilirea unui program clar de consultanţă pentru întreprinzători şi desfăşurarea întâlnirilor conform programului; 3. Organizarea unor întâlniri extraordinare / în afara programului prestabilit pentru necesităţi punctuale.	Surse proprii / fonduri atrase din proiecte/ sponsorizări/ fonduri europene/ alte finanţări	UAT Aleşd	Septembrie 2014 Activitate permanentă
Dezvoltarea unui program de	1. Identificarea unor parteneri (asociaţii, ONG-uri,	Fonduri proprii/	UAT Aleşd	Decembrie

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
stimulare şi sprijinire a antreprenoriatului (în special pentru tineri) pentru înfiinţarea şi dezvoltarea de IMM-uri;	medici) pentru derularea programului; 2. Conceperea programului şi identificarea unor surse de finanţare; 3. Derularea programului.	sponsorizări/ finanţări specifice/ fonduri europene/ alte fonduri		2015
Realizarea unui forum economic anual la nivelul orașului Aleşd care să dezvolte în timp și un mic târg de produse și servicii, având drept obiectiv stimularea investițiilor și a schimburilor economice cu operatorii economici locali și regionali.	1. Identificarea unui consultant sau a unui ONG în domeniu antreprenoriatului care să asiste reprezentanţii UAT Aleşd; 2. Conceperea campaniei de promovare a formului economic 3. Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 4. Realizarea forumului economic.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/alte fonduri	UAT Aleşd, parteneri externi	Iunie 2016 Activitate permanentă

- **Domeniu cheie de intervenţie 2.2.2. Stimularea iniţiativelor de dezvoltare economică a oraşului**

Proiect	Plan de acţiune/Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie/Parteneri	Data estimativă de finalizare
Realizarea unei analize / studiu privind serviciile deficitare la nivelul localității și comunicarea către populație a domeniilor de oportunitate;	1. Identificarea unui consultant sau unui ONG cu activitate în domeniu; 2. Realizarea unui studiu privind serviciile deficitare la nivelul oraşului şi comunicarea către populaţie a domeniilor de oportunitate; 3. Promovarea domeniilor de oportunitate în primul rând în mediul local, şi ulterior în mediile de afaceri naţionale şi internaţionale.	Bugetul Local / sponosorizări/ finanţări nerambursabile/ Alte surse	UAT Aleşd	Mai 2015 Activitate permanentă
Realizarea de către Primăria Aleşd a unui panou de informare comunitară, dinamic și luminat cu privire la chestiunile de dezvoltare ale localității și comunicarea prin intermediul acestora a tuturor oportunităților de la nivelul orașului Aleşd;	1. Identificarea unui partener pentru conceperea şi producerea panoului; 2. Identificarea unei locaţii potrivite pentru montarea panoului informativ; 3. Conceperea efectivă, producerea şi montarea panoului informativ.	Bugetul local/ sponsorizări	UAT Aleşd	August 2015
Derularea unui program de stimulare a întreprinderilor mici și mijlocii prin programe de pregătire continuă în management și marketing și prin identificarea de stimulente la nivelul Consiliului	1. Identificarea unui consultant sau a unui ONG care să asiste reprezentanţii UAT Aleşd; 2. Conceperea programului de stimulare a IMM-urilor din oraş;	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări	UAT Aleşd	Iunie 2016

Local;	3.Identificarea unor surse de finanţare şi întocmirea cererii de finanţare; 4. Derularea programului.	specifice/alte fonduri		

4.3. Componenta HABITAT

Obiectiv strategic 3.1. Dezvoltarea infrastructurii oraşului şi rezolvarea disfuncţionalităţilor actuale

- **Domeniu cheie de intervenţie 3.1.1. Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii rutiere**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Realizarea centurii ocolitoare a orașului Aleşd;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare, întocmirea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 3. Întocmirea documentaţiei tehnice, obţinerea avizelor şi trecerea terenurilor vizate în proprietate publică; 4. Implementarea proiectului.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ Alocări Guvernamentale /Finanţări specifice/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Decembrie 2020
Program de reabilitare și modernizare a infrastructurii rutiere	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare,	Fonduri europene/ Fonduri proprii/	UAT Aleşd	Decembrie 2018

locale;	întocmirea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 3. Întocmirea documentaţiei tehnice şi obţinerea avizelor; 4. Realizarea lucrărilor de reabilitare şi modernizare a infrastructurii rutiere	Alocări Guvernamentale /Finanţări specifice/ Alte fonduri		
Înfiinţarea unor drumuri de interes turistic către Aqua Park;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare, întocmirea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 3. Întocmirea documentaţiei tehnice, obţinerea avizelor şi trecerea terenurilor vizate în proprietate publică; 4. Realizarea lucrărilor de construcţie şi amenajare drumuri.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ Alocări Guvernamentale /Finanţări specifice/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Ianuarie 2018
Reabilitarea drumurilor de interes turistic către Cetatea Piatra Şoimului şi zonele de agrement;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare, întocmirea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 3. Întocmirea documentaţiei tehnice şi obţinerea avizelor necesare; 4. Realizarea lucrărilor de reabilitare.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ Alocări Guvernamentale /Finanţări specifice/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Decembrie 2015

Realizarea de piste de biciclete în interiorul oraşului Aleşd.	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare, întocmirea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 3. Întocmirea documentaţiei tehnice şi obţinerea avizelor necesare; 4. Realizarea lucrărilor de construcţie a pistelor pentru biciclete.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ Alocări Guvernamentale /Finanţări specifice/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Decembrie 2019

- **Domeniu cheie de intervenţie 3.1.2. Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii agricole**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Reabilitarea şi modernizarea drumurilor agricole şi forestiere şi extinderea lor acolo unde se impune;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unor surse de finanţare, întocmirea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 3. Întocmirea documentaţiei tehnice şi obţinerea avizelor necesare; 4. Realizarea lucrărilor de reabilitare, modernizare şi extindere drumuri agricole şi forestiere.	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ Alocări Guvernamentale /Finanţări specifice/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Decembrie 2018

Realizarea de lucrări de îmbunătăţiri funciare pe păşunile şi pădurile din domeniul public.	1. Supunerea spre dezbatere în Consiliul Local a metodelor şi instrumentelor prin care se doreşte realizarea acestui obiectiv; 2. Formularea unui regulament / HCL care va reglementa cadrul de desfăşurare a acestor lucrări; 3. Implementarea propriu zisă a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare.	Surse proprii	UAT Aleşd	Iunie 2014 Activitate anuală – aprilie, iunie, august, octombrie

- **Domeniu cheie de intervenţie 3.1.3. Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu utilităţi a oraşului**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Realizarea unei strategii energetice pentru UAT Aleşd;	1. Identificarea unui consultant cu activităţi în domeniu care să asiste reprezentanţii UAT Aleşd în acest demers; 2. Identificarea unor surse de finanţare şi realizarea demersurilor pentru accesarea acestora; 3. Realizarea strategiei energetice a UAT Aleşd;	Fonduri proprii/ Alocări Guvernamentale /Finanţări specifice/ Fonduri europene/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Decembrie 2017
Clarificarea oportunităţii introducerii gazelor naturale în localitate sau găsirea unei alternative viabile	1. Identificarea unui consultant cu activităţi în domeniu care să asiste reprezentanţii UAT Aleşd	Fonduri proprii/ Alocări	UAT Aleşd	Iunie 2017

(solar, peleti);	în acest demers; 2. Realizarea unui studiu de oportunitate; 3. Supunerea concluziilor studiului dezbaterii în Consiliul Local şi luare unei decizii;	Guvernamentale /Finanţări specifice/ Fonduri europene/ Alte fonduri		
Reabilitarea şi extinderea reţelei de canalizare din oraş.	1. Realizarea Studiului de Fezabilitate; 2. Elaborarea Cererii de finanţare şi depunerea proiectului spre finanţare; 3. Proiectarea tehnică şi construcţia sistemului.	Fonduri proprii/ Alocări Guvernamentale /Finanţări specifice/ Fonduri europene/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Noiembrie 2016

- **Domeniu cheie de intervenţie 3.1.4. Menţinerea în stare bună a apelor curgătoare din oraş**

Proiect	Plan de actiune/Subactivitati	Surse estimative de finantare	Institutie/Parteneri	Data estimativa de finalizare
Amenajarea / reabilitarea cursului de apă care străbate orașul și transforarea acestuia într-un spațiu de promenadă și relaxare;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Identificarea unei surse de finanţare, elaborarea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 3. Realizarea documentaţiei tehnice;	Buget local / Fonduri guvernamentale Fonduri de mediu/ Fonduri europene/ Alte	UAT Aleşd	Dec. 2018

	4. Realizarea lucrărilor de amenajare şi reabilitare a râului.	fonduri		
Realizarea de diguri de protecţie pe cursul Crişului Repede şi a afluenţilor săi, acolo unde se impune;	5. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 6. Identificarea unei surse de finanţare, elaborarea documentaţiei şi depunerea cererii de finanţare; 7. Realizarea documentaţiei tehnice; 1. Realizarea lucrărilor de îndiguire şi apărare de mal.	Fonduri guvernamentale Fonduri de mediu/ Fonduri europene/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Decembrie 2016

Obiectiv strategic 3.2. Îmbunătăţirea imaginii arhitectonice a oraşului

Domeniu cheie de intervenţie 3.2.1. Definirea unei strategii urbanistice unitare

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Revizuirea PUG-ului și adoptarea unui regulament de urbanism care să reglementeze construcțiile în oraș la nivelul unui urbanism occidental;	1. Contractarea unei firme specializate în urbanistică; 2. Revizuirea efectivă a PUG-ului şi adoptarea unui regulament de urbanism.	Surse proprii sau alocări guvernamentale	UAT Aleşd	Martie 2016
Realizarea unei strategii de dezvoltare imobiliară, reglementată prin PUG, și sprijinirea de către Consiliul Local cu infrastructura necesară;	1. Contractarea unei firme specializate în urbanistică; 2. Realizarea strategiei de dezvoltare imobiliară şi cuprinderea acesteia în PUG.	Surse proprii sau alocări guvernamentale	UAT Aleşd	Martie 2016

- **Domeniu cheie de intervenţie 3.2.2. Re-amenajarea în mod atrăgător a oraşului**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Dezvoltarea unei strategii de branding a Orașului Aleşd (propuneri: Orașul trandafirilor, Orașul salcâmilor sau al magnoliilor);	1. Identificarea unui consultant specializat în branding şi organizare de evenimente; 2. Realizarea unui studiu de oportunitate, definirea şi analizarea unor propuneri (ex. Orașul trandafirilor, Orașul salcâmilor sau al magnoliilor); 3. Supunerea propunerilor dezbaterii publice şi hotărârii în Consiliul Local. 4. Elaborarea strategiei de branding.	Fonduri Guvernamentale (Ministerul Turismului)/ Fonduri europene/ Programul Operaţional Regional/ Buget Local/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Decembrie 2015
Realizarea unui program de cosmetizare și toaletare a orașului și a satelor aparținătoare (mici amenajări, flori, mobilier urban etc.) în conformitate cu strategia de branding aleasă;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate pentru amenajarea oraşului conform strategiei de branding adoptate; 2. Identificarea unei surse de finanţare, elaborarea documentaţiei necesare şi depunerea cererii de finanţare; 3. Desfăşurarea lucrărilor de amenajare a oraşului şi a satelor aparţinătoare.	Fonduri Guvernamentale (Ministerul Turismului)/ Fonduri europene/ Programul Operaţional Regional/ Buget Local/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Decembrie 2018

Dezvoltarea unui program de reabilitare, renovare și izolare termică a blocurilor de locuit;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Elaborarea Cererii de finanţare şi depunerea proiectului spre finanţare; 3. Proiectarea tehnică şi obţinerea avizelor 4. Desfăşurarea lucrărilor propriu-zise.	Surse proprii/ alocări guvernamentale / fonduri nerambursabile	UAT Aleşd	Noiembrie 2018
Identificarea unei soluţii pentru demolarea garajelor insalubre şi inestetice din jurul blocurilor.	1. Contractarea unei firme specializate în urbanistică, a unui consultant juridic şi a unui consultant în relaţii publice; 2. Găsirea unei soluţii pentru problema identificată; 3. Derularea unei campanii de informare a cetăţenilor şi de conştientizare a pericolelor la care se supun din cauza acestor garaje; 4. Punerea în aplicare a soluţiei găsite.	Surse proprii sau alocări	UAT Aleşd	Decembrie 2017

- **Domeniu cheie de intervenţie 3.2.3. Amenajarea unor locuri de agrement**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Dezvoltarea unei baze sportive multifuncționale (eventual în PPP) care să dispună de o sală de sport acoperita, complex de fitness, bazin de înot, etc.	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Elaborarea Cererii de finanţare şi depunerea proiectului spre finanţare; 3. Proiectarea tehnică şi obţinerea avizelor 4. Desfăşurarea lucrărilor de construcţie şi amenajare. Sau 1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Promovarea investiţiei pentru realizare în parteneriat public privat. 3. Realizarea investiţiei.	Fonduri europene/ fonduri guvernamentale / programe specifice/ surse proprii/ sponsorizări	UAT Aleşd	Dec. 2018
Reabilitarea şi extinderea arenei sportive existente;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Elaborarea Cererii de finanţare şi depunerea proiectului spre finanţare; 3. Reabilitarea şi extinderea arenei sportive existente;	Fonduri europene/ Fonduri proprii/ sponsorizări/ finanţări specifice/ alte fonduri	UAT Aleşd	Febr. 2018

Amenjarea unor locuri de camping şi petrecere a timpului liber pe Valea Morii şi Valea de Şinteu.	1. Realizarea unui studiu de oportunitate; 2. Definirea locaţiilor pentru locurile de camping şi agrement, definirea lor spaţială, semnalizarea şi dotarea lor; 3. Promovarea lor către locuitori şi turişti.	Surse proprii / sponsorizări	UAT Aleşd	Iun. 2015 Activitate permanentă

Obiectiv strategic 3.3. Sprijinirea conservării naturii în oraş

Domeniu cheie de intervenţie 3.3.1. Implicarea populaţiei în efortul de conservare a naturii

Proiect	Plan de acţiune/Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie/Parteneri	Data estimativă de finalizare
Derularea unui program de educaţie ecologică la nivelul oraşului;	1. Adoptarea unei HCL care să interzică drastic deversarea deşeurilor şi dejecţiilor animale în apele curgătoare din oraş; 2. Conceperea unei campanii de conştientizare a nevoii de curăţenie şi ordine în locuinţe sau gospodării şi a nevoii de protejare a râurilor; 3. Identificarea partenerilor din rândul profesorilor, preoţilor şi lucrătorilor sociali; 4. Realizarea de materiale promoţionale şi derularea programului.	Buget local / surse proprii/ sponsorizări	UAT Aleşd, Şcolile din oraş, Biserica etc.	Octombrie 2014 activitate recurentă
Derularea campaniei „Let's do it, Romania – Let's do it, Aleşd"	1. Identificarea partenerilor din cadrul Şcolii,	Buget local /	Şcoala, Biserica, Primăria şi Consiliul	Activitate recurentă

	Primăriei şi Consiliului Local; 2. Promovarea campaniei; 3. Realizarea acţiunilor de curăţenie la data stabilită.	sponsorizări	Local	anual

- **Domeniu cheie de intervenţie 3.3.2. Implicarea mai intensă a autorităţilor publice în efortul de conservare a naturii**

Proiect	Plan de acţiune / Subactivităţi	Surse estimative de finanţare	Instituţie / Parteneri	Data estimativă de finalizare
Adoptarea în Consiliul Local a unui act normativ pentru localitate care să reglementeze şi să reducă aspectele legate de poluare, sub egida „Orasul Aleşd – primul oraş verde din Romania”;	1. Corelarea între HCL, Regulament PUG şi Corpul de Control al Primarului; 2. Adoptarea unei Hotărâri de Consiliu Local care să reglementeze şi să reducă aspectele legate de poluare, sancţiunile aplicabile şi persoanele responsabile cu urmărirea, controlul şi coordonarea; 3. Desfăşurarea propriu-zisă a activităţilor de urmărire a poluării.	Surse proprii	UAT Aleşd	Iunie 2014 Activitate permanentă
Implementarea unui proiect de eficientizare energetică pentru sectorul public;	1. Realizarea unui studiu de fezabilitate; 2. Promovarea proiectului spre finanţare din sursă publică sau în parteneriat public - privat.	Foduri europene/ Finanţare privată	UAT Aleşd	Dec. 2016

	3. Realizarea proiectului			
Dezvoltarea unei strategii integrate de protecție a mediului în orașul Aleşd (apa, sol, aer).	1. Identificarea unei societăţi de consultanţă pe probleme de mediu pentru realizarea strategiei integrate de protecţie a mediului în oraşul Aleşd; 2. Identificarea surselor de finanţare şi depunerea cererii de finanţare dacă este cazul; 3. Realizarea strategiei şi implementarea măsurilor propuse.	Fonduri proprii/ Finanţări speciale/ Alte fonduri	UAT Aleşd	Dec. 2016